Τὸ σπίτι ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

103

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
(ἡ Παιδόπολις)
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

Ὑπεύθυνος Ἀρχισυντάκτης · ΑΓΓ. ΜΕΓΑΞΑΣ
Λεωφόρος Ἁγίας Φιλοθέης 27)3 — Φιλοθέη
Προϊστάμ. Τυπογραφείου: Ἠλ. Καλκαντζάκος, Ἕβρου 212—Πειραιεύς

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1954
ΕΤΟΣ Δ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 103 (7)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Τρίμηνος	Δραχμαί	25.000
Ἑξάμηνος	»	50.000
Ἐτησία	»	100.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧΜ. 2.000

Τὰ ἐμβάσματα νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὸν
ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.
Πλατεῖα Συντάγματος

Μέ ἐρωτοῦν καί ἀπαντῶ!

Ὁ Χρ. Βλάσσης μὲ ρωτᾶ: Ποῦ ὀφείλει τὸ ὄνομά του ὁ Σαρωνικὸς κόλπος.

Ἀπάντηση: Ὁ Σαρωνικὸς κόλπος πῆρε τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὸν Σάρωνα, ποὺ κατὰ τὴν Μυθολογίαν ἦταν βασιλιὰς τῆς Τροιζῆνος. Ὁ Σάρων κυνηγοῦσε κάποτε ἔλαφον· καὶ αὐτή, μιὰ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βρῇ κάπου νὰ κρυφθῇ, ρίχτηκε στὴ θάλασσα καὶ κολυμποῦσε. Ὁ Σάρων τὴν ἀκολούθησε κι αὐτὸς κολυμπῶντας. Ἀλλὰ καθὼς πάλευε μὲ τὰ κύματα, πνίγηκε. Ἀπ' αὐτὸν τότε ἡ θάλασσα ἐκείνη πῆρε τὸ ὄνομα Σαρωνὶς καὶ ὁ κόλπος Σαρωνικός.

Ὁ Γεώργιος Λοβέρδος μὲ ἐρωτᾶ: Πῶς μετριέται ἡ ὀξύτης τοῦ ἐλαιολάδου.

Ἀπάντηση: Ἡ ὀξύτης τοῦ ἐλαιολάδου μετριέται διὰ τοῦ ὀξυμέτρου. Εἰς τὸ ἔλαιον εἰσάγεται ποσότης σόδας καὶ ἀσβεστίου καὶ ἐκ τῶν ἀντιδράσεων ὑπολογίζεται ὁ βαθμὸς τῆς ὀξύτητος.

Ὁ Νικόλαος Χρήστου μὲ ρωτᾶ: Ποιὸς ἔφτιασε τὴν διώρυγα τοῦ Παναμᾶ:

Ἀπάντηση: Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν διώρυγα τοῦ Παναμᾶ ἄρχισαν τὴν 1ην Φεβρουαρίου 1881 ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ διάσημου Γάλλου μηχανικοῦ Φερδινάνδου Λεσσέψ. Ἡ ἑταιρία ὅμως ἡ ὁποία ἄρχισε τὰς ἐργασίας ἐχρεωκόπησε στὰ 1885. Εἰς τὰ 1894 νέα ἑταιρία ἀνέλαβε τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἐχρεωκόπησε. Εἰς τὰ 1902 ἀνέλαβαν τὸ ἔργον αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι αἱ ὁποῖαι καὶ ἀπέκτησαν κυριαρχικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς διώρυγος. Ἡ διώρυξ ἔγινε κλιμακωτή. Στὰς ἐξόδους τῶν δύο ὠκεανῶν—τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ, τοὺς ὁποίους ἑνώνει—ὑπάρχουν ἀπὸ τρεῖς «ὑδροφράκται». Δυὸ λίμνες γεμίζουν τοὺς ὑδροφράκτες. Πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν εἶναι ἡ Γκατοὺ (λίμνη τεχνητὴ ποὺ δέχεται τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ Τσάγκρες) καὶ ἡ Μιραφλόρες (φυσική) πρὸς τὸν Εἰρηνικόν. Αὐτὴ δέχεται τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ Ρίο Γκράντε. Τὸ μῆκος τῆς διώρυγος εἶναι 78 χιλιόμετρα. (Τὸ μῆκος τῆς διώρυγος τῆς Κορίνθου, ὅπως εἴπαμε καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή, εἶναι περίπου 9 χιλιόμετρα). Ἐλάχιστο πλάτος βυθοῦ 61 μέτρα καὶ βάθος 12,8—13,7 μέτρα.

Ὁ Νικόλαος Σηφάκης μὲ ρωτᾶ: Πότε γεννήθηκε ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος.

Ἀπάντηση: Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος δεύτερο τέκνο τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου καὶ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης, γεννήθηκε στὶς 5 καὶ 45' τὸ ἀπόγευμα στὶς 2 Ἰουνίου 1940 στὰ ἀνάκτορα τοῦ τότε διαδόχου πατρός του εἰς τὸ Ψυχικό. Στὶς 20 Ἰουλίου τοῦ ἰδίου χρόνου ὁ Διάδοχος βαπτίστηκε στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ θρόνου τῶν ἀνακτόρων τῶν Ἀθηνῶν καὶ μέσα στὴν ἀργυρῆ κολυμβήθρα στὴν ὁποίαν βαφτίστηκε ὁ πάππος του, ὁ Βασιλιὰς Κωνσταντῖνος, καὶ οἱ ἄλλοι πρίγκιπες τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος. Ἦταν νήπιο ἀκόμη ὅταν οἱ γονεῖς του τὸ πῆραν μαζί τους στὴν Κρήτη καὶ ἔπειτα στὴν Αἴγυπτο κατὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν Γερμανῶν στὴν Ἑλλάδα.

Τώρα φοιτᾷ ἀκόμη στὸ σχολεῖο τῶν Ἀναβρύτων. Εἶναι μιὰ πρότυπη σχολὴ στὴν ὁποίαν φοιτοῦν παιδιὰ ἀναπήρων πολέμου, ἐργατῶν καὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων τῆς χώρας μας.

Ὁ Δημήτριος Καραθᾶνος μὲ ρωτάει: Γιατί πῆρε τὸ ὄνομα Βουκεφάλας τὸ ἄλογο τοῦ Ἀλεξάνδρου;

Ἀπάντησης: Τὸ ὄνομα Βουκεφάλας τὸ πῆρε τὸ ἄλογο τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξαιτίας τοῦ μεγάλου του κεφαλιοῦ.

Ὁ Εὐάγγελος Ἀθανασίου Φουντουλάκης μ' ἐρωτᾶ: Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὸ ὄνομά της ἡ Κρήτη.

Ἀπάντηση: Ἡ νῆσος Κρήτη εἶχε στὴν ἀρχαιότητα πολλὰ ὀνόματα: Ἐλέγετο 1) Ἀερία· Τὸ ὄνομά της αὐτὸ τὸ πῆρε πιθανὸν γιὰ τὸ ὡραῖο της κλῖμα. 2) Χθονία· ἀπὸ τὴ λέξη χθὼν ποὺ θὰ πῇ γῆ, χῶμα. Καὶ λεγόταν ἔτσι σὰν μεγάλη καὶ ὄμορφα καλλιεργημένη. 3) Δολιχή· ἀπὸ τὴ λέξη Δόλιχος ποὺ θὰ πῇ μακριός. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἔχει μακρόστενο σχῆμα. 4) Τελχινία· ὡς χώρα τῶν Τελχίνων δηλαδὴ τῶν τεχνιτῶν. 5) Ἰδαία· ἀπὸ τὸ βουνὸ της Ἴδη (τὸν γνωστὸ Ψηλορείτη). 6) Μάκαρις ἢ Μακαρόνησος· ὡς χώρα τῶν Μακάρων, δηλαδὴ τῶν εὐτυχισμένων ἀνθρώπων. 7) Κουρῆτις· δηλαδὴ χώρα τῶν Κουρητῶν ἢ ὡς χώρα ποὺ διέτρεφε κούρους, δηλαδὴ εὐσώμους νεανίες, παλληκάρια. 8) Κρήτη. Αὐτὸ προέρχεται εἴτε ἀπὸ τὴν μυθολογικὴ Νύμφη (νεράιδα), εἴτε ἀπὸ τὴν Ἑσπερίδα Κρήτην. Πρέπει νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι ὑποστηρίχθηκε πὼς ἡ Κρήτη εἶναι ἡ Ἀτλαντίδα καὶ γι' αὐτὸ συναντᾶται ἡ μεγαλόνησος καὶ μὲ τὸ ὄνομα Ἀτλαντίς. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἔλεγαν τὴν Κρήτην Κάφτος.

Ὁ Ζαχαρίας Σημαντήρας μὲ ρωτᾶ: Πῶς παρουσιάζονται οἱ χιονίστρες καὶ πῶς θεραπεύονται.

Ἀπάντηση: Οἱ χιονίστρες εἶναι ἐλαφρὰ κρυοπαγήματα. Θὰ μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς ἕνα εἶδος ἐγκαυμάτων προκαλουμένων ἀπὸ τὸ ψῦχος. Ἐπιδιώκεται ἡ θεραπεία τους μὲ διάφορα φάρμακα. Κυρίως ὅμως ἐπιδιώκεται ἡ ἐνίσχυση τοῦ ὀργανισμοῦ μὲ λιπαρά.

Ὁ Ζαχαρίας Καλλινικίδης μὲ ρωτᾶ: Πόσα παιδιὰ ἀπέκτησαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα.

Ἀπάντηση: Σύμφωνα μὲ τὴν «Γένεσιν», ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἀπέκτησαν δυὸ γιούς. Τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἄβελ. Ἄλλο τέκνον δὲν ἀναφέρεται. Ὁ Κάϊν ὅμως φέρεται ἀπὸ τὴν Γένεσι ὅτι εἶχε γυναῖκα. Αὐτὸ θὰ πῇ πὼς γεννήθηκαν ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔα κορίτσια, γιὰ τὰ ὁποῖα ὅπως εἴπαμε δὲν μιλεῖ τὸ πρῶτο αὐτὸ βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

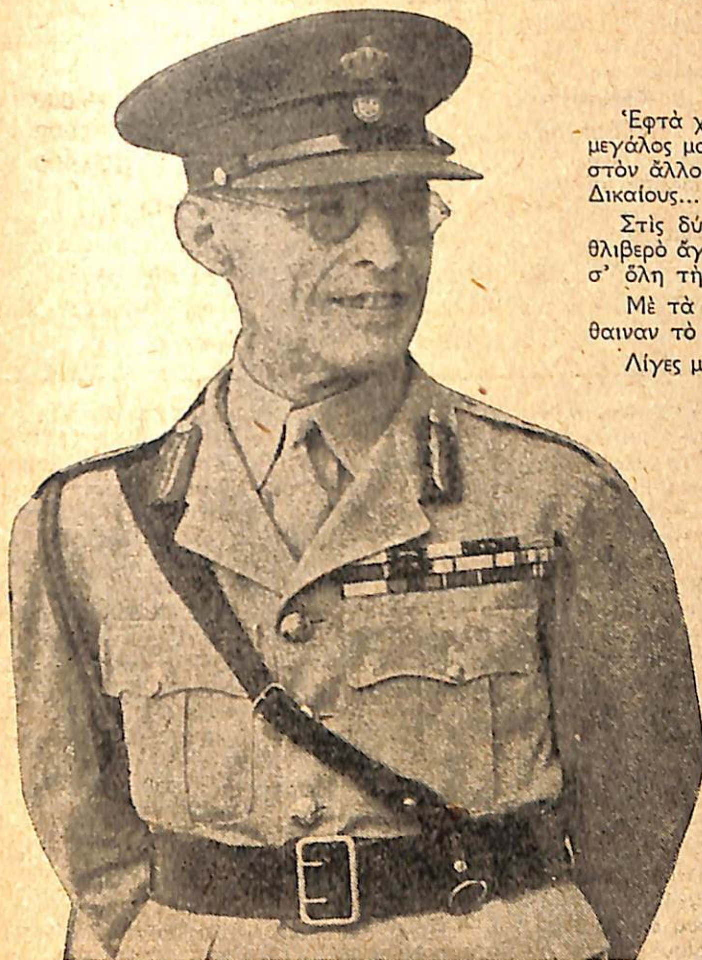
Ὁ Ἄγγελος Νικ. Ἀλεβῖζος μὲ ρωτάει: Τί ἦσαν οἱ «πεσσοί» τῶν ἀρχαίων;

Ἀπάντηση: Πεσσὸς ἦταν διάφορα πούλια, σὰν αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα παίζουμε τὸ τάβλι. Μὲ αὐτὰ οἱ ἀρχαῖοι ἔπαιζαν πολλὰ παιχνίδια.

Ὁ Σάββας Καρασαββίδης μὲ ἐρωτᾶ: Ποιὸς καὶ πότε ἀνεκάλυψε τὸν τροχὸν (τὴν ρόδα ποὺ τόσες ὑπηρεσίες προσφέρει στὸν ἄνθρωπο).

Ἀπάντηση: Ἡ ρόδα, ὁ τροχὸς (ἀπὸ τὸ τρέχω) εἶναι μία ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες ἐπινοήσεις τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι καὶ Ἀσσύριοι εἶχαν τροχοὺς στὰ ἅρματα των. Ποιὸς ἐπινόησε πρῶτος τὸν τροχὸ εἶναι ἄγνωστο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

Ἑφτὰ χρόνια ἀκριβῶς, πέρασαν ἀπὸ τότε ποὺ ὁ βασιλιᾶς μας, ὁ καλὸς καὶ μεγάλος μας Βασιλιᾶς, ὁ Γεώργιος Β΄, ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτὸ γιὰ νὰ περάση στὸν ἄλλο, στὴν αἰώνια ζωή, κοντὰ στὸ μεγάλο Δημιουργό, ἀνάμεσα στοὺς Δικαίους...

Στὶς δύο ἔπειτα ἀπὸ τὸ μεσημέρι τῆς πρώτης τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1947 τὸ θλιβερὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου Του ἀπὸ στόμα σὲ στόμα εἶχε κιόλας διαδοθῆ σ' ὅλη τὴν Ἀθήνα.

Μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα, μὲ ἀσυγκράτητα δάκρυα ὕστερα, οἱ Ἀθηναῖοι μάθαιναν τὸ ἀπίστευτο τραγικὸ τέλος τοῦ ἀγαπημένου Βασιλιᾶ τῆς Ἑλλάδας...

Λίγες μέρες πρωτύτερα ὁ βασιλιᾶς μας ὁ Γεώργιος ἔπαιρνε μέρος στὸν ἑορτασμὸ τῆς 25ης Μαρτίου. Πρῶτα στὴ δοξολογία τῆς Μητροπόλεως καὶ κατόπιν στὴν παρέλαση... Βλέπει τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα στὰ χέρια τῶν παιδιῶν τῆς πατρίδας. Τὰ κρατᾶνε γερὰ καὶ ἀποφασιστικά. Τὸ βλέπει. Τὸ διαισθάνεται. Δὲν θὰ παραδώσουν οὔτε θὰ προδώσουν τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια τῆς χώρας μας σὲ κανένα... Καὶ θὰ παλαίψουν γιὰ τὴ Λευτεριὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα. Νοιώθει ἄσχημα τὸν ἑαυτό του ὁ Βασιλιᾶς. Βλέπει τὶς δυνάμεις του νὰ τὸν ἀφήνουν... Μὰ δὲν λογαριάζει τὸν ἑαυτόν Του. Νοιώθει μεγάλη ψυχικὴ χαρὰ ποὺ βλέπει τὰ ἔνοπλα Ἑλληνικὰ νειάτα νὰ περνᾶνε περήφανα, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, ἐγγύηση πὼς τόσες προσπάθειες γιὰ νὰ ξαναγεννηθῆ ἡ Ἑλλάδα δὲν πῆγαν χαμένες.

Ἔπειτα ἀπὸ πέντε μέρες ἔπεφτε στὰ σκαλοπάτια τῶν ἀνακτόρων, ὅπως ἀκριβῶς ὁ στρατιώτης θὰ ἔπεφτε στὴν πρώτη γραμμὴ καὶ στὴ μάχη γιὰ τὸν ἀγῶνα, τὸν τίμιο ἀγῶνα τῆς αἰώνιας καὶ ἀθάνατης Ἑλλάδας μας.

Ἡ μνήμη του θὰ μένη αἰώνια. Καὶ καθὼς τὰ χρόνια θὰ περνᾶνε, ἐμεῖς δὲ θὰ ξεχνᾶμε, πὼς ἕνας βασιλιᾶς, συνεχιστὴς μιᾶς ἔνδοξης ἱστορίας, ἔγραψε χρυσὲς σελίδες στὸ μεγάλο βιβλίο της, καὶ δὲν θὰ λησμονᾶμε πὼς πέθανε πάνω στὸν ἀγῶνα του γιὰ νὰ σώση τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς τὴν ἔζωναν.

ΤΑ ΝΕΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλέα Γεωργίου τοῦ Β΄ μεταφέρουμε στὴ δημοτικὴ μιὰ προφητικὴ πραγματικὰ σελίδα ποὺ τὴν παίρνουμε ἀπὸ ἕνα παλιὸ βιβλίο, γραμμένο ἐδῶ καὶ 40 χρόνια ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Γεώργιο Τσοκόπουλο: Τὸ βιβλίο ἔχει τὸν τίτλο «Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ΙΒ΄». Τὸ κεφάλαιο ποὺ μεταφέρουμε ἐδῶ ἔχει τὸν τίτλο «Ὁ Διάδοχος Γεώργιος»:

«Λένε πὼς ὁ Κάϊζερ, ποὺ προφήτεψε τὸ στρατιωτικὸ μέλλον τοῦ Κωνσταντίνου—τοῦ Βασιλέως—ἔκαμε καὶ μιὰ ἄλλη προφητεία γιὰ τὸν γιό του, ποὺ ἦταν τὸ ἴδιο τιμητικὴ καὶ γιὰ τοὺς δυό. Ἔπειτα ἀπὸ κάποια παρατήρηση ποὺ ἔκαμε ὁ πρίγκιπας Γεώργιος—ἐννοεῖ τὸ Βασιλέα Γεώργιο τὸν Β΄—ἐνῶ γίνονταν γυμνάσια στὴ Γερμανία ὁ Κάϊζερ εἶπε:

—Αὐτὸς θὰ γίνη καλλίτερος καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Δὲν εἶναι εὔκολο νὰ ἐξακριβώση κανεὶς ἐὰν αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτο εἶναι ἢ ὄχι ἀληθινό, καὶ ἂν πραγματικὰ ὁ Κάϊζερ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια ἢ ὄχι. Ὁ ἴδιος ὁ Διάδοχος δὲν θὰ τὸ ἐβεβαίωνε ἀπὸ μετριοφροσύνη. Ἀλλὰ εἶναι τόσο πολλὲς οἱ ἐνδείξεις γιὰ τὸ στρατιωτικὸ πνεῦμα τοῦ Διαδόχου καὶ οἱ βεβαιώσεις τῶν συναδέλφων του ἀξιωματικῶν, ποὺ καὶ χωρὶς τὴν ἐπίσημη αὐτὴ ἀναγνώριση τῆς ἰδιοφυΐας του ἀπὸ τὸν Κάϊζερ, ἡ ἰδιοφυΐα του τίποτα δὲν θὰ ἔχανε.

Ὁ λόχος τοῦ Διαδόχου εἶναι σήμερα ὑποδειγματικὸς ὅπως ἦταν καὶ τὸ πρῶτο σύνταγμα ὅταν τὸ διοικοῦσε ὁ πατέρας Του.

Ὅταν λίγα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν μεγάλο Εὐρωπαϊκὸ πόλεμο βρισκόταν στὴν Ἑλλάδα ἡ Γαλλικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ καὶ καθὼς ὁ Διάδοχος γύμναζε τὸ λόχο του, ἔκαμε κάποια ὑπόδειξη. Μὰ στὴν ὑπόδειξη του αὐτὴ εἶχε ἀντιρρήσεις ὁ Γάλλος διοργανωτής.

—Αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθεια τῶν Γερμανῶν εἶπε καὶ μόνο γιὰ τὶς παρατάξεις.

Ὁ διάδοχος τότε ἀπάντησε:

—Εἶναι καλή; Δὲν ἔχει σημασία ποιὸς τὴν μεταχειρίζεται!

Ταχτικώτερος στὸ στρατῶνα του καὶ στὴν ὑπηρεσία του καὶ ἀπὸ τὸν τελευταῖο ὁπλίτη, ὁ Διάδοχος εἶναι ὑπόδειγμα σεμνότητας, σοβαρότητας καὶ ἀφοσιώσεως στὸ καθῆκον. Οἱ πρωϊνώτεροι Ἀθηναῖοι τὸν συναντοῦν πολὺ συχνὰ προτοῦ καλὰ καλὰ ξημερώση στὸ ἄλογό του ἢ στὸ μικρό του αὐτοκίνητο ποὺ τὸ διευθύνει μόνος του, νὰ πηγαίνη στὸν στρατῶνα.

Ἀλλὰ ἐὰν εἶναι σοβαρὸς καὶ ἀφοσιωμένος στὸ καθῆκον του ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς δὲν παύει νὰ εἶναι καὶ παιδί. Καὶ δύσκολα θὰ βρῆ κανεὶς παιδικώτερο γέλιο, πλατὺ καὶ ἄκακο, ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ Διαδόχου Γεωργίου.

Σὲ μιὰ συνεδρίαση τοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρείας τῶν διαλέξεων, ὅταν ἡ συνεδρίαση εἰς τὸ μικρὸ γραφεῖο τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων ἐτελείωσε καὶ ἄρχισεν ἡ ἰδιωτικὴ συνομιλία, οἱ παριστάμενοι βρέθηκαν μπροστὰ σ' ἕνα νέο ποὺ μὲ τὶς ματιές του καὶ μὲ τὴν ἔκφρασή του ἔδειχνε πὼς ἤθελε νὰ μάθη, νὰ μάθη ὅσα μποροῦσε περισσότερα.

Καὶ ὅταν τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας ἄρχισαν νὰ λένε ἀνέκδοτα καὶ ὁ πρόεδρος της κ. Μπάμπης Ἄννινος διηγόταν τὸ ἕνα ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὰ παλαιὰ ἐπεισόδια στὰ ὁποῖα δίδει τόση ζωὴ ἡ ἀπέριττη καὶ ζωγραφικὴ μνήμη τοῦ χαριτωμένου ὁμιλητῆ, ὁ Ὑψηλὸς ἀκροατὴς ἔδειχνε μὲ κάθε τρόπο τὴν εὐχαρίστησή του. Καὶ σὰν νὰ παρακαλοῦσε νὰ ἐξακολουθήση ἡ ἀνεκδοτολογία καὶ νὰ παραταθῆ ἡ συνεδρίαση ἐπὶ πολλὲς ὧρες. Αὐτὸς εἶναι ὁ Διάδοχος σὰν στρατιώτης καὶ σὰν ψυχικὸς ἄνθρωπος. Σωματικὰ δείχνει τὸν δυνατὸ ἄνθρωπο. Λίγο ψηλότερος τοῦ μετρίου ἀλλὰ μεστωμένος, μὲ ὄμορφο σῶμα δείχνει τὸν δυνατὸν ἄντρα».

ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Μιὰ φορὰ στὴ Βαγδάτη ζοῦσε ἕνας ἔμπορος ποὺ τὸν ἔλεγαν Ἀλῆ. Ἦταν πλούσιος καὶ ζοῦσε στὸν κόσμο μόνος του, χωρὶς οἰκογένεια καὶ συγγενεῖς. Μιὰ φορὰ τοῦ συνέβη νὰ δῆ τὸ ἴδιο ὄνειρο τρεῖς νύχτες κατὰ σειρά. Τοῦ φάνηκε ὅτι τοῦ παρουσιάστηκε ἕνας σεβάσμιος γέροντας, ποὺ τὸν κοίταξε μὲ αὐστηρὴ ματιὰ καὶ τὸν μάλωσε, γιατὶ δὲν εἶχε πάει ἀκόμη στὴ Μέκκα νὰ προσκυνήση, ὅπως ὁρίζει ὁ νόμος τοῦ Μωάμεθ.

Ὁ Ἀλῆς ἀνησύχησε πολὺ γι' αὐτὸ τὸ ὄνειρο. Σὰν καλὸς Μουσουλμάνος ποὺ ἦταν, ἤξερε ὅτι πρὸ καιροῦ ἔπρεπε νὰ τὸ ἔχη κάνει αὐτὸ τὸ ταξίδι, γιὰ νὰ προσευχηθῆ στὴν πόλη τοῦ Προφήτη. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἐμπορικές του ὑποθέσεις δὲν τὸν ἄφηναν ἐλεύθερο, τὸ ἀνέβαλλε ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο καὶ νόμιζε ὅτι ἦταν ἀρκετὸ νὰ κάνη τὸ καλὸ καὶ νὰ δίνη ἐλεημοσύνες. Τώρα, ὅμως, ἄρχισε νὰ τὸν τρώη ἡ ἰδέα καὶ τὸν ἔπιασε φόβος μεγάλος μήπως πάθη κανένα μεγάλο κακό, ἂν δὲν κάνη ὅσα τοῦ διάταξε ὁ γέροντας ποὺ εἶδε στ' ὄνειρό του. Νοίκιασε, λοιπόν, τὸ μαγαζί του, πούλησε τὰ πράματα τοῦ σπιτιοῦ του κι ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματά του καὶ πῆρε τὰ ἄλλα μαζί του στὸ ταξίδι, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὰ πουλήση στὴ Μέκκα. Ἀφοῦ τὰ τακτοποίησε ὅλα, τοὔμειναν καὶ χίλια φλουριά, ποὺ δὲν ἤθελε νὰ τὰ πάρη μαζί του, γιατὶ δὲν τοῦ χρειαζόντουσαν. Γιὰ νὰ τὰ φυλάξη, λοιπόν, καλὰ καὶ νὰ μὴ φέρουν σὲ πειρασμὸ καὶ κανέναν, πῆρε ἕνα κατάλληλο βάζο, ἔβαλε τὰ φλουριὰ μέσα καὶ τὸ ἀπογέμισε μὲ ἐληές. Ἀφοῦ τὸ σκέπασε καλὰ τὸ πῆγε σ' ἕνα φίλο του ἔμπορο καὶ τοῦ εἶπε:

—Φίλε μου καὶ ἀδελφέ μου, ξέρεις ὅτι σὲ λίγες μέρες φεύγω μὲ τὸ καραβάνι γιὰ νὰ πάω στὴ Μέκκα νὰ προσκυνήσω. Μοῦ κάνεις τὴ χάρη νὰ μοῦ φυλάξης αὐτὲς τὶς ἐληὲς ὥσπου νὰ γυρίσω;

Ὁ ἔμπορος τοῦ ἀπάντησε μὲ μεγάλη προθυμία:

—Νά τὸ κλειδὶ τῆς ἀποθήκης μου, πάρε τὸ βάζο σου καὶ βάλτο σὲ ὅποιο μέρος σοῦ ἀρέσει. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸ ξαναβρῆς ὅπως μοῦ τὸ ἔδωσες.

Ὁ Ἀλῆς ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ φίλος του κι ὕστερα τὸν ἀποχαιρέτησε καὶ ἀνέβηκε στὴν καμήλα ποὺ ἦταν φορτωμένη μὲ τὰ ἐμπορεύματά του καὶ ξεκίνησε μὲ τὸ καραβάνι ἀπὸ τὴ Βαγδάτη. Ὕστερα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ἔφτασε στὴ Μέκκα καὶ πῆγε πρῶτα-πρῶτα ἴσια στὸ περίφημο τζαμί, γιὰ νὰ κάνη τὴν προσευχή του στὸν τάφο τοῦ Προφήτη. Ἔπειτα ξεφόρτωσε τὰ πράγματά του γιὰ νὰ τὰ πουλήση ἢ καὶ νὰ τ' ἀλλάξη μὲ ἄλλα τοῦ τόπου. Δυὸ ἔμποροι ποὺ τὰ εἶδαν τοὺς ἄρεσαν πολὺ καὶ ὁ ἕνας εἶπε: «Ἂν εἶναι ἔξυπνος αὐτὸς ὁ πουλητής, πρέπει νὰ πάη μὲ τὸ ἐμπόρευμά του στὸ Κάϊρο. Ἐκεῖ θὰ βρῆ διπλάσια τιμὴ ἀπὸ δῶ».

Ὁ Ἀλῆς δὲν τὸ σκέφτηκε καὶ πολύ. Φόρτωσε πάλι τὴν καμήλα του καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Ὅταν ἔφθασε στὸ Κάϊρο δὲ μετανόησε γιὰ τὴν ἀπόφασή του, γιατὶ πούλησε τὸ ἐμπόρευμά του σὲ πολὺ καλὴ τιμὴ κι εὐχαριστήθηκε πολὺ γιὰ τὴν καλὴ δουλειὰ ποὺ ἔκανε. Ἀγόρασε, λοιπόν, ἄλλα πράματα, ὕστερα πῆγε καὶ εἶδε τὶς πυραμίδες ποὺ εἶναι στὴν ἄκρη τῆς μεγάλης ἐρήμου καὶ ξεκίνησε πάλι μ' ἕνα καραβάνι γιὰ τὴν Παλαιστίνη γιατὶ εἶχε ἀποφασίσει νὰ ἐξακολουθήση τὸ ἐμπόριό του στὴ Δαμασκό.

Ἐπειδὴ ὅμως τὸ καραβάνι πέρασε καὶ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, δὲν ἔχασε ὁ Ἀλῆς τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ναό της, ποὺ οἱ Μουσουλμάνοι τὸν θεωροῦν ὡς τὸν ἱερώτερο ναό, ὕστερα ἀπὸ τὸ τζαμὶ τῆς Μέκκας.

Ἔπειτα ἔφτασε στὴ Δαμασκό. Ἐκεῖ ἔμεινε ἀρκετὸ καιρὸ καὶ εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ ὡραῖα περίχωρα μὲ τὰ θαυμάσια περιβόλια τους καὶ τοὺς ὡραίους τους κάμπους. Ὅσα εἶχε διαβάσει γιὰ τὶς ὀμορφιὲς τῆς Δαμασκοῦ, τὰ ἔβλεπε τώρα μὲ τὰ μάτια του. Δὲν ξέχασε ὅμως καὶ τὴν πατρίδα του. Στὸν γυρισμὸ τὸν ἔφερε ὁ δρόμος του στὸ Χαλέπι, ὅπου ἔμεινε λίγο καιρό. Ἀπὸ κεῖ πέρασε τὸν Εὐφράτη καὶ πῆρε τὸ δρόμο τῆς Μουσσούλης, γιὰ νὰ περάση μὲ τὸ πλοῖο τὸν Τίγρη καὶ νὰ γυρίση πίσω στὴ Βαγδάτη. Ὡστόσο, πέρασαν ἑπτὰ χρόνια, ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ὁ Ἀλῆς ἀπὸ τὸν τόπο του. Ὁ φίλος του, ποὺ ὁ Ἀλῆς τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῆ τὸ βάζο μὲ τὶς ἐληές, δὲν τὸ εἶχε καθόλου συλλογιστῆ, ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια. Τὸν καιρὸ ὅμως ποὺ ὁ Ἀλῆς ξεκίνησε γιὰ νὰ γυρίση πίσω, ἔτυχε νὰ ἐπιθυμήση ἡ γυναῖκα τοῦ ἐμπόρου νὰ φάη ἐληὲς ποὺ ἦταν σπάνιες αὐτὴ τὴν ἐποχή.

—Τί γίνηκαν τὰ φλουριὰ ποὺ εἶχα μέσα στὸ βάζο;

—Τώρα θυμήθηκα, τῆς εἶπε ὁ ἄντρας της ὅτι ὁ Ἀλῆς, πρὶν φύγη γιὰ τὴ Μέκκα, μοὔδωσε ἕνα βάζο μὲ ἐληὲς νὰ τοῦ φυλάξω. Ἀφοῦ ὅμως δὲν φάνηκε τόσα χρόνια, θὰ πῆ ὅτι δὲν θὰ ξαναγυρίση πίσω. Ποιός ξέρει ποῦ τὸν βρῆκε ὁ θάνατος. Ἄκουσα κάποτε, ὅτι πῆγε στὴν Αἴγυπτο· χωρὶς ἄλλο θὰ πέθανε ἐκεῖ καὶ ἔτσι μποροῦμε νὰ φᾶμε τῆς ἐληές του, ἂν δηλαδὴ τρώγωνται ἀκόμα, ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρό.

Ἡ γυναῖκα του, τοῦ εἶπε:

—Ἄντρα μου, σὲ παρακαλῶ, μὴν πειράξης τὸ ξένο βάζο, ξέρεις καλὰ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἱερώτερο πρᾶμα ἀπὸ κεῖνο ποὺ σοῦ ἐμπιστεύεται ὁ ἄλλος, ἀδιάφορο ἂν ἔχη μεγάλη ἢ μικρὴ ἀξία. Σκέψου τί ντροπὴ καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ ὅλη σου τὴν οἰκογένεια ἂν γυρίση καμμιὰ μέρα ὁ ἄνθρωπος πίσω καὶ σοῦ ζητήση τὸ βάζο του! Νά ξέρης λοιπόν, ὅτι δὲν ἔχω καμμιὰ ἐπιθυμία γιὰ ἐληὲς καὶ οὔτε θ' ἀγγίξω καμμιά. Ὁ ἄντρας της ἄρχισε τὰ γέλια καὶ τῆς εἶπε:

Ἔχω μεγάλη περιέργεια νὰ δῶ τί ἀπόγιναν αὐτὲς οἱ ἐληὲς καὶ ἀποφάσισα νὰ τὶς δοκιμάσω.

Πῆρε, λοιπόν, τὰ κλειδιά του καὶ κατέβηκε στὸ ὑπόγειο. Σὲ μιὰ γωνιὰ βρῆκε τὸ βάζο, ὅπως τὸ εἶχε βάλει ὁ Ἀλῆς, σκεπασμένο μὲ σκόνη. Ἄνοιξε τὸ καπάκι καὶ βλέπει ὅτι οἱ ἐληὲς εἶχαν σαπίσει. Γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἂν ἦταν ὅλες χαλασμένες, ἀδειάζει ὅλο τὸ βάζο καὶ τί νὰ δῆ. Δὲν ἤθελε νὰ πιστέψη τὰ μάτια του ὅταν τὸ εἶδε γεμάτο φλουριά. Τὰ ξανάβαλε ἀμέσως πάλι μέσα στὸ βάζο, τὸ σκέπασε καὶ ξαναγύρισε στὴ γυναίκα του, χωρὶς νὰ τῆς μαρτυρήση τίποτα. Τῆς εἶπε μόνο ὅτι οἱ ἐληὲς ἦταν ὅλες σάπιες. Ἡ γυναῖκα του τοῦ εἶπε:

—Καλύτερα νὰ μὴν τὴν εἶχες αὐτὴ τὴν περιέργεια. Ἔχω κάποιο προαίσθημα ὅτι θὰ μᾶς συμβῆ κάτι κακό.

Ὁ ἔμπορος δὲν ἔδωσε καμμιὰ σημασία στὰ λόγια τῆς γυναίκας του καὶ μέσα στὴν ψυχή του ἄρχισε νὰ ξυπνάη ἡ ἀχορτασιὰ τοῦ παρᾶ, ποὺ εἶναι σὰν ἕνα φαρμακερὸ σκουλήκι ποὺ ὅλο σὲ σιγοτρώει, ὅταν δὲν τὸ σκοτώσης ἀμέσως. Ἔτσι συνέβη καὶ τώρα. Ὅλη τὴ νύχτα δὲ μπόρεσε ὁ ἔμπορος νὰ κλείση μάτι καὶ πρωὶ-πρωὶ σηκώθηκε καὶ πῆγε ν' ἀγοράση ἐληές. Ὅταν γύρισε σπίτι πῆγε στὴν ἀποθήκη του πέταξε τὶς σάπιες ἐληές, πῆρε τὰ φλουριὰ καὶ γέμισε τὸ βάζο μὲ τὶς καινούργιες ἐληές. Ἔπειτα τὸ ἔβαλε στὴ γωνιὰ ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ ἦταν καὶ πρίν.

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα ἔφτασε ὁ Ἀλῆς στὴ Βαγδάτη. Πρῶτα-πρῶτα πῆγε στὸ σπίτι τοῦ φίλου του. Ἐκεῖνος τὸν ἀγκάλιασε καὶ τοῦ εἶπε μὲ θερμὰ λόγια πόσο χάρηκε γιὰ τὸν γυρισμό του. Ἡ καρδιά του, ὅμως, δὲν ἔλεγε τὸ ἴδιο. Ὁ Ἀλῆς τὸν παρακάλεσε νὰ τοῦ δώση τὸ βάζο του πίσω.

—Νά τὸ κλειδὶ τῆς ἀποθήκης, εἶπε ὁ ἔμπορος, κατέβα κάτω καὶ πάρε τὸ βάζο σου μόνος σου. Θὰ τὸ βρῆς φυσικὰ στὴ θέση ποὺ τὸ εἶχες βάλει.. Ὁ Ἀλῆς κατέβηκε στὴν ἀποθήκη καὶ καθὼς ἄνοιξε τὸ βάζο, τάχασε ὅταν εἶδε ὅτι ὅλα τὰ χρυσὰ φλουριὰ εἶχαν γίνει ἐληές. Αὐτὸ δὲν τὸ εἶχε φανταστῆ ποτέ του. Ἐκεῖνος, λοιπόν, ποὺ τὸν εἶχε γιὰ καλύτερό του φίλο, τὸν ἐγέλασε καὶ τοῦ φέρθηκε ἄτιμα. Ἔτρεξε ἀμέσως ἀπάνω καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀδερφέ μου, παραδέχομαι ὅτι τὸ βάζο ποὺ εἶναι κάτω εἶναι τὸ δικό μου. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἐληές, εἶχα βάλει μέσα καὶ χίλια φλουριὰ καὶ τώρα ἔχουν γίνει ἄφαντα. Ἂν χρειάστηκες λεπτὰ καὶ τὰ πῆρες, δὲν πειράζει, μόνο σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ βγάλης ἀπὸ τὴν ἀνησυχία μου. Δῶσε μου μιὰ ἀπόδειξη καὶ τὰ χρήματα μοῦ τὰ δίνεις ὁπότε εὐκολυνθῆς.

Ὁ ἔμπορος ὅμως εἶχε κι αὐτὸς τὴν ἀπάντησή του ἕτοιμη:

—Νὰ σοῦ πῶ φίλε μου, θυμᾶσαι καλὰ ὅτι σοὔδωσα τὰ κλειδιά μου στὰ χέρια σου καὶ ὅτι κατέβηκες μόνος σου καὶ φύλαξες τὸ βάζο σου; Δὲν τὸ ξαναβρῆκες τώρα στὴν ἴδια θέση, σκεπασμένο ὅπως τὸ εἶχες βάλει; Ἂν εἶχες βάλει καὶ χρήματα μέσα, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὰ βρῆκες. Ἐσὺ μοῦ εἶχες πῆ ὅτι τὸ βάζο εἶχε ἐληὲς μέσα, κι ἐγὼ τὸ πίστεψα. Τίποτα ἄλλο δὲν ξέρω κι ἐσὺ τώρα λέγε ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Ἀλῆς προσπάθησε νὰ πείση τὸν ἔμπορο μὲ κάθε τρόπο νὰ τοῦ ἐξομολογηθῆ τὴν κακή του πράξη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ "ΣΠΙΤΙΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ"

Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Πεκλερίου, μὲ τὴν Ἀρχηγό, τὸν γεωργοτεχνίτη καὶ τὸν ἱερέα τοῦ χωριοῦ.

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ΠΕΚΛΕΡΙΟΥ

Ὡς Κρίνος ἀνοιξιάτικος
τὰ μῦρα σου σκορπίζεις
ὡς ἥλιος τὰς ἀκτίνας σου
στέλεις καὶ μᾶς φωτίζεις.

Οἱ μαθηταὶ ὡς μέλισσες
ροφοῦν τὴν εὐωδιά σου
ἀντλοῦν σοφίαν, μόρφωσιν
μέσα ἀπ' τὴν καρδιά σου.

Τὸ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν Προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης μας λειτουργοῦν στὸ Πεκλέρι «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» ἔγινε γιὰ τὸ χωριό μας ἕνα σπουδαῖο πνευματικὸ καὶ τεχνικὸ ἵδρυμα.

Αὐτὸ ὀφείλεται ὄχι μόνο στὸ ἐξαίρετο προσωπικό του, ἀλλὰ καὶ στὴν πρόθυμη συμπαράσταση τῆς μικρῆς κοινωνίας τοῦ χωριοῦ μας. Ὅποιος ἐπισκέπτεται τὸ «Σπίτι» μας διαπιστώνει ἀμέσως πόση δραστηριότης ἀναπτύσσεται ἐκεῖ ἀπὸ ὅλους καὶ τί ἔργο ἐπιτελεῖται!

Εὐγνώμονες πάντοτε, ἀποστέλλομεν ἕνα μεγάλο «εὐχαριστῶ» πρὸς τὴν Μεγάλη μας μητέρα, τὴ Βασίλισσα, γιὰ τὸ λαμπρὸ αὐτὸ ἵδρυμα ποὺ εὐδόκησε νὰ ἱδρύσῃ στὸ χωριό μας. Ἡ σχολικὴ καὶ ἐξωσχολικὴ νεολαία μὲ ἀγάπη καὶ στοργὴ ἀναγνωρίζουν τοῦ Ἐράνου τὰς τόσας φροντίδας.

Κωνστ. Γ. Κίτσος

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ΔΑΔΙΑΣ

Ὅπως πέρυσι ἔτσι κι ἐφέτος, ἄρχισε ἡ δουλειὰ στὸ χωριό μας ἀπὸ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» μας.

Πρὶν λίγες μέρες ἔγινε μιὰ ἐξόρμηση σὲ χωράφι ποὺ μᾶς παραχώρησε ἡ Κοινότης. Μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀκούραστο γεωργοτεχνίτη, τὴν ἀρχηγό, καὶ τὸ Κοινοτικὸ συμβούλιο, σπείραμε σιτάρι.

Ἀπὸ τὶς ὁμάδες μας ἄλλοι ἔσπερναν κι ἄλλοι ἔσκαβαν τὸν περίβολο τοῦ «Σπιτιοῦ» μας διὰ νὰ σπείρωμε διάφορα λαχανικά. Ἐπίσης ἕνα πρωινὸ πρὸ δύο μηνῶν μεταφέραμε καυσόξυλα ἀπὸ τὸ βουνὸ γιατὶ ὁ βαρὺς χειμώνας εἶχε ἀρχίσει καὶ ἔπρεπε ἡ φωλιὰ ποὺ μᾶς χάρισε ἡ στοργική μας μάνα, ἡ Βασίλισσα, νὰ εἶναι πάντα ζεστή. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὴν Μεγάλη μας Μάνα Βασίλισσα.

Τὰ παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» Δαδιᾶς

—Ἐμένα δὲ μ' ἀρέσουν οἱ φασαρίες, τοῦ εἶπε καὶ θέλω νὰ τάχω καλὰ μὲ ὅλο τὸν κόσμο. Θὰ μοῦ κόστιζε λοιπὸν πάρα πολύ, ἂν ἀναγκαζόμουν νὰ σὲ πάω ἐσένα, τὸν καλύτερό μου φίλο, στὰ δικαστήρια. Συλλογίσου φίλε μου, ὅτι ἐμεῖς οἱ ἔμποροι πρέπει περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο νὰ φροντίζωμε γιὰ τὴν ὑπόληψή μας. Μὴν ἐπιμένης, λοιπόν, καὶ μὲ ἀναγκάσης νὰ σὲ πάω στὰ δικαστήρια.

—Νὰ σοῦ πῶ, Ἀλῆ, τοῦ εἶπε ὁ ἔμπορος μὲ πεῖσμα. Λὲς ὅτι μοῦ παράδωσες ἕνα βάζο γεμᾶτο ἐληὲς καὶ τώρα μοῦ ζητᾶς χίλια φλουριά. Μήπως τρελλάθηκες. Ἴσως σοῦ καπνίσῃ τώρα νὰ μοῦ ζητήσης μαργαριτάρια καὶ διαμάντια. Τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω τράβα καὶ πήγαινε σπίτι σου, πρὶν μαζευτῇ ὁ κόσμος μπροστὰ στὸ μαγαζί μου! Στὸ μεταξὺ εἶχαν μαζευτῆ μερικοὶ ἄνθρωποι ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί, γιατὶ κι οἱ δυὸ τους εἶχαν ἀρχίσει νὰ φωνάζουν δυνατά. Σὲ λίγο ἦρθαν καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γειτονιᾶς γιὰ νὰ δοῦν τί τρέχει καὶ νὰ τοὺς συμφιλιώσουν. Ὅταν ὁ Ἀλῆς τοὺς διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία, ρώτησαν τὸν ἔμπορο κι ἐκεῖνος ἐπέμενε σὲ ὅσα εἶχε πῆ.

—Σᾶς ἔχω μάρτυρες, τοὺς εἶπε ὁ ἔμπορος, μὲ ἔβρισε μέσα στὸ σπίτι μου καὶ ζητῶ ἱκανοποίηση γι' αὐτό.

—Ἡ προσβολὴ μένει ἀπάνω σου,τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀλῆς θυμωμένος. Θὰ σὲ πάω στὸ δικαστήριο καὶ θὰ δοῦμε ἂν θάχης τὴν τόλμη νὰ πῆς τὰ ἴδια λόγια μπροστὰ στὸ δικαστή.

Σ' αὐτὴ τὴν πρόκληση, ὁ ἔμπορος ἀπάντησε:

—Πολὺ καλά, αὐτὸ θέλω κι ἐγώ. Ἐκεῖ θὰ δοῦμε ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυό μας ἔχει δίκηο! Ἐπῆγαν, λοιπόν, στὸν δικαστὴ κι ὁ Ἀλῆς εἶπε τὰ παράπονά του.

—Ἔχεις μάρτυρες, ὅτι εἶχες βάλει τὰ χίλιὰ φλουριὰ μέσα στὸ βάζο σου, τὸν ρώτησε ὁ δικαστής.

—Αὐτὸ δὲν τὸ σκέφτηκα γιατὶ εἶχα πεποίθηση στὴν τιμιότητα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἔμπορος ὅμως δικαιολογήθηκε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, κι ἐπρόσθεσε ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ πάρη καὶ ὅρκο. Ὁ δικαστής, τὸν ἔβαλε νὰ ὁρκιστῇ κι ἔπειτα τὸν ἄφησε ἐλεύθερο. Ὁ Ἀλῆς στενοχωρήθηκε πολύ. Δὲν λυπήθηκε μόνο ὅτι ἔχανε τόσα χρήματα, ἀλλὰ προπάντων γιατὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ ἦταν φίλος, ἀποδείχτηκε κλέφτης καὶ ψεύτης. Εἶπε λοιπὸν στὸν δικαστὴ ὅτι δὲν τοῦ φτάνει ἡ δική του ἀπόφαση, ἀλλὰ θέλει νὰ πάη ἡ ὑπόθεση στὴν κρίση τοῦ σοφοῦ καὶ δίκαιου βασιλιᾶ. Τοῦ δικαστῇ δὲν τοῦ κακοφάνηκε, ἀλλὰ ἀφοῦ ὁ Ἀλῆς δὲν εἶχε μάρτυρες, πῶς ἤθελε ν' ἀποδείξῃ τὸ ἄδικο ποὺ τοὔγινε;

Ἐνῶ, λοιπόν, ὁ ἔμπορος γύρισε καταχαρούμενος σπίτι του, γιατὶ κέρδισε τὴν ὑπόθεση, ἔκανε ὁ Ἀλῆς μιὰ ἀναφορὰ στὸ δίκαιο βασιλιὰ καὶ τὴν ἔδωσε στὸν ὑπάλληλο, ποὺ ἦταν διωρισμένος γιὰ νὰ παίρνη τὶς διάφορες ἀναφορές. Ὁ βασιλιὰς σὲ δυὸ τρεῖς

(Συνέχεια στὴ σελίδα 170)

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ο ΘΑΝΟΣ ΜΑΘΑΙΝΕΙ για τὸν πραγματικὸ πολιτισμὸ

Τ' ἀδερφάκια τοῦ Θάνου βρῆκαν μιὰ ἔρημη φωλιά. Ψηλά, στὰ κλαριὰ τῆς καρυδιᾶς τὴν βρῆκαν. Καὶ τὴν ἔφεραν σπίτι μὲ χαρὰ γιὰ νὰ τὴν δείξουν τοῦ παπποῦ...

Τί ὄμορφα ποὺ ἦταν πλεγμένη, ὅλη μὲ κλαριά, καὶ στρωμένη μὲ φυλλαράκια καὶ πούπουλα! Κι ὁ πιὸ σπουδαῖος τεχνίτης, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ φτιάση πιὸ ὄμορφη...

—Εἶναι φωλιὰ ἀπὸ σπίνους! εἶπε ὁ παππούς.

—Καὶ τί ἔγιναν οἱ σπῖνοι, παππού; ρώτησε ὁ Θάνος.

—Ποῦ νὰ ξέρω, παιδί μου; Μπορεῖ κάτι νὰ πάθαν τὰ κακόμοιρα τὰ πουλάκια. Νὰ τάφαγε φίδι ἢ γάτα ἢ ἄλλο ζῶο... Ποῦ νὰ ξέρω!

Τί θλιβερὴ ποὺ φαινόταν ἡ φωλίτσα χωρὶς τοὺς χαριτωμένους φτερωτοὺς ἀφέντες της!

—Τί σπουδαῖο πρᾶγμα τὸ ἔνστικτο, παππού! ἔλεγε ὁ Θάνος. Τί σοφία καὶ τί τέχνη γιὰ νὰ γίνη μιὰ τέτοια φωλιά!

—Καὶ ποῦ νὰ δῆς ἄλλες! ἄρχισε ὁ παππούς. Καὶ τοὺς διηγήθηκε γιὰ λογιῶν λογιῶν φωλιὲς ποὺ φτιάνουν τὰ πουλιά... Ἄλλες πλεχτὲς σὰν καλαθάκια, μὲ τὸ σκέπασμά τους... Ἄλλες καμωμένες σὲ κουφάλες δέντρων, μαστορικά. Ἄλλες χτισμένες μὲ πηλὸ καὶ χορταράκι— ἴδια σπίτια! Ἄλλες νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὰ δέντρα σὰν σακκοῦλες, ἄλλες πλεγμένες στὰ χαμόκλαδα...

Ἀλήθεια! Τί τέχνη καὶ τί σοφία!

Κι ὅλες παστρικές, περιποιημένες, νοικοκυρεμένες !

—Πῶς προσέχει τὸ πουλάκι νὰ μὴν λερώση τὴν φωλιά του! ἐξακολούθησε ὁ παππούς. Πῶς τὴν ἔχει παστρικὴ—κι ἂς εἶναι τόσο μικρό. Ὅ,τι περισσεύει ἀπὸ τὸ φαΐ του, τὰ τσόφλια ἀπὸ τ' αὐγὰ ποὺ σπᾶνε κι ὅλες τὶς ἀκαθαρσίες, ὅλες, θὰ τὰ δῆς ριγμένα ἔξω. Σὰν τὴν πιὸ ἰδιότροπη νοικοκυρὰ προσέχει τὴ φωλιά του τὸ πουλί.

—Καὶ οἱ μέλισσες μὲς στὴν κυψέλη; εἶπε ἡ Λενιώ. Μήπως δὲν φροντίζουν κι αὐτὲς νὰ εἶναι ἡ κυψέλη τους παστρική, ταχτική, νοικοκυρεμένη; Ὡς καὶ τὰ φτερά τους, μᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος, κουνᾶνε γιὰ ν' ἀερίζεται ἡ κυψέλη!

—Ἀμ τὰ μυρμήγκια; εἶπε ὁ μικρὸς ὁ Παναγιώτης. Ἐκεῖ νὰ δῆτε θαύματα! Τὰ διάβασα στὸ ἀναγνωστικό μου, καὶ μοῦ φάνηκε σὰν παραμύθι. Καὶ μᾶς ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε πὼς εἶναι ἀλήθεια!...

—Πῶς γίνεται, παππού, ρώτησε ξαφνικὰ ὁ Θάνος, πῶς γίνεται ἕνα σωρὸ ζῶα, ἕνα σωρὸ ἔντομα νὰ μποροῦν νὰ διατηρήσουν ἔτσι καθαρὸ τὸ σπίτι τους κι ὁ ἄνθρωπος νὰ μὴν τὸ μπορῆ πάντα; Κι ὡστόσο ὁ ἄνθρωπος, παππού, εἶναι τὸ τελειότερο πλάσμα τῆς δημιουργίας...

—Ὁ ἄνθρωπος δὲν ὁδηγεῖται ἀπὸ τὸ ἔνστικτο, Θάνο μου... ἔκανε ὁ παππούς. Στὸ ζῶο ἔδωσε ὁ Θεὸς μιὰ τυφλή, ἀκαταμάχητη δύναμη, ποὺ τὸ ὁδηγεῖ χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ σκέπτεται. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔνστικτο. Στὸν ἄνθρωπο ὅμως ἔδωσε τὸ λογικό, τὸ φῶς τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς, γιὰ νὰ καταλαβαίνη καὶ νὰ διαλέγη ἐλεύθερα τὸ καλό...

—Δὲν θάταν καλύτερα νὰ εἶχε κι αὐτὸς τὸ ἔνστικτό του νὰ τὸν ὁδηγῆ;

—Ὄχι, Θάνο μου... Γιατὶ τότε δὲν θάταν τὸ ἐλεύθερο καὶ τέλειο πλάσμα ποὺ εἶναι. Εἶμαι ἐλεύθερος, σημαίνει πὼς ἔχω τὴ δύναμη καὶ τὸ μυαλὸ νὰ κάνω κατὰ τὴν κρίση μου τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Μόνος μέσα σὲ ὅλα τ' ἄλλα πλάσματα ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ κάνη τὸ σωστὸ ὄχι γιατὶ τὸν σπρώχνει μιὰ τυφλὴ δύναμη, ἀλλὰ γιατὶ τὸ βλέπει...

—Κι ἅμα δὲν τὸ βλέπει, παππού;

—Δὲν γίνεται νὰ μὴν τὸ βλέπη. Τὸ βλέπει, ἀλλὰ δὲν θέλει. Κι ἔπειτα πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν τὸ βλέπη ὅταν τοῦ τὸ μαθαίνουν καὶ τοῦ τὸ δείχνουν;

—Ποιοί τοῦ τὸ δείχνουν, παππού;

—Μὰ οἱ μεγαλύτεροί του, ἐκεῖνοι ποὺ ξέρουν περισσότερα... Γιατὶ ὁ θεὸς μᾶς ἔδωσε τὸν τρόπο νὰ ξέρωμε τὸ σωστό, ἀλλὰ πρέπει νὰ καλλιεργήσωμε αὐτὴ μας τὴν ἰδιότητα. Δὲν εἴμαστε στὸν κόσμο ἀπαρατήμενοι καὶ ὁλομόναχοι. Νά, ἐσὺ λόγου χάριν. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ στάθηκες στὰ πόδια σου κι' ἄρχισες νὰ καταλαβαίνης, ἡ μάννα σου σοῦ μαθαίνει πῶς νὰ φέρνεσαι σ' ἕνα σπίτι ποὺ εἶναι νοικοκυρεμένο καὶ καθαρό, γιὰ νὰ διατηρηθῆ ἔτσι. Σοῦ λέει νὰ μὴν μπαίνης μὲ τὰ λασπωμένα σου παπούτσια στὸ σπίτι. Σοῦ λέει νὰ μὴν πετᾶς τὰ πράγματά σου ὅπου τύχει. Σὲ βάνει νὰ συγυρίζης τὰ πράγματά σου ταχτικά, τὰ βιβλία σου, τὰ τετράδιά σου, κι ὅταν συγυρίζη δὲν σᾶς ἀφήνει ἐσᾶς τὰ παιδιὰ νὰ κάνετε ἀταξίες καὶ νὰ ξεσυγυρίσετε. Σᾶς μαθαίνει ἀκόμη νὰ μὴν φοβᾶστε τὸ νερὸ καὶ τὸ σαπούνι, νὰ πλένεστε. Νὰ χτενίζετε τὰ μαλλιά σας, νὰ φορᾶτε παστρικὰ ροῦχα. Ἐκεῖνο ποὺ τὸ πουλὶ καὶ τὸ ἔντομο τὸ ξέρει ἀπὸ μόλις βγῆ στὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἐσεῖς πρέπει νὰ τὸ μάθετε σιγὰ σιγά. Νὰ τὸ δῆτε καὶ νὰ τὸ καταλάβετε. Μερικοὶ ἄνθρωποι ὡστόσο δὲν θέλουν νὰ δοῦν τὸ σωστό. Ὅπως μερικοὶ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ καταλάβουν ποιὸ εἶναι τὸ καλὸ καὶ τὸ κακό. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, Θάνο μου, εἶναι χειρότεροι κι ἀπὸ τὰ ζῶα. Δὲν εἶναι πολιτισμένοι, εἶναι βάρβαροι. Γιατὶ ὁ πολιτισμένος ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ μπορεῖ νὰ ξεχωρίση τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ σὲ ὅλα τὰ πράγματα!

—Ἀλήθεια, παππού; Κι ἐγὼ νόμιζα πὼς πολιτισμένος εἶναι νὰ φορᾶ καλὰ ροῦχα καὶ παπούτσια ποὺ νὰ λάμπουν. Καὶ νὰ εἶναι πολὺ γραμματισμένος καὶ νὰ γράφη μοναχὰ καὶ νὰ διαβάζη!

—Κουταμάρες! φώναξε ὁ παππούς. Ποιὸς σοῦ εἶπε τέτοιες κουταμάρες; Πολιτισμένος εἶναι ὅποιος ξέρει νὰ ξεχωρίζη τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ σὲ ὅλα! Δική μας λέξη εἶναι! Ἑλληνική! Ἐμεῖς ξέρομε τὴν σημασία της! Μόνο ποὺ δὲν λέγαμε τὰ παλιὰ τὰ χρόνια «πολιτισμένος». Λέγαμε «Ἕλληνας!» ἐννοώντας μὲ τὴ λέξη τὸ ἴδιο πρᾶγμα! Ὅ,τι ἐννοοῦν σήμερα σὲ ὅλον τὸν κόσμο ὅταν λένε «πολιτισμένος!» Ἐκεῖνος ποὺ ἦταν «Ἕλληνας» καὶ ὄχι «βάρβαρος» ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἐπειδὴ κατοικοῦσε στὴν Ἑλλάδα, εἶχε διδαχτῆ ἀπὸ τοὺς γονιούς του, τοὺς δασκάλους του, τοὺς σοφοὺς καὶ ὅλους τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς χώρας, νὰ ξεχωρίζη τὸ καλό, καὶ νὰ τὸ κάνη σὲ ὅλη του τὴ ζωή. Ὁ «Ἕλληνας» ἦταν παστρικός... Λάτρευε τὸ νερό, τὸ λούσιμο, τὸ λουτρό. Ὅταν πήγαινε σ' ἕνα φιλικό του σπίτι, ἐπειδὴ τότε κυκλοφοροῦσαν μὲ σανδάλια, τοῦ ἔφερναν ἀμέσως νερὸ νὰ πλύνη τὰ πόδια του... Περιποιόταν τὸ κορμί του, γιὰ νὰ γίνη γερό, γιὰ τοὺς ἀγῶνες καὶ γιὰ τὸν πόλεμο. Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ γυμναζόταν στὴν παλαίστρα, ὥς νὰ γίνη ἄξιος νὰ πάρη στὰ χέρια του τὰ «ὅπλα τὰ ἱερά» ὅπως τάλεγε, ποὺ ὁρκιζόταν νὰ τὰ τιμήση ὡς ὑπερασπιστὴς τῆς πατρίδας! Ἦταν γερός, γενναῖος καὶ πενταπάστρικος. Κι ὅπως γύμναζε τὸ κορμί του, γύμναζε καὶ τὸ μυαλό του, κοντὰ στοὺς μεγάλους σοφούς, ποὺ ἦταν οἱ δάσκαλοί του. Σεβόταν τὴ γνώση, γιατὶ ἤξερε πὼς ἡ γνώση καθαρίζει τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν κάνει νὰ βλέπη σωστά. Καὶ οἱ δάσκαλοί του, καλλιεργοῦσαν τὸ ἴδιο τὸν χαρακτῆρα του καὶ τὴν ψυχή του, γιὰ νὰ γίνη ἄνθρωπος σωστός, τίμιος, ἠθικὸς σὰν τὸ κρύσταλλο. Ἕνας μεγάλος, σοφὸς δάσκαλος τῆς ἀρχαιότητας, ὁ Σωκράτης, ὅταν κάποτε τὸν ἔκλεισαν ἄδικα στὴν φυλακὴ καὶ τὸν καταδίκασαν ἄδικα σὲ θάνατο, ἀρνήθηκε νὰ δραπετεύση, ὅπως θὰ μποροῦσε, γιὰ νὰ μὴ δώση στοὺς νέους ποὺ τὸν σέβονταν τὸ κακὸ παράδειγμα τῆς ἀνυπακοῆς. Προτίμησε νὰ πεθάνη καὶ νὰ γίνη ἕνα ὑπέροχο παράδειγμα γι' αὐτοὺς τοὺς νέους. Κι ὅταν οἱ νέοι πήγαιναν ν' ἀγωνιστοῦν στοὺς πανελλήνιους ἀγῶνες τῆς Ὀλυμπίας, ὁρκίζονταν ν' ἀγωνιστοῦν «ἑλληνικά!».

—Αὐτὸ τὸ ξέρω! φώναξε ὁ Θάνος. Μᾶς τόπαν στὸ σχολεῖο...

—Καὶ δὲν εἴμαστε ποτὲ πλούσιος λαός! εἶπε ὁ παππούς. Εἴχαμε θαυμάσιους μαρμάρινους ναοὺς τότε καὶ παλαῖστρες, ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες ζοῦσαν λιτά, δηλαδὴ πολὺ φτωχικά. Ἔτρωγαν φτωχικά, ντύνονταν ἁπλὰ πολύ, ἀλλὰ τὴν ἀρχοντιά τους τὴν ἔδειχναν μὲ τὴν παλληκαριά τους, τὴν μεγαλοψυχία τους καὶ τὴν σοφία τους... Νά, τέτοια παραδείγματα ἔχομε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες! Γι' αὐτὸ πολιτισμένος δὲν εἶναι ὁ καλοντυμένος, Θάνο μου! Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ κατάλαβε τί σημαίνει νὰ ἔχης σὰν λαὸς τέτοια παραδείγματα, καὶ νὰ θέλης νὰ τὰ μιμηθῆς! Κι ἐκεῖνον τὸν καιρό, οἱ «βάρβαροι», οἱ λιγώτερο πολιτισμένοι ἄνθρωποι, ἦταν ἀπείρως πιὸ καλοντυμένοι καὶ ζοῦσαν μέσα σὲ μεγαλύτερη πολυτέλεια ἀπὸ τοὺς τραχεῖς Μακεδόνες τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ποὺ τοὺς νίκησαν καὶ τοὺς ἔμαθαν τὴν σημασία τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ πάστρα στὸ κορμί, στὸ μυαλὸ καὶ στὴν ψυχή, νά, Θάνο μου, ὁ

(Συνέχεια στην σελίδα 168)

Στὸ ναὸ τῆς βυζαντινῆς τέχνης

Αὐτὴ τὴ φορὰ τὴν πρόταση τὴν ἔκαμε ὁ ἴδιος ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

—Καλὰ καὶ ἅγια τ' ἀρχαῖα ἑλληνικὰ μνημεῖα, εἶπε καθὼς παίρναμε τὸ πρόγευμα, ἕνα κυριακάτικο πρωινό. Μὰ θαρρῶ πὼς ἐσεῖς οἱ φιλόλογοι καὶ κάτι ἐρασιτέχνες ἀρχαιολόγοι, σὰν τὸν μικρό μου τὸ Φάνη, παραγνωρίζετε ἕνα ἄλλο τμῆμα τῆς ἱστορίας μας, ποὺ δὲν ἔχει λιγώτερη σημασία: Τὴ βυζαντινή μας Ἑλλάδα! Αὐτὴ εἶναι κοντήτερα μας καὶ χρονολογικά, μὰ καὶ ψυχικά, ἀφοῦ εἶχε τὴν ἴδια θρησκεία ποὺ ἔχομε κι' ἐμεῖς σήμερα. Αὐτὴ τὴ βυζαντινὴ Ἑλλάδα θάθελα νὰ γνωρίσω.

Ὁ Φάνης πετάχτηκε ἀπ' τὴν καρέκλα του κι' ἀγκαλιάζοντας τὸν πατέρα του, εἶπε ἐνθουσιασμένος.

—Τόξερα ἐγὼ πὼς ὁ ἐρχομός σου, πατέρα, θάκανε τολμηρότερο τὸ πρόγραμμά μας. Ποῦ νὰ τολμήσω ἐγὼ νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴ θεία Ἑλένη, νὰ πᾶμε στὴν Πόλη.

—Μά, ποιός σοῦπε πὼς ἔβαλα τέτοιο πράμα στὸ νοῦ μου; ρώτησε ὁ πατέρας. Πολὺ τρέχουν τὰ ὄνειρά σου, χρυσό μου παιδί.

Ὁ Φάνης μαζεύτηκε.

—Μὰ δὲν εἶπες πὼς θὲς νὰ γνωρίσης τὴ βυζαντινή μας Ἑλλάδα; Ποῦ ἀλλοῦ θὰ τὴν αἰσθανόσουν καλύτερα παρὰ στὴν καρδιά της, στὴ θρυλικὴ βασιλεύουσα τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, στὸ ναὸ τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς;

—Τί ὄνειρο ἀλήθεια, εἶπε μὲ νοσταλγικὸ τόνο κι' ἡ Μυρτὼ ποὺ βρισκόταν μαζί μας. Ὤ, ἂν μᾶς κάνατε, θεῖε, αὐτὸ τὸ ταξίδι, τί εὐτυχία θὰ μᾶς χαρίζατε.

Τὰ μάτια τῆς νέας κοπέλλας, ποὺ ἀστραφταν ἀπὸ τὴν ὁλόθερμη φλόγα τῆς ψυχῆς, ἔφεραν μεγαλύτερο ἀποτέλεσμα ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ Φάνη.

—Μυρτούλα μου, πῶς μπορῶ νὰ σοῦ τὸ ἀρνηθῶ, ἀφοῦ τόσο τὸ λαχταρᾷς; Πρωτοῦ φύγω γιὰ τὴν Ἀμερική, θὰ σᾶς πάω ὅλους στὴν Πόλη. Μὰ γιὰ τὴν ὥρα, ἂς ἐπικοινωνήσουμε μ' ἄλλο τρόπο μὲ τὴ μεσαιωνική μας Ἑλλάδα. Ἂς πᾶμε κάπου κοντήτερα.

—Στὴ Θεσσαλονίκη, φώναξε ὁ Φάνης. Ἔχει μνημεῖα βυζαντινά, ἐκκλησίες περίφημες, τείχη...

—Ἀκόμα κοντήτερα, εἶπε ὁ πατέρας.

—Στὰ Μετέωρα, εἶπε ἡ Μυρτώ.

—Στὸ Μεγάλο Σπήλαιο, εἶπε ὁ Λεωνίδας.

—Ἀκόμα, ἀκόμα κοντήτερα.

—Στὸ Μυστρᾶ!

—Ἂς μὴν κάμουμε γιὰ τὴν ὥρα τόσο μεγάλο ταξίδι. Δὲν ξεκουράστηκα ἀκόμη.

—Ἔ, τότε, στὸν Ὅσιο Λουκᾶ τῆς Λειβαδιᾶς, πρότεινα κι' ἐγώ. Γίνεται σὲ μιὰ μέρα.

—Ἂς μὴ φύγωμε ἀπ' τὸ νομό μας, εἶπε ὁ πατέρας.

—Κατάλαβα, φώναξε ἡ Μυρτώ. Ὁ θεῖος θέλει νὰ δῆ τὰ μωσαϊκὰ τοῦ Δαφνιοῦ.

—Ἄδικα σᾶς κατηγόρησα, εἶπε, πὼς κυνηγᾶτε μόνο τ' ἀρχαῖα. Τὰ ξέρετε βλέπω καλὰ καὶ τὰ κέντρα τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Μὰ ἐγὼ θέλω νὰ δῶ λίγο ἀπ' ὅλα αὐτά, νὰ χωθῶ στὴ γεμάτη μυστικοπάθεια κι' ἁγιότητα ἀτμόσφαιρα τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, χωρὶς νὰ βγῶ ἔξω ἀπ' τὴν Ἀθήνα. Θέλω ἁπλούστατα νὰ μὲ πᾶτε σήμερα τὸ πρωΐ, στὸ Βυζαντινό μας Μουσεῖο. Ἔχω ἀκούσει πὼς εἶναι ἀπ' τὰ καλύτερα τοῦ κόσμου, στὸ εἶδος του.

Διασκέδασα ἀρκετά, βλέποντας τὴν ἀπογοήτευση τοῦ Φάνη. Σὰν ἄρχισα ὅμως νὰ τοὺς μιλῶ γιὰ τὴ σημασία τοῦ Μουσείου καὶ τὸ ἰδιότυπο τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, ὁ Φάνης ζωήρεψε, ἔνιωσε μάλιστα τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῆ:

—Ἔχω πάει, μὲ κάποιο φίλο μου, στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο, γι' αὐτὸ προτιμοῦσα νὰ δῶ κάτι καινούργιο.

—Καὶ προτίμησες τὴν Κωνσταντινούπολη. Ἔ, δὲν εἶσαι καὶ πολὺ δύσκολος, γιέ μου. Πᾶμε λοιπόν, ἂς μοῦ γίνη κι' ἐμένα σήμερα τὸ χατήρι—κι' ἔχει ὁ Θεός.

***

Στὴν αὐλή, μπροστὰ σ' ἕνα παλιὸ βυζαντινὸ βαπτιστήριο, σταθήκαμε, γιὰ λίγο, νὰ καμαρώσουμε τὸ ὡραῖο κτίριο ποὺ στεγάζει τὸ Μουσεῖο.

—Εἶναι τὸ μέγαρο τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας. Δὲν εἶναι ἔτσι, θεία; ρώτησε ἡ Μυρτώ.

—Ναί, ἡ παράξενη αὐτὴ Δούκισσα ἔκτιζε πολλὰ παλάτια ποὺ τ' ἄφηνε ὅλα σχεδὸν μισοτελειωμένα. Ξέρετε τὸ μέγαρό της στὴν Πεντέλη. Ἐτοῦτο ἐδῶ εἶναι τὸ πιὸ ὄμορφο. Προσέξετε τὸ ρυθμό του. Εἶναι γνήσιος τοῦ 19ου αἰῶνος. Οἱ πλαϊνὲς πτέρυγες χρησίμευαν γιὰ σταῦλοι, τὰ κτίρια τῆς εἰσόδου γιὰ τὸ ὑπηρετικὸ προσωπικό. Σήμερα στεγάζονται σ' αὐτὰ τὰ γραφεῖα τοῦ Μουσείου. Τὸ κυρίως μέγαρο, ποὺ εἶναι διώροφο, ἔχει δεχτῆ μιὰ πρωτότυπη ἐσωτερικὴ διαρρύθμιση, γιὰ νὰ φαίνεται ἡ ἐξέλιξη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν βυζαντινῶν ναῶν. Μὰ ἂς ἀρχίσουμε τὴν ἐπίσκεψή μας.

Στὴν εἴσοδο τοῦ κεντρικοῦ τμήματος εἴδαμε γλυπτὰ τῶν πρωτοχριστιανικῶν χρόνων: κιονόκρανα, ὑπέρθυρα, λάρνακες, ὅλα χιλιοσκάλιστα, διάτρητα, πυκνοστόλιστα, μὲ κισσοὺς ἀγκάθια, κεφάλια παράξενων ζώων, παγώνια καὶ ἄλλα μοτίβα, τὸ περισσότερο ἀνατολίτικα.

Ὅταν μπήκαμε στὴν πρώτη αἴθουσα δεξιά, ὁ πατέρας τοῦ Φάνη πῆγε νὰ κάμη τὸ σταυρό του. Σταμάτησε ὅμως, γιατὶ ἡ αἴθουσα ἦταν ἐκκλησιά, μὰ εἰκόνες δὲν εἶχε.

—Αὐτὴ ἡ αἴθουσα, τοὺς ἐξήγησα, ἔχει διαρρυθμισθῆ στὸν τύπο τοῦ παλαιοτέρου χριστιανικοῦ ναοῦ, τῆς Βασιλικῆς. Αὐτὰ τὰ κολωνάκια τὴ χωρίζουν σὲ τρία κλίτη. Τὸ μεσαῖο ἔχει ἀντίκρυ τὸ Ἅγιο Βῆμα.

—Πολὺ παράξενο ἱερό, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Φάνη. Τὸ χαμηλὸ αὐτὸ κιγκλίδωμα, ποὺ θὰ ἦταν ἀσφαλῶς μαρμάρινο, δὲ χωρίζει καθόλου τὸ ἐκκλησίασμα ἀπ' τὸ λειτουργὸ ἱερέα. Ὅλη ἡ λειτουργία, δηλαδή, γινόταν μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ λαοῦ τότε.

—Ναί, ἔτσι ἦταν τὰ πρῶτα χρόνια. Βλέπετε καὶ τὸν ἄμβωνα τί χαμηλὸς ποὺ εἶναι! Νὰ καὶ τούτη ἡ ὄμορφη τράπεζα τῆς προθέσεως ἔξω ἀπ' τὸ ἱερό, γιὰ νὰ βάζουν τὰ δῶρα τους οἱ πιστοί. Μὰ ἡ Ἁγία Τράπεζα εἶναι μέσα στὸ Ἅγιο Βῆμα, ὅπως καὶ σήμερα. Τὸ μαρμάρινο αὐτὸ κουτί, στὸ βάθρο της, εἶναι λειψανοθήκη. Ξέρετε πὼς ὅταν ἐγκαινιάζεται μιὰ ἐκκλησία τοποθετοῦν κάτω ἀπ' τὴν Ἁγία Τράπεζα λείψανα τῶν ἁγίων.

—Τί εἶναι αὐτὸ τὸ πεζοῦλι, πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα; ρώτησε ὁ Λεωνίδας.

—Αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθρονο, ὅπου κάθονται οἱ παπάδες κι' οἱ δεσποτάδες. Κοιτάξετε τώρα τὰ γλυπτὰ στοὺς τοίχους καὶ πέστε μου ποιὰ σᾶς ἀρέσουν περισσότερο.

—Ἐδῶ εἶναι ὁ Ὀρφέας ποὺ παίζει τὴ λύρα του, εἶπε ὁ Φάνης πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ βρῆκε κάτι ἀπ' τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα κι' ἐδῶ. Δέστε τί ἀνάγλυφο ποὺ εἶναι. Ὅλα τὰ ζῶα μαζεύονται γύρω του, δαμασμένα ἀπ' τὴν ἐξαίσια μουσική· καὶ μόνο κάτω κάτω, στὸ βάθρο, ὅπου ὑποτίθεται πὼς δὲ φτάνει ἡ θεϊκὴ μελῳδία, τὰ θεριὰ κατασπαράζουν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Παράξενο! Τί θέλει μέσα στὴν ἐκκλησία ἕνα εἰδωλολατρικὸ ἔργο;

—Οἱ χριστιανοὶ πῆραν ὅ,τι τοὺς χρειαζόταν ἀπ' τὰ παλιὰ καὶ τὰ ὕψωσαν σὲ σύμβολα. Ὁ Ὀρφέας, ποὺ μὲ τὴ λύρα του τιθασσεύει τὰ πάντα, εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία ποὺ ἡμερεύει καὶ γαληνεύει τὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἄλλου, μὴν τὸ ξεχνᾶς πὼς κι' ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἔχει τὸν Ὀρφέα της, τὸ Δαυῒδ ποὺ κι' αὐτὸς μὲ τὴ λύρα του ἔκανε θαύματα.

—Νὰ κι' ἕνα ἄλλο ἔργο ποὺ ἐπηρεάστηκε ἀπὸ τ' ἀρχαῖα, φώναξε εὐχαριστημένος ὁ Φάνης. Τὸ παιδὶ αὐτό, ποὺ κρατᾶ στοὺς ὤμους του ἕνα πρόβατο μοῦ θυμίζει τὸ Μοσχοφόρο, ποὺ εἴδαμε στὸ Μουσεῖο τῆς Ἀκροπόλεως.

—Ἐδῶ συμβολίζει τὸν καλὸ ποιμένα, ποὺ φέρνει στὴ στάνη τὸ χαμένο πρόβατο, ὅπως λέει ἡ παραβολή. Μά, δέστε αὐτὸ τὸ ἀνάγλυφο τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Τί γραφικὸ ποὺ εἶναι! Πῶς γέρνουν τὰ ζῶα πάνω ἀπὸ τὴ φάτνη! Τί χάρη ποὺ ἔχει ὅλη ἡ σύνθεση!

—Νόμιζα, ξαδέρφη, πὼς οἱ χριστιανοὶ δὲν ἀγαποῦσαν τὰ γλυπτὰ ἔργα γιατὶ θύμιζαν εἰδωλολατρεία. Ἔχω ἀκούσει μάλιστα πὼς μέσα στὸ φανατισμό τους, κατάστρεψαν πολλὰ ἀγάλματα.

—Ἔτσι εἶναι. Μὰ αὐτὸ ἔγινε ἀργότερα. Στὴν ἀρχή, χρησιμοποιοῦσαν καὶ γλυπτά. Πιὸ ὕστερα, μόνο γιὰ διακόσμηση, σκάλιζαν τὸ μάρμαρο στὶς ἐκκλησίες.

Ἂς περάσουμε τώρα στὸ δεύτερο τύπο τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησίας.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ αἴθουσα ὅπου εἴδαμε κι' ἄλλα γλυπτά, προχωρημένης πιὰ ἐποχῆς, βρεθήκαμε κάτω ἀπὸ τὸ θόλο μιᾶς ἐκκλησίας. Κοιτάξαμε ψηλά. Τὸ σταυροειδὲς σχῆμα διαγραφόταν ὁλοκάθαρα, μὲ τὸ θόλο στὴ μέση τοῦ Σταυροῦ. Εἶναι ὁ ρυθμὸς τοῦ 12ου αἰῶνος ποὺ στολίζεται ἀργότερα στοὺς ναοὺς τοῦ Μυστρᾶ μὲ περισσότερους τρούλλους καὶ καμπαναριὸ ὅπως στὴν Παντάνασσα.

Ἐδῶ, τὸ τέμπλο εἶναι πολὺ ψηλότερα, παρὰ στὸν πρῶτο ναό. Τὸ μυστήριο μεγαλώνει. Τὸ ἱερὸ κρύβεται ἀπὸ τὰ μάτια τῶν πιστῶν. Τὸ κλείνουν σὲ εἰκόνες καὶ ψηλὰ τὸ δωδεκάορτο κι' ὁ μεγάλος σταυρός.

(Συνέχεια στὴ σελίδα 168)

Ἡ ΗΡΩΪΔΑ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ

Σ' ἕναν εὐρύχωρο ὀντὰ στὸ παλάτι τοῦ 'Αλῆ πασᾶ ὅπου ἔμενε τώρα ὁ Σερασκέρης τοῦ Σουλτάνου, ὁ Χουρσίτ, εἶχαν κλείσει οἱ Τοῦρκοι τοὺς αἰχμαλώτους τους.

Ἡ κυρὰ Βασιλική, ποὺ δὲν πῆγε ἡ καρδιὰ τοῦ γενναίου Σουλιώτη νὰ τὴν σφάξῃ ὅπως ἦταν τὸ θέλημα τοῦ 'Αλῆ, ἡ Σουλιώτισσα ποὺ εἶχε δραπετέψει μὲ τὸν Καρέτο, ὁ ἴδιος ὁ Καρέτος λαβωμένος, ἡ Χρυσή, ἡ γυναίκα τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, ἡ 'Αγγελικὴ ἡ ἀδερφή του κι ὁ Κώστας Μπότσαρης μὲ τοὺς πιὸ ἐπίσημους Σουλιῶτες. Ἦταν νὰ τοὺς δῆ ὁ νέος Καφταντζῆς τοῦ Σουλτάνου, γιατὶ τὸν ἄλλον καθὼς εἴδαμε τὸν εἶχε σκοτώσει ὁ 'Αλῆς! Καὶ ποιός ἦταν ὁ νέος Καφταντζῆς;

Ἦταν ὁ ἀπαίσιος Βάρθακας!

Πῶς ὅμως βρέθηκε ἐκεῖ;

Ἦταν στ' ἀλήθεια παράξενη ἱστορία.

Τὸ πλοῖο ποὺ τὸν πήγαινε στὴν Τεργέστη ἦταν ἑλληνικό. Στὸ ταξίδι συναντήθηκε μὲ τὸν τουρκικὸ στόλο καὶ γιὰ νὰ γλυτώσῃ κλείστηκε στὸν κόλπο τῆς Ἄρτας.

Κατὰ τὶς πληροφορίες ποὺ εἶχαν, δὲν ἦταν τρόπος νὰ γλυτώσῃ: θὰ ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ μῆνες.

Ὁ Βάρθακας τότε σοφίστηκε νὰ πάῃ στὸν Χουρσίτ, ποὺ εἶχε τὸ χαρέμι του στὴν Τρίπολη κι ἀνησυχοῦσε, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ νέα.

Πραγματικά, ἔφτιασε ὁλόκληρο μυθιστόρημα στὸ ὁποῖο ἀνακάτεψε καὶ τὴν ἀλήθεια.

Διηγήθηκε δηλαδὴ πὼς αὐτὸς ἦταν ἀρχιφύλακας τοῦ χαρεμιοῦ. Κι ὅτι ὄντας φίλος κι ἔμπιστος τῆς Μπουμπουλίνας, τὴν κατάφερε νὰ προστατέψῃ τὶς χανούμισσες καὶ νὰ τὶς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ σφαγή.

Ὁ Χουρσὶτ ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ αὐτὲς τὶς εὐχάριστες πληροφορίες. Δὲν ἤξερε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ περιποιηθῇ τὸν Βάρθακα.

Ὄχι μόνον τὸν κράτησε κοντά του, ἀλλὰ καὶ τὸν διώρισε Καφταντζῆ του, γιὰ ν' ἀντικαταστήσῃ ἐκεῖνον ποὺ σκοτώθηκε.

Ὅταν ὁ Βάρθακας μπῆκε στὸν ὀντά, τὸ μάτι του ἔπεσε στὴν ὡραία Σουλιώτισσα, καὶ θέλησε νὰ τὴν ἀνακρίνῃ πρώτη.

—Εἶσαι ἀπὸ τὰ Γιάννενα; τὴν ρώτησε.

—Ὄχι! 'Απὸ τὸ Σούλι.

—Πῶς βρέθηκες ἐδῶ;

—Ἦρθα στὰ Γιάννενα νὰ φέρω νέα στὸν Καρέτο γιὰ τὴν κόρη του, τὴν ὄμορφη Διαμάντω ποὺ ἔφυγε μ' ἕναν πολεμιστή, τὸν 'Ανδρόνικο!

Πετάχτηκε ὁ Βάρθακας ὄρθιος... Ἤξερε πὼς ἡ 'Ανδρονίκη πολεμοῦσε

Ὁ Μάρκος Μπότσαρης δὲν πουλιέται

ντυμένη ἀντρίκια. Αὐτὴ νὰ ἦταν ἄραγε;

—Ποῦ τὸν γνώρισες αὐτὸν τὸν 'Ανδρόνικο; ρώτησε.

—Στὴν σπηλιὰ τοῦ 'Οδυσσέα 'Ανδρούτσου!

—Καὶ πότε ἦλθε κεῖ ὁ 'Ανδρόνικος;

—Ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Θανάση Διάκου.

—Κι ἦταν στὴ μάχη τοῦ Ζητουνιοῦ, ὁ 'Ανδρόνικος;

—Ἦταν, καὶ λαβώθηκε μάλιστα βαριά. Ὅταν τὸν ἔφεραν στὴν σπηλιὰ ἦταν γιὰ θάνατο... 'Αλλὰ ἂς εἶναι καλὰ τὰ χέρια τὰ δικά μου ποὺ τὸν ἔγιαναν.

—Ζῆ λοιπόν! Εἶναι καλά! Καὶ ποῦ βρίσκεται τώρα;

—Μᾶς ἀκολούθησε στὴν Γραβιά!

—Ἤσουν κι ἐσὺ στὸ χάνι τῆς Γραβιᾶς; ἀπόρησε ὁ 'Ομὲρ Βρυώνης ποὺ ἦταν μπροστά.

—Καὶ βέβαια ἤμουν!

—Καὶ πολέμησες;

—Πολέμησα λέει; Πολέμησα ὅπως ὅλοι. Ξέκανα μάλιστα ἀρκετοὺς δικούς σας!

—Κράτα τὴ γλῶσσα σου! φώναξε ὁ Βάρθακας. Ξεχνᾶς ὀρὲ ὅτι εἶσαι στὰ δικά μας χέρια τώρα;

—Ὅ,τι σ' ἀρέσει κάνε με προδότη! φώναξε ἡ κοπέλλα. Ξεχνᾶς ὅτι εἶμαι Σουλιώτισσα κι ὅτι σὲ μένα δὲν περνοῦν οἱ φοβέρες;

Ὁ Βάρθακας σήκωσε τοὺς ὤμους.

—Καὶ τί ἔκανε ὁ 'Ανδρόνικος στὴ μάχη τῆς Γραβιᾶς;

—Πολέμησε σὰν λιοντάρι. Δηλαδὴ σὰν Ἕλληνας. Σημάδεψε κι' ἐσένα 'Ομὲρ Βρυώνη, ἀλλὰ τοῦ ξέφυγες. Σκότωσε ὅμως τὸν Σελιχτάρη σου!

—Τί ἄνδρας εἶναι αὐτὸς ὁ 'Ανδρόνικος; ρώτησε τότε ὁ 'Ομὲρ Βρυώνης.

—Λεβέντης κι' ὄμορφος! ἀποκρίθηκε ἡ Σουλιώτισσα. Ὄμορφος σὰν κοπέλλα!

—Εἶναι χωρὶς ἄλλο ἡ μαθήτριά μου! συλλογίστηκε ὁ Βάρθακας. Ὥστε λοιπὸν ζῆ!

Σηκώθηκε κι' ἄρχισε νὰ κόβῃ βόλτες στὴν κάμαρα.

—Ἔπειτα ἀπὸ τὴν μάχη τῆς Γραβιᾶς, τί ἔγινε;

—Τὸν ἔστειλε ὁ 'Οδυσσέας στὴν γυναίκα του, στὴν Σπηλιά, γιὰ νὰ τῆς ἀναγγείλῃ τὴν νίκη!

—Δὲν ἦταν καθόλου νίκη! διαμαρτυρήθηκε κατακόκκινος ὁ 'Ομὲρ Βρυώνης.

—Ἦταν κάτι παραπάνω ἀπὸ νίκη! φώναξε ἀγριεμένη ἡ Σουλιώτισσα. Ἤμαστε ἑκατὸν εἴκοσι νοματέοι μὲ τὸν 'Οδυσσέα κι' ἤσαστε ὀχτὼ χιλιάδες. Καὶ σᾶς θερίσαμε! Πάνω ἀπὸ χίλιους ρίξαμε. Ἄμ' τί θαρρεῖς;

—Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, ἀγρίεψε ὁ Ὀμὲρ Βρυώνης.

Ὁ Βάρθακας ὅμως προσπάθησε νὰ τὸν μερώση.

—Μὴν τὴ συνερίζεσαι, ἀφέντη μου... εἶπε σιγά. Γυναίκα εἶναι, τόσα τῆς κόβει τόσα λέει...

—Εἶμαι γυναίκα, ὅμως κάνω γιὰ τρεῖς ἄντρες σὰν κι' ἐσένα, καμπούρη! ἔκανε περιφρονητικὰ ἡ Σουλιώτισσα.

—Ἔλα, λέγε τώρα, εἶπε σοβαρὰ ὁ Βάρθακας. Τί ἔκανε ὁ Ἀνδρόνικος σὰν γύρισε στὴν Σπηλιά;

—Ἔφυγε μὲ τὴν κόρη τοῦ κανονιέρη. Τοῦ Καρέτου. Παραπάνω δὲν ξέρω νὰ σᾶς πῶ...

Ὁ νέος Καφταντζῆς τοῦ Χουρσὶτ εἶχε μάθει ὅσα ἤθελα νὰ μάθη.

Γιὰ τοῦτο δὲν συνέχισε τὴν ἀνάκριση κείνη τὴ μέρα κι' ἄφησε τοὺς αἰχμαλώτους ἥσυχους.

Ὁ Χουρσὶτ ὡστόσο, ἀπὸ τὴν ἄλλη κιόλας μέρα, ἄρχισε νὰ παζαρεύη μὲ τοὺς Ἕλληνες, γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν αἰχμαλώτων.

Τὰ παζάρια ὅμως αὐτά, δὲν πήγαιναν καὶ πολὺ καλά.

Ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ οἱ Ἕλληνες ζητοῦσαν μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ γιὰ τὸ χαρέμι τοῦ Χουρσίτ, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Τοῦρκος δὲν ἤθελε νὰ τοῦ ξεφύγουν ἀπὸ τὸ χέρι οἱ Σουλιῶτες τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.

Ἐκείνην τὴν ἐποχή, ἡ παλληκαριὰ καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Μάρκου Μπότσαρη ἦταν γνωστὰ σὲ Ἀνατολὴ καὶ σὲ Δύση. Μιὰ κι' ὁ Χουρσὶτ λοιπὸν εἶχε κατορθώσει νὰ αἰχμαλωτίση τὴ γυναίκα τοῦ Μάρκου καὶ τὸν ἀγαπημένο του ἀδελφό, τὸν Κώστα, νόμιζε πὼς ἦταν εὐκαιρία νὰ ἐξουδετερώση τὸν Μάρκο. Ἂν ἔφευγε ὁ Μάρκος ἀπὸ τὴν μέση καὶ παρατοῦσε τὸν ἀγῶνα τῶν Γραικῶν, ὁ Χουρσὶτ ὁρκίζονταν νὰ τοῦ γυρίση ἀμέσως γυναίκα κι' ἀδερφό.

Μόνο ποὺ λογάριασε χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Χωρὶς τὸ Σουλιώτικο αἷμα δηλαδή. Γιατὶ ὁ Μάρκος, ποὺ οἱ ἴδιοι οἱ αἰχμάλωτοι οἱ δικοί του τὸν ὁρμήνευαν νὰ ἐπιμένη στὴν ἀγέρωχη στάση του, μήτε καὶ ποὺ ἔδινε ἀπάντηση στὶς προτάσεις τοῦ Χουρσίτ.

Μιὰ μέρα ὁ Βεζύρης κάλεσε τὴν γυναίκα τοῦ Μάρκου Μπότσαρη καὶ τῆς εἶπε:

—Κάνε τὸν ἄντρα σου νὰ παρατήση τὸν πόλεμο καὶ σοῦ τάζω νὰ τοῦ δώσω τὴν πλουσιώτερη ἐπαρχία τῆς Ρούμελης γιὰ νὰ τὴν κυβερνήση!

—Ὁ Μάρκος Μπότσαρης δὲν πουλιέται! ἦταν ἡ περήφανη ἀπάντηση τῆς Σουλιώτισσας.

Ναί. Ὁ Μάρκος Μπότσαρης δὲν πουλιόταν. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ διαπραγματεύσεις καὶ τὰ παζάρια κράτησαν καιρό.

Ὡστόσο ὁ Βεζύρης, ποὺ τὸν κοροϊδευαν μάλιστα καὶ οἱ ἄλλοι, βιάστηκε νὰ ἐλευθερώση τὰ χαρέμια του. Κι' ἀναγκάστηκε νὰ δεχτῆ τοὺς ὅρους τῶν Ἑλλήνων. Ἀπελευθέρωσε τοὺς Σουλιῶτες καὶ τὴν οἰκογένεια τοῦ Μπότσαρη καὶ οἱ Ἕλληνες τοῦδωσαν εἴκοσι χιλιάδες τάλληρα καὶ τὸ χαρέμι του.

Ἡ ξακουσμένη κυρὰ Βασιλικὴ στάλθηκε μὲ συνοδεία στὴν Κωσταντινούπολη.

Ἐκεῖ ὅμως ὁ κόσμος ἤξερε τὰ καλὰ ποὺ εἶχε κάνει στοὺς Ἕλληνες καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι ἀχάριστοι. Φρόντισαν νὰ τῆς δώσουν ἕνα δωμάτιο σιμὰ στὸ Πατριαρχεῖο, ὅπου ἔζησε ὁλομόναχη μὲ προσευχὲς καὶ μετάνοιες.

Ἦταν τόσο φτωχή, ποὺ ὁ Πατριάρχης ἀναγκάστηκε νὰ ζητήση νὰ κάνουν ἔρανο οἱ χριστιανοὶ γι' αὐτήν. Ὕστερα ἀπὸ κάμποσο καιρό, ἡ Ὑψηλὴ Πύλη τῆς ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ φέρη ἀπὸ τὰ Γιάννενα τὰ χρυσαφικά της καὶ τὰ ρούχα της.

(Συνεχίζεται)

Οἱ ἱστορικὲς φράσεις

Ο ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΕΡΙΚΛΗΣ

«Ὦ Περίκλεις, καὶ οἱ τοῦ λύχνου χρείαν ἔχοντες ἔλαιον ἐπιχέουσιν».

Η φράση αὐτὴ θὰ πῆ. «Περικλῆ, ρίχνουν λάδι στὸ λυχνάρι ὅσοι τὸ χρειάζονται». Γιὰ νὰ μάθετε πότε πῶς καὶ ἀπὸ ποιόν εἰπώθηκε αὐτὴ ἡ φράση διαβάσετε αὐτὴν τὴν ἱστορία:

Ὁ Ἀναξαγόρας, ὁ μεγάλος φιλόσοφος ποὺ ἔφερε τὴ σοφία στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴν Ἰωνία, εἶχε ἀναλάβει νὰ διδάξη τὴ ρητορικὴ καὶ τὴ φιλοσοφία στὸν Περικλῆ, τὸ μεγάλο πολιτικὸ τῶν Ἀθηνῶν. Λένε, μάλιστα, πὼς χωρὶς τὸν Ἀναξαγόρα, ὁ Περικλῆς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ δώση στὴν ἐποχή του τὸ ὄνομα «χρυσὸς αἰώνας». Καὶ ὅταν ἀκόμα ὁ Περικλῆς διοικοῦσε τὴν Ἀθήνα, ὁ Ἀναξαγόρας ἦταν πάντα ἕνας καλός του σύμβουλος. Σὲ κάθε δύσκολη περίσταση οἱ συμβουλὲς τοῦ Ἀναξαγόρα στὸν Περικλῆ ἦταν πάντα πολύτιμες...

Μὰ ὅσο ὁ Περικλῆς γινόταν καὶ περισσότερο ἔνδοξος, τόσο ἄρχισε νὰ ξεχνάη νὰ φωνάζη κοντά του τὸν δάσκαλό του καὶ καλό του φίλο, τὸν Ἀναξαγόρα.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ ὁ Ἀναξαγόρας ξέκοψε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ φίλου του τοῦ Περικλῆ, κι αὐτὸς μέσα στὶς σκοτοῦρες τῆς ἐξουσίας δὲν φρόντισε νὰ μάθη ποτὲ τί γίνεται ὁ σεβαστός του δάσκαλος.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ Περικλῆς ἀγαποῦσε καὶ ἐκτιμοῦσε καὶ ἀκόμα σεβόταν τὸν παλιό του δάσκαλο. Μὰ ὅλα αὐτὰ βέβαια δὲν ἦταν ἀρκετὰ γιὰ νὰ δώσουν ψωμὶ καὶ ροῦχα στὸν Κλαζομένιο φιλόσοφο. Ἔτσι ὁ Ἀναξαγόρας ζοῦσε σ' ἕνα φτωχόσπιτο ἀργοπεθαίνοντας ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ τὶς στερήσεις.

Κάποιος Ἀθηναῖος πῆγε τότε στὸν Περικλῆ καὶ τοῦ εἶπε:

—Ξέρεις... ὁ Δάσκαλός σου ὁ Ἀναξαγόρας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ τὶς στερήσεις...

Ὁ Περικλῆς, ποὺ ὅπως εἴπαμε ἀγαποῦσε τὸν δάσκαλό του δὲν περίμενε νὰ ἀκούση περισσότερα. Ἔφυγε ἀμέσως ἀπὸ τὸ σπίτι του κι' ἔτρεξε στὸ καλυβόσπιτο τοῦ Ἀναξαγόρα.

Τὸν βρῆκε στὸ κρεββάτι του σὲ κακὰ χάλια...

Τὸν ρώτησε τί ἔχει;

Μὰ πῆρε τὴν πληρωμένη ἀπάντηση:

—Ὅσοι χρειάζονται, Περικλῆ, τὸ λυχνάρι τοῦ ρίχνουν λάδι.

Ὅπως καταλαβαίνετε ἤθελε μ' αὐτὸ νὰ πῆ ὁ Ἀναξαγόρας πὼς ἀφοῦ ὁ Περικλῆς εἶχε ἀνάγκη τῶν συμβουλῶν του ἔπρεπε νὰ φροντίζη γι' αὐτὸν καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσει νὰ πεθαίνη τῆς πείνας.

Τὸ ἀθάνατο πουλί

τοῦ ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Κατεβαίναμε καὶ οἱ τρεῖς μας. Ἦταν διακοπές. Τὴ δύναμή μας τὴ γνωρίζαμε. Εἴμαστε τρία παιδιὰ τοῦ σχολείου. Ἀλλοίμονο σ' ὅ,τι βρεθῆ μπροστά μας. Ὁ διαβάτης ἂν γύριζε ἄξαφνα θὰ μᾶς ἔπιανε νὰ βαδίζωμε πίσω του τσακισμένοι σὲ σχήματα ξύλινων φασουλήδων. Τὸ σύρμα τοῦ τηλεγράφου θὰ τὸ πετροβολούσαμε. Τὸ δενδράκι τῆς πλατείας ποὺ τὸ πότιζαν τρεῖς δημαρχίες, χωρὶς νὰ μεγαλώνη, θὰ τὸ κουνούσαμε περίεργοι νὰ δοῦμε πῶς τάχα θὰ γίνη ἂν πάψη ν' ἀντιστέκεται τὸ παιδικὸ κορμί του καὶ κάμη τράκ!

—Ἔ, πῶς εἶναι;

Στὸν πάγκο θὰ χαράζαμε μιὰ τριῶτα, καὶ στὶς μαρμάρινες προτομὲς τοῦ εὐεργέτη τοῦ δήμου τ' ἀρχικά μας ψηφία.

Τὴ βρύση θὰ τὴν ἀνοίγαμε νὰ χυθῆ τὸ νερό. Κυνηγούσαμε ὅ,τι ἦταν χρήσιμο! Τὸ ἄχρηστο μᾶς γλύτωνε! Ἂν μᾶς ἐμπόδιζαν ἐμᾶς τοὺς τρεῖς, δὲν ὠφελοῦσε τίποτε! Θὰ κατέβαιναν ἄλλοι τρεῖς, παιδιὰ τοῦ σχολείου! Θάξεραν νὰ τολμήσουν ὅσα κι' ἐμεῖς. Ὅταν οἱ πέτρες ποὺ πετούσαμε στὸν ἀέρα (τὸ διάστημα ἐξαιρετικὰ μᾶς ἦτο μισητό, ἀδύνατο νὰ τὸ ὑποφέρουμε) πέφταν στὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν καὶ τὰ σπάζαν ἢ κατάφερναν μέσα στὰ φύλλα τῆς καρυδιᾶς νὰ βροῦν τὰ καρύδια καὶ νὰ τὰ ρίξουν, ἀκούγονταν οἱ φωνὲς τῶν γυναικῶν:

—Ἄχ, πότε θ' ἀνοίξη αὐτὸ τὸ σχολεῖο, δαιμόνοι;

Τὸ σχολεῖο περίμενε ὅλη ἡ κοινωνία. Ὄχι γιὰ νὰ μάθουμε γράμματα. Γιὰ νὰ γλυτώση ἀπὸ μᾶς. Ἐμεῖς ὅμως βρίσκαμε πὼς χρησιμώτερη εἶναι ἡ τρέλλα ἡ δική μας, παρὰ ἡ φρονιμάδα ἐκείνων ποὺ μᾶς κυνηγοῦσαν. Ἂν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια, τότε λοιπὸν γιατί βρίσκουμε μπροστά μας τόσα χρήσιμα πράγματα γιὰ νὰ χαλάσουμε;

Ἅπλωσε τὸ χέρι του στὸ κλῆμα καὶ σπάραξε τὴ φωλιά.

Ὅποιος μᾶς ἔβλεπε αὐτὸ τὸ ἀπόγευμα νὰ τραβοῦμε πρὸς τὴν ἐρημιά, θὰ ρωτοῦσε βέβαια:

—Μὰ ποῦ πᾶνε αὐτὰ τὰ τρία παιδιά;

Δὲν τὸ ξέραμε! Πηγαίναμε. Ἐψάχναμε τ' ἀμπέλια, μὲ τὰ μάτια, σὰν χτήματά μας. Μόλις φαινόταν κάποιο δένδρο στραβὸ ἢ παράδοξο, πλησιάζαμε καὶ τὸ κοιτάζαμε σὰν νὰ μᾶς περίμενε!

Καὶ πάλιν ὅταν κανένα σκιάχτρο τέντωνε τ' ἄδεια μανίκια του ἢ φοροῦσε στραβὰ τὸ παλιό του καπέλλο, πηγαίναμε κοντά του γιὰ νὰ τοῦ δείξουμε πὼς δὲν εἴμαστε γελασμένοι.

Τὰ παιδιὰ καὶ τὰ σκυλιὰ ἔχουν τὴν ἰδέα πὼς τίποτα δὲν πρέπει νὰ γίνεται χωρὶς αὐτά! Ἦταν προσβολή μας νὰ μὴ μᾶς ξέρουν κι' αὐτὲς ἀκόμα οἱ πέτρες. Πλησιάζαμε σ' ὅλα. Ἐξουσιάζαμε ὅλον ἐκεῖνο τὸν τεράστιο κόσμο! Τὸν πετροβολούσαμε! Δὲν ἔμεινε τίποτε ἄλλο! Τὸ ἔργο μας, εἶχε τελειώσει! Ἐρχόταν ἡ νύχτα!

—Μιὰ φωλιά, εἶπε ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος ἀπὸ τοὺς τρεῖς μας γιὰ τὶς φωλιές, ὁ Τρίκας.

Γινήκαμε σοβαροὶ καὶ οἱ τρεῖς. Πλησιάσαμε! Μὰ τί μάτι εἶν' αὐτό; Ἦταν ἀλήθεια μιὰ φωλιά, ποὺ οὔτε γάτα δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἰδῆ, μὲ τόση πρόνοια εἶχε κρυφτῆ. Ἦταν ἀπάνω σ' ἕνα κλῆμα, καταμεσῆς στ' ἀμπέλι, στὴν κορφὴ σχεδὸν τοῦ βλαστοῦ, κι' ἔστεκε ὡραῖα, ἔτσι σὰν νὰ τὴν ἀπίθωσε κάποιος! Δὲν ὑποψιάστηκε αὐτὸ τὸ πουλί, πὼς κάποτε θὰ περνούσαμε...

—Κι' ἕνα αὐγό! φώναξε ὁ Τρίκας, ποὺ ἔσκυψε στὴ φωλιὰ πρῶτος.

Ἦταν ἕνα αὐγὸ τόσο δά, ἕνα καὶ μοναχό! Μὰ εἶχε γαλάζια κεντήματα, μιὰν ἀπερίγραπτη ἐλαφριὰ ζωγραφιά! Τὸ πῆραν στὸ χέρι τους, πρῶτα ὁ Τρίκας, ἔπειτα ὁ Διαμαντῆς. Τὸ ξαναπῆρε ὁ Τρίκας. Ἐγὼ ἤμουν ὁ μικρότερος ἀπὸ τοὺς τρεῖς. Περίμενα. Ὅταν τ' ἄφησαν καὶ στὴ δική μου χούφτα, αἰσθάνθηκα τὴν ἀφή του σὰ χάϊδι ἄγγελου. Μοῦ φάνηκε πὼς ἦρθα σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν ἴδια τὴν καλωσύνη. Ὁ Διαμαντῆς μοῦ ζήτησε νὰ τὸ ξαναϊδῆ. Ὁ Τρίκας ὅμως τὸ πῆρε κι' ἀπὸ τὰ δικά του χέρια καὶ τὄβαλε στὴ φωλιά!

—Βάλτε σημάδια, μᾶς εἶπε.

—Γιατί νὰ βάλουμε σημάδια;

—Γιὰ νὰ τὴν ξαναβροῦμε ἅμα ἡ μάννα βγάλη τὸ πουλί. Νά! ἡ καμπούρα ἡ ἐλιὰ εἶναι καλὸ σημάδι.

Κοιτάξαμε τὴν καμπούρα ἐλιά! Χαράξαμε μὲ τὸ νοῦ μας μιὰ γραμμὴ πρὸς τὸ δρόμο, πρὸς τὸ ἐκκλησάκι ποὺ φαινόταν ἀπέναντι. Σημαδέψαμε καὶ μιὰ πέτρα. Μὲ τέτοια σημάδια ἡ φωλιὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ ξαναβρεθῆ. Σὲ πέντε μέρες τὸ πουλάκι θὰ εἶναι βγαλμένο! Σὲ δέκα θὰ εἶναι στὸ κλουβί μας. Μ' ὅλη τὴ φωλιά! Ξεκινήσαμε νὰ φύγουμε.

Δὲν εἴχαμε κάμει λίγα βήματα κι' ὁ Τρίκας σταμάτησε.
—Κι' ἂν τὴ βροῦν ἄλλα παιδιά; ρώτησε.
—Σώπα, καημένε Τρίκα! Μέσα σὲ χιλιάδες κλήματα!
—Ἂν τὴν βροῦν; ξανάπε.

Ὁ ἀνήσυχος νοῦς του συλλογιόταν κάθε πιθανότητα. Δὲν ἦταν παιδὶ ἀπ' αὐτὰ ποὺ χαρίζουν τίποτα στὸν ἄλλο. Τὰ ἤθελε ὅλα δικά του! Προσβολὴ δὲν ὑπόφερε! Δειλία δὲ γνώριζε! Ἀποφάσιζε γρήγορα! Μισοῦσε εὔκολα. Ἔδερνε!

—Ξαναρχόμαστε, Τρίκα, τοῦ εἶπα!
—Γιὰ νὰ μᾶς πάρουν ἀπὸ πίσω καὶ νὰ τὴ μάθουν; Τί ξέρεις ἐσὺ ἀπὸ φωλιές;
—Ἔ! Ἂς τὴν ἀφήσουμε στὴν τύχη της, εἶπε ὁ Διαμαντῆς, σὰ νὰ εἶχε φοβηθῆ κανένα κακό!

Μόλις τὸ εἶπε, τὸ κακὸ ἔγινε! Ὁ Τρίκας προχώρησε χωρὶς δισταγμό! Προτοῦ προφτάσουμε νὰ φωνάξουμε, ἅπλωσε τὸ χέρι του στὸ κλῆμα καὶ σπάραξε τὴ φωλιά!
Ἂς ἔρθουν τώρα νὰ τὴν πάρουν! εἶπε.

Ἡ φωλιὰ ἀντιστάθηκε λίγο. Ἡ περίπλοκη τέχνη της, ἡ ἀνιστόρητη σοφία της, ἡ λεπτὴ κλωνιά της, δὲν ἤθελαν νὰ σβύσουν ἀδιαμαρτύρητα. Ἔκαμαν στὴν ἐπίθεση τοῦ Τρίκα τὴ μικρὴ ἐκείνη ἀντίσταση ποὺ ἀφήνουν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ὡραῖα πράγματα, μάταια, ἔτσι γιὰ τὴν τιμὴ τῆς ὀμορφιᾶς. Μὰ ἦταν τόσο μικρὴ ἡ ἄμυνα, ποὺ δὲν ξόδεψε τίποτε ἀπὸ τὴν ἄγρια δύναμη τῶν χεριῶν του ὁ Τρίκας. Ἦταν περιττή. Ἔτσι δὰ ἔκαμε καὶ ἡ φωλιὰ σκόρπισε!

Τὸ εὐκολώτερο πρᾶγμα στὸν κόσμο εἶναι νὰ χαλάσης τὸ καλὸ ἔργο. Τὸ δυσκολώτερο νὰ τὸ φτιάσης.

Ἐσουρούπωνε.
—Πᾶμε, εἶπε!

Ἔρριξα μιὰ τελευταία ματιὰ στὰ συντρίμματα τῆς φωλιᾶς. Ἦταν ἀγνώριστη. Τὸ μικρὸ αὐγὸ εἶχε κομματιαστῆ καὶ στὰ σκόρπια τσόφλια του, κάτω στὸ χῶμα, ἐφάνταζαν ἀκόμα σπαραγμένες, οἱ ἐλαφρὲς γαλάζιες ζωγραφιές, ποὺ εἶχε χαράξει ἀπάνω του μὲ τόση ὑπομονὴ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ξεκινήσαμε νὰ φύγουμε, νά ἡ μάννα. Ἐρχόταν γρήγορα. Δὲν μπορεῖ ἄνθρωπος νὰ παραστήση αὐτὸ τὸ λάλημα τοῦ πόνου!

Πετοῦσε, γύρω στὸ κλῆμα μὲ κύκλους πρῶτα μεγάλους, ἔπειτα πιὸ μικρούς, πιὸ στενούς, γρήγορους, ὁρμητικούς, καὶ μοιρολογοῦσε:
—Τρί, τρί, τρί!

Τὸ τρελλό της πέταγμα, τὸ ἀπελπισμένο σάλεμα τῆς ἄσπρης κι' ὄμορφης οὐρᾶς της, ὅσο κι' ἂν σουρούπωνε, τὰ εἴδαμε καθαρὰ στὸν οὐρανό! Αὐτὰ δὲν ξεχνιοῦνται ποτέ.

***

—Γιὰ πές μου, καημένε, νά ζήσης, μοὔλεγε ὁ Διαμαντῆς (τριάντα χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὸ μοιρολόγι τῆς μάννας) ἀκοῦς συχνὰ κι' ἐσὺ σὰν καὶ μένα ἐκεῖνο τὸ λάλημα; Γιὰ πές μου, γιατί ξανάρχεται;
—Δὲν ξέρω, Διαμαντῆ!
—Ὅ,τι πόνεσε, λοιπόν, δὲν πεθαίνει; Ὅ,τι ἀδικήθηκε εἶναι ἀθάνατο; Καὶ δὲν ἦταν ἀρκετὸ νὰ μᾶς τιμωρήση μιὰ φορά; Πρέπει νἄρχεται κάθε τόσο στὸν ὕπνο μας καὶ τὸν ξύπνο;
—Δὲν ξέρω, Διαμαντῆ.
—Εἶναι μῆνες ὁλάκεροι ποὺ τὸ ξεχνῶ. Κι' ἔξαφνα ἐκεῖ ποὺ πάω νὰ πιάσω ἕνα καρπὸ ἢ νὰ πιῶ μιὰ γουλιὰ νερό... Τρί! τρί! τρί! νά το καὶ τ' ἀκούω: «—Ὄχι, μοῦ

Κατεβήκαμε καὶ βηματίζαμε...

λέει, στιγμὲς εὐτυχισμένες! Ἄκουσέ με». Εἶναι ἔτσι καὶ σὲ σένα! Τότε θὰ πῆ πὼς εἶναι ἀνώτερη ἀνάγκη αὐτὸ ποὺ γίνεται. Μὰ γιὰ πές μου, καημένε, ποιός χάλασε τὴ φωλιά;
—Ὁ Τρίκας τὴ χάλασε, τοῦ ἀπάντησα. Θυμᾶμαι καλά! Ἦταν ὁ μεγαλείτερος! Καὶ θὰ μᾶς ἔδερνε. Δὲν ἦταν δυνατὸν ν' ἀντισταθοῦμε!
—Θυμᾶσαι πολὺ καλά, ἔ; Δὲν τὸ θυμᾶσαι; Τοῦ εἴπαμε κι' οἱ δυὸ νὰ τὴ λυπηθῆ. Μᾶς ἔφτανε πὼς ἐμεῖς ξέρομε τὴ φωλιά. Μὰ τὴ χάλασε. Δὲν μᾶς ἄκουσε. Εἶναι ἔτσι ἢ δὲν εἶναι;
—Εἶναι.
—Ἦταν λοιπὸν τὸ φυσικὸ ν' ἀκούη αὐτὸς τὸ λάλημα τῆς μάννας τώρα κι' ὄχι ἐμεῖς.
—Μὰ λὲς νὰ μὴν ἀκούη; ρώτησα.
—Ἄνθρωποι σὰν τὸν Τρίκα δὲν ἀκοῦνε κάτι τέτοια. Μὰ ποιὸς ξέρει ποῦ βρίσκεται τώρα... Κάποιον ἄκουσα πὼς πῆγε φυλακή!...

Στὸ μεταξὺ τὸ ἁμάξι μας ἔβγαινε ἀπὸ τὸ λιοστάσι, καὶ προχωροῦσε σ' ἀμπέλια, στὸ ἴδιο μέρος ποὺ ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια μοιρολογοῦσε ἡ μάννα. Ἤρθαμε ἐδῶ γιὰ νὰ κριθοῦμε; Ὄχι, ἡ τύχη μᾶς ἔφερε.

Ὁ Διαμαντῆς ἦταν δικαστής. Ἐγὼ ἀρχαιολόγος. Μᾶς εἶχαν τοποθετήσει στὴν ἴδια ἐπαρχία! Συναντηθήκαμε στὸ πλοῖο. Ἔπειτα μπήκαμε στὸ ἴδιο ἁμάξι κι' ἀνεβαίναμε στὴ θλιβερὴ ἐπαρχιακὴ πόλη ποὺ μᾶς περίμενε!

Καθὼς προχωροῦσε τ' ἁμάξι, ἔλεγε ὁ Διαμαντῆς:
—Ἂν αὐτὸ ποὺ γίνεται τώρα, γίνεται ἐπίτηδες γιὰ νὰ

(Συνέχεια στὴ σελ. 169)

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Μικρομέγαλοι

'Αγαπητά μου παιδιά,

Δὲν μπορεῖ παρὰ θἄχετε κάποιο μικρομέγαλο στὴν παρέα σας καὶ θὰ τὄχετε προσέξει πόσο εἶναι γελοῖος.

Νά κι' ὁ δικός μας ὁ Τώνης, ὁ φίλος τοῦ Δημητροῦ. 'Ακόμη δὲν ἔκλεισε τὰ δώδεκα καὶ συναγωνίζεται τοὺς μεγάλους. Τί ὕφος εἶναι αὐτό; Τὰ καημένα τὰ μικρούλια τῆς συντροφιᾶς, πῶς τὰ κεραυνοβολεῖ κάθε τόσο!

—'Εσὺ νά κάτσης στ' αὐγά σου, εἶσαι μικρός.

"Αν τοῦ φέρουν ἀντίρρηση σὲ ὅ,τι ὑποστηρίζει, χαμογελᾶ μὲ συγκατάβαση καὶ δὲ δίνει ποτὲ σημασία στοῦ ἄλλου τὴ γνώμη.

—Οἱ πιτσιρίκοι ἀκοῦν ὅ,τι λὲν οἱ μεγάλοι, πετᾶ κάθε τόσο στοὺς φίλους του.

"Ας παρακολουθήσωμε μιὰ σκηνή, ποὖχε χτὲς τὸ βράδυ μὲ τὴ μητέρα του, γιὰ νὰ δοῦμε πόσο παράλογος εἶναι.

"Ημουν σπίτι τους κι' ὁ καλός μας ὁ Τώνης μελέταγε τὰ μαθήματά του. Μιὰ στιγμὴ σηκώθηκε, ἔκλεισε τὰ βιβλία, καὶ βγῆκε στὴν αὐλή.

—Τώνη, φέρε μου, σὲ παρακαλῶ, ἕνα ποτηράκι νερό! Τώνη! Τώνη! Δὲν ἀκουσες;

Ξελαρυγγίζεται ἡ μητέρα, νευριάζει, βγαίνει στὴν ἐξώπορτα. Πουθενὰ Τώνης.

Περνᾶνε πέντε λεπτά, περνᾶνε δέκα, περνᾶ μισὴ ὥρα.

—Μὰ τί ἔγινε; "Ανοιξε ἡ γῆ καὶ τὸν κατάπιε; μοῦ λέει.

Πηγαινοέρχεται νευρική, βγαίνει στὸ δρόμο, χτυπᾶ ἕνα δυὸ πόρτες, κι' ἐπὶ τέλους, ὕστερα ἀπὸ μιᾶς ὥρας ἀνησυχία, ὁ μικρομέγαλος μπαίνει μέσα σφυρίζοντας, μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες.

—Ποῦ ἤσουν;

—Στοῦ φίλου μου, τοῦ 'Αλέκου.

—Καλά, καὶ γιατί δὲ μοῦ τὄπες, πὼς θὰ πήγαινες στοῦ 'Αλέκου;

Θυμώνει ἡ μητέρα καὶ τὸν ἁρπάζει ἀπὸ τ' αὐτί.

—"Ασε με, φωνάζει, εἶμαι κανένα μωρὸ γιὰ νὰ ζητῶ ἄδεια;

"Ωστε ἔτσι; 'Ακοῦστε, παιδιά μου, ρωτάει ἂν εἶναι μωρό. Μὰ τί ἄλλο εἶναι, ἀφοῦ ξεστομίζει τέτοιες ἀνοησίες;

'Αγαπητά μου παιδιά, τὴν ἄδεια τῆς μητέρας καὶ τοῦ πατέρα δὲν τὴ ζητᾶνε μονάχα οἱ μικροί, ἀλλὰ κι' οἱ μεγάλοι. Εἶναι ἕνα δεῖγμα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ. 'Αρκετὲς ἀγωνίες ἔχουν οἱ γονεῖς γιὰ νὰ μεγαλώσουν τὰ παιδιά τους. "Ας ξέρουν τουλάχιστον ποῦ βρίσκονται καὶ τί κάνουν οἱ χαϊδεμένοι τους.

'Η ἄδεια τῆς μητέρας εἶναι ἀπαραίτητη καὶ γιὰ τὸν περίπατο, καὶ γιὰ τὴν ἐπίσκεψη, καὶ γιὰ τὸ βιβλίο ποὺ θὰ διαβάσωμε, καὶ γιὰ τὸ θέαμα ποὺ θὰ δοῦμε στὸν κινηματογράφο. Γιατί ἡ ἄδεια εἶναι καὶ ἡ ἀπόδειξη πὼς αὐτὸ ποὺ ζητᾶτε εἶναι σωστό.

Αὐτὰ φυσικὰ τὰ καταλαβαίνουν οἱ ὥριμοι ἄνθρωποι, κι' ὅσο πιὸ μεγάλο εἶναι ἕνα παιδί, τόσο περισσότερο σέβεται τοὺς γονεῖς του καὶ νοιώθει τὴν ὑποχρέωση ποὖχει ἀπέναντί τους, νὰ γυρεύη τὴν ἄδεια τους γιὰ ὅλα. "Οσο γιὰ μερικὰ νήπια σὰν τὸν Τώνη, ποὺ θέλουν νὰ κάνουν τοὺς μεγάλους, ἂς ἐλπίσουμε πὼς κάποια μέρα θὰ μεγαλώσουν ἀληθινά, καὶ θὰ βάλουν γνώση. Δὲ συμφωνεῖτε;

Μὲ ἀγάπη

Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Ὁ ψευτάκης

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό, σὲ κάποιο χωριὸ ζοῦσε ἕνας γέρος. Κανεὶς δὲν ἤξερε «ἀπὸ ποῦ κρατοῦσε ἡ σκούφια του»! 'Εδῶ καὶ πολλὰ χρόνια ἔφτασε ξένος στὸ χωριό! Καὶ ρίζωσε. Εἶπε τότε τ' ὄνομά του, μὰ ξεχάστηκε κι' ὅλο τὸ χωριὸ τὸν φώναζε μὲ τὸ παρατσούκλι του: «ὁ Μπάρμπας μου ὁ ψευτάκης».

Γιατί; θὰ ρωτήσετε.

Νὰ λοιπὸν γιατί: "Οταν ἔφτασε στὸ χωριὸ γιὰ πρώτη φορὰ ἔσερνε κι' ἕναν γάϊδαρο... φορτωμένο μὲ δυὸ κοφίνια, γεμάτα ψέμματα! "Ηταν πρωταπριλιά—καλὴ ὥρα σὰν καὶ σήμερα—καὶ δὲν τὸν παρεξήγησαν γιὰ τοὺς θησαυροὺς τῶν κοφινιῶν του!

Μὰ αὐτός, ξεφόρτωσε τὰ κοφίνια, τὰ φύλαξε καὶ κάθε μέρα... ξεφούρνιζε κι' ἀπὸ ἕνα ψέμμα στὸ χωριό!... "Οχι ἀπὸ κακό, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. 'Αλλὰ ἔτσι γιὰ νὰ λέη ψέμματα. Καὶ τί δὲν ἔλεγε!...

'Ερχόταν μιὰ μέρα στὸ χωριὸ ἀπ' τὸ γιαλὸ καὶ εἶπε τὸ «μεγάλο θαῦμα» ποὺ γίνηκε.

Στὸ μικρὸ λιμανάκι εἶχε βγῆ ἕνα δελφίνι, μεγάλο σάν... βαπόρι, κι' εἶχε κλείσει τὴ μπούκα τοῦ λιμανιοῦ!...

Τὸ νέο διαδόθηκε κι' ὅλας σ' ὅλο τὸ χωριὸ κι' ὁ γείτονας τοῦ «Μπάρμπα μου τοῦ ψευτάκη», ὁ κὺρ Δαμιανός, τοῦ τὸ εἶπε γιὰ νέο:

—Τἄμαθες, κὺρ Ψευτάκη μου; "Ενα δελφίνι μεγάλο σὰν βαπόρι ἔκλεισε τὴ μπούκα τοῦ λιμανιοῦ; Θὰ πάω νὰ τὸ δῶ.

—Μωρὲ τί μοῦ λές;

—Νά, ὅλο τὸ χωριὸ τὸ ξέρει!...

Τὸ πίστεψε κι' ὁ ἴδιος ὁ «Μπάρμπας μου ὁ ψευτάκης», κι' ἔτρεξε νὰ δῆ κι' αὐτὸς μὲ τοὺς ἄλλους τὸ μεγάλο αὐτὸ θεριὸ τῆς θάλασσας!...

Σὰν ἔφτασαν στὸ γιαλό, οὔτε ψάρι, οὔτε τίποτε!..

—Μᾶς τὴν ἔσκασαν, εἶπαν, οἱ ἄλλοι.

—Μπά, εἶπε, ὁ «Μπάρμπας μου ὁ ψευτάκης». Τὸ ψάρι θὰ μᾶς εἶδε ἀπὸ μακρυά, φοβήθηκε κι' ἔφυγε!

Δὲν τοῦ εἶχε μείνει ἀμφιβολία πὼς τὸ δελφίνι εἶχε κλείσει τὴ μπούκα τοῦ λιμανιοῦ. Τὄχε κι' ὁ ἴδιος πιστέψει!...

Μιὰ ἄλλη μέρα, ὁ «Μπάρμπας μου ὁ ψευτάκης», τὴν ἔπαθε γιὰ καλά!..

Στὸ καφενεῖο ἔλεγαν γιὰ ἕνα μεγάλο κατόρθωμα κάποιου κυνηγοῦ, ποὺ δὲν ἤξεραν ὅμως ποιός εἶναι. "Ηταν, λέει, στὸ βουνό, καὶ σκότωσε τρεῖς λύκους ποὺ χύμηξαν ἀπάνω του!

Ποιὸς νὰ ἦταν ὅμως ὁ κυνηγός; Μυστήριο!...

'Ο «Μπάρμπας μου ὁ ψευτάκης», δὲν μποροῦσε νὰ κρατηθῆ...Μιλοῦσαν μὲ τόσο θαυμασμὸ γιὰ τὸν κυνηγό, ποὺ σκέφτηκε πὼς θὰ ἦταν μεγάλη δόξα γι' αὐτὸν νὰ πῆ πὼς αὐτὸς ἦταν!

Τὄπε πρῶτα στὸ γειτονά του, τὸν κὺρ Μπάμπη τὸ σιδερᾶ. "Επειτα στὸν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 170)

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ

Ὢ ρόδινοι καιροί, πῶς σᾶς νοστάλγησα!
Στὴ θύμησή σας μέσ' σ' ὀνείρατα ἀργο-
[πλέω...
Στὴ θύμησή σας ποὺ χαϊδεύει τὴν καρ-
δοῦλα μου,
ὢ ρόδινοι καιροί, μὲ πίκρα κλαίω.

Τῆς λήθης τὰ ματόκλαδα ὀλάνοιχτα
μπροστά σας, ὤ, γιὰ μένανε, ἀπομένουν...
Μπροστά σας τὰ χλωμόντυτα ἀγριοδά-
[χτυλα
τῆς λήθης γλυκοθύμησες ὑφαίνουν

Ὢ χρόνια, ποὺ τὶς χάρες τραγουδούσατε
κάποιο τῆς ζήσης χρυσοπανηγύρι,
κάποιο καιρὸ μὲ πόνο ποὺ λαχτάρησα...
Ὢ χρόνια, σᾶς ζητῶ κι ἄλλο ποτήρι.

ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ
(Σέρρες)

«ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ»

Στὰ πρῶτα τῆς ζωῆς σου βήματα
γοργὰ βαδίζοντας προχώρα 'μπρὸς
κι ἂν θὰ δεχτῇς σκληρὰ χτυπήματα
προχώρ' ἀδίστακτα γοργὰ στὸ φῶς

Τὸ κῦμα ποὺ ψηλὰ σηκώθηκε
νίκα το, κι ὁ κάθε ἐχθρὸς
ποὺ σ' ἀπειλεῖ, ἀκίνητος ξαπλώθηκε
Προχώρ' ἀδίστακτα γοργὰ στὸ φῶς.

Προχώρα στῆς ζωῆς τὴ μαύρη τρικυμία
μὴ σὲ τρομάζῃ, νέε μου, ὁ κεραυνὸς
οὔτε ἡ θύελλα, μπόρα καμμία.
Προχώρ' ἀδίστακτα γοργὰ στὸ φῶς.

ΠΕΤΣΙΤΙΔΗΣ

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΣ

....
Ἐσὺ-θυμᾶσαι; πές μου-κάποτε
ὅπου ἔπαιζες ἀθῶα μὲ τὰ φύκια
καὶ γὼ σὰν πιὸ μεγάλος ποὔμουνα
σοῦ πέταγα τὰ κάτασπρα χαλίκια.

Κι ἐσὺ γυρνοῦσες τότε τὸ κεφάλι σου
καὶ κύτταζες σὰν ἄγγελος ἐμένα.
Μὰ τώρα-ἀχ! οἱ θύμησες ξεχάστηκαν—
τὰ παιδικά μας εἶναι πεθαμένα.

Τώρα κρατᾶμε μεῖς στὸν ὦμο μας
ἕνα βαρὺ σταυρό, ἀδερφέ μου.
Πρέπει νὰ ζήσωμε σὰν ἄνθρωποι
κοντὰ στὸ Λυτρωτή μας ἄνθρωπέ μου.

Τὰ ὀνείρατά μας πᾶνε, σβήσανε
πρέπει νὰ φέρουμ' ὡς τὸ τέλος τὸ Σταυρό
[μας,
γιὰ ν' ἀκουμπήσωμε τὸ τίμιο βάρος μας
Ἐκεῖ κοντὰ στὸ Δάσκαλό μας.

Ἀπόψε συντροφέψαμε τὶς σκέψεις μας
καὶ γύριζαν στὰ παιδικά μας χρόνια,
καὶ μὲ τὰ νέφη μᾶς ἐφύγανε
καὶ πᾶνε στοῦ Βοριᾶ τὰ χιόνια.

ΚΩΣΤΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ
(Λευκὰς)

«....ΤΑΞΕΙΔΕΥΤΗΣ....»

(Ἀφιέρωμα φτωχὸ στὸν πνευματικό μου ἀδελφὸ Σ. Σκαφίδα)

Σὲ γῆς παραμυθένια πλάτια,
ἀναφτερὰ γλαρὰ ἡ ψυχή!...
—Ταξιδευτὴς στοῦ Φοίβου τ' ἄτια
γέρνω στ' Ἀπείρου τὸ θρονί!...

. . . Διαβαίνω κόσμους πλάνους
καὶ δρυμούς,
καὶ παγερὰ νυχτιᾶς σκοτάδια...
—Ταξιδευτὴς κινῶ γιὰ κόσμους
φτερωτούς,
. . . . στὰ Ἐδεμικὰ δροσόγιωμα
[κηπάρια!...

. . . Κεντᾶ ὁ πόθος τῆς καρδιᾶς, τ'
[ἄφτερα τ' ἄτια,
κι ἀπόκοσμος μέσ' στὴν ψυχή,
[γροικᾶ ἀχὸς!...
Ταξιδευτὴς κινῶ—λάμπ' ἡ χαρὰ στὰ
[μάτια,
καὶ λύρας ἀντηχεῖ, κρυφόλογος σκοπὸς!..
....
Γλαρό μου καὶ γλαυκὸ ποὖναι τὸ
πέταμα,
καὶ πάλλευκο τὸ φτέρωμα τοῦ νοῦ μου!...
—Ταξιδευτής, νὰ πάω—τρανὴ χαρὰ
[μου κίνησα
... στ' ΑΡΑΞΟΛΙΜΑΝΟ τ' Ἀπλάστου,
[τοῦ Θεοῦ μου!!!...

ΜΙΜΗΣ ΒΕΡΓΙΔΗΣ
(Β' τάξις 8ταξίου Γυμνασίου)

ΜΕΣΑ Σ' ΕΝΑ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ

(Στὸν φίλο μου Β. Καρρᾶ)

Τ' ἀγέρι φυσοῦσε πιὸ ἁπαλὰ καὶ ἀνάλαφρα τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Ὁ ἥλιος ἔλαμπε πιὸ πολὺ φωτίζοντας μὲ τὶς πορφυροχρυσωμένες του ἀκτῖνες τὴν ὄμορφη φύση.

Τὸ κελάρυσμα τῶν ρυακιῶν ἦταν πιὸ ἁρμονικό, πιὸ ἥσυχο, πιὸ ὄμορφο, πιὸ γαλήνιο. Τὰ κελαηδήματα τῶν φτερωτῶν ἦταν πιὸ γλυκά. Τὸ θρόϊσμα τῶν φύλλων πιὸ μεγαλόπρεπο καὶ τὸ χρῶμα τους πιὸ γλυκό...

—Ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦταν ἡ καλύτερη τῆς ζωῆς μου.

Θυμᾶμαι ποὺ ἤμουν μέσα σ' ἕνα ὄμορφο περιβολάκι. Ἦταν κατάφυτο ἀπὸ εἴδων εἰδῶν λουλούδια. Ἔβλεπες ἀλλοῦ χαριτωμένους κρίνους ποὺ εὐώδιαζαν τὸν ὕπνο τους ὄμορφες πεταλοῦδες, ἀλλοῦ βιολέττες, παπαροῦνες, μαργαρίτες, χρυσάνθεμα, μενεξέδες, τριανταφυλλιὲς κι ἕνα σωρὸ ἄλλα λουλουδάκια. Πάνω ἀπὸ κάθε λουλουδάκι τριγύριζαν μέλισσες καὶ σταματοῦσαν πολλὲς φορὲς ρουφώντας ἀχόρταγα τὸ γλυκὺ νέκταρ. Πιὸ πέρα κοντὰ σ' ἕναν βασιλικό, ἔπαιζε μὲ τὸν ἴσκιο της μιὰ χαριτωμένη γαλάζια πεταλούδα.

Στὶς ἄκρες τοῦ περιβολιοῦ δυὸ τρεῖς μηλιὲς καθὼς καὶ μερικὲς κυδωνιὲς ἔστεκαν μὲ χάρη. Πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ περιβολάκι κυλοῦσε ἕνα ποταμάκι ἥσυχα τὰ γάργαρα κρυστάλλινα νερά του. Στὶς ὄχτες του ἦταν φυτεμένα πλατάνια καὶ λεῦκες ποὺ ἔστεκαν περήφανα δείχνοντας τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸ μεγαλεῖο τους. Καὶ πιὸ μακρυὰ ἕνα βουναλάκι μὲ τὰ πολυάριθμα δένδρα του, καὶ μὲ τὸ χλωρὸ χορτάρι φάνταζε καμαρωτὰ δείχνοντας τὰ κάλλη του. Στὶς πρασινάδες του ἔβοσκαν χιλιάδες προβατάκια βελάζοντας καὶ παίζοντας. Ὁ ἦχος τῶν κουδουνιῶν τους ἔφτανε μέχρι τὸ περιβολάκι καὶ ἑνώνονταν μὲ τῶν λουλουδιῶν τὶς χάρες.

Ὅλα ἦταν χαρωπά, ὅλα εὐτυχισμένα. Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἤμουν ἐγὼ εὐτυχισμένος, ποὺ μὲ εἶχε ἀξιώσει ὁ Θεὸς νὰ δῶ τὴν ὀμορφιὰ αὐτή. Μαγεμένος ἀπὸ τὶς καλλονές, τὶς χάρες καὶ τὰ κάλλη τῆς φύσης δοξολογοῦσα τὸ Θεὸ γιὰ τὰ τόσο χαριτωμένα δημιουργήματά Του.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Ε. ΣΜΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Β' τάξη Γυμνασίου
(Παιδόπολη «Ἅγιος Δημήτριος»
Θεσσαλονίκη)

«ΧΤΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ»

Χτές, ποὺ κοντά μου τίποτα δὲν ταί-
[ριαζε, γαλήνη
κι' ἁπλότη δὲν εἶχα καμμιά· τριγύρω μου
[σκοτάδι
πλανιόταν καὶ δὲν ἔνοιωθα τὸ δροσερό
[Σου χάδι
τῆς εὐλογίας σου Σου, Χριστέ, τοὺς πό-
[νους ν' ἁπαλύνη.

Σὲ μένα περισσέψανε οἱ ὀδυρμοὶ καὶ θρῆνοι
χτές, ποὺ γλυστροῦσα μοναχὸς μὲς στὸ
[μουντὸ σκοτάδι,
ποὺ γένναγε στὴ σκοτεινὴ ματιά μου ἕναν
[Ἅδη
καὶ στάλαζε μὲς στὴν καρδιὰ τὸν πόνο,
[τὴν ὀδύνη...

. . . . Μὰ σήμερα νέος ἥλιος προβάλλει
καὶ σὰν παιδοῦλα χαρωπὴ γελάει ὁ Οὐ-
[ρανὸς
καθάριος· φωτολάμπει ὅλ' ἡ πλάση
Ὢ . . . ἡ ψυχή μου σήμερα θαρρεῖς κι'
[ἔχει γιορτάσι
τῆς λύτρωσης καὶ τοῦ θείου φωτὸς
Τὸ χάδι Σου, Χριστούλη μου, σὰν ἔνοιωσα
[καὶ πάλι!!..

ΝΙΚ. ΕΥΘ. ΤΑΜΠΟΥΡΗΣ
(Μηλιὰ-Γρεβενῶν)

Ο ΔΙΑΚΟΝΙΑΡΗΣ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Σ' ἕνα συντρίμμι θλιβερό, μαῦρο κι ἀν-
[ταριασμένο,
πικρὸ χαμόγελο χλωμὸ δειλὰ σιγοχουρ-
[νιάζει.
—Φθόγγος στερνὸς γλαυκῆς χαρᾶς—μὰ
[νά κι αὐτὸ σβυσμένο,
στερνὸ κουφάρι νεκρικὸ τὰ σπλάχνα νὰ
[σπαράζῃ.

Ψυχρά, ἀδυσώπητα, τραχιά, τώρα μπρὸς
[στὸ ρημάδι
καὶ μὲς στὴν πένθιμη σιωπή, τοῦ πόνου
[ἡ ἄγρια σμίλη
ἄμορφα πλάθει μία ζωὴ μὲ τῆς χαρᾶς τὸ
[χάδι,
βασιλεμένο στὰ χλωμὰ κάποιας ἀβύσ-
[σου χείλη.

Σὲ κάποια ἀνήλιαγη γωνιά—ναυάγιο—ἀρ-
[γοσιμώνει:
—Λίγη χαρά! ψελλίζει ἀχνὰ σὲ κάποιον
[ποὺ διαβαίνει.
καὶ στὸ σοκκάκι μ' ἁπλωτὸ τὸ χέρι μαρ-
[μαρώνει.
...λὲς διακονεύει τὴ χαρὰ καὶ τώρα ποὺ
[σωπαίνει...

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΠΟΥΛΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Τά παιδιά τοῦ πλοιάρχου Γκράντ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Ὡστόσο ὁ Γκλένερβαν δὲν μποροῦσε νὰ βρῆ ἡσυχία. Τὸ χέρι του ὅλο κι ἔπαιζε νευρικὰ μὲ τὴν καραμπίνα του. Πήγαινε κι ἐρχόταν γύρω ἀπὸ τὸ ἁμάξι σὰν φυλακισμένο λιοντάρι. Τὸ αὐτί του τεντωμένο προσπαθοῦσε νὰ πιάση τὸν κάθε θόρυβο. Κι ἄδικα πάσκιζε νὰ σκίση τὸ πηχτὸ σκοτάδι μὲ τὰ μάτια του. Ἡ σκέψη πὼς ἕνας ναύτης του μποροῦσε νὰ κοίτονταν βαριὰ λαβωμένος, ἄδικα προσμένοντας βοήθεια, τοῦ ἦταν ἀφόρητα μαρτυρική. Γιατὶ τοὺς ἀγαποῦσε τοὺς ἀφοσιωμένους ναῦτες του, σὰν παιδιά του.

Φαίνονταν τόσο ταραγμένος, ποὺ ὁ Μὰκ Νὰμπ ἀναρωτιόταν ἂν θὰ κατάφερνε νὰ τόνε συγκρατήση ὥς τὸ τέλος. Ἂν δὲν θὰ τοὐρχόταν νὰ ριχτῆ σὲ μιὰ στιγμὴ ἀπελπισίας πάνω στὶς σφαῖρες τοῦ Μπὲν Τζόῦς καὶ τῆς συμμορίας του.

—Ἔντυ, προσπάθησε νὰ συνέλθης, σκέψου τὴν δύστυχη τὴν γυναίκα σου ποὺ οὔτε χρόνο δὲν ἔχετε ποὺ παντρευτήκατε! Θέλεις νὰ τὴν ἀφήσης χήρα; Καὶ ποῦ θὰ πᾶς; Ποῦ θὰ ψάξης; Ποῦ μπορεῖς νἄβρης τὸν Μαλρέντυ μέσα σὲ τέτοια πυκνὰ σκοτάδια;

Ἐκείνη τὴ στιγμή, σὰν μιὰ ἀπάντηση θαρρεῖς στὰ λόγια τοῦ Μὰκ Νάμπ, ἀκούστηκε μιὰ κραυγὴ πόνου κι ἀπόγνωσης.

—Ἀκούσατε; φώναξε ἀλαφιασμένος ὁ Γκλένερβαν.

Αὐτὴ ἡ κραυγὴ ἔφτανε ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ εἶχε ἀκουστῆ πρὶν ὁ πυροβολισμός, ἀλλὰ πολὺ κοντὰ τους αὐτὴν τὴ φορά.

Τώρα ὁ Γκλένερβαν δὲν ἄκουσε κανέναν. Ἔκανε πέρα τὸν Μὰκ Νὰμπ κι ἄρχισε νὰ τρέχῃ. Τώρα ἡ φωνὴ ἀκουγόταν καθαρά:

—Βοήθεια, μυλόρδε! Βοήθεια!

Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ δυστυχισμένου τοῦ Μαλρέντυ. Ὁ Μὰκ Νὰμπ κι ὁ Τζὼν ἔτρεξαν ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν στὰ ἴχνη τοῦ μιλόρδου.

Σὲ λίγο μισοδιάκριναν στὴν ἀναλαμπὴ μιᾶς ἀστραπῆς, ἕνα ἀνθρώπινο κορμὶ ποὺ σερνόταν στὰ σκοτάδια. Ἦταν ὁ Μαλρέντυ, βαρειὰ πληγωμένος, ἑτοιμοθάνατος.

Ὅταν τὸν σήκωσαν στὰ χέρια γιὰ νὰ τὸν φέρουν στὸ ἁμάξι, τὰ χέρια τους μούσκεψαν στὸ αἷμα. Ἡ καταιγίδα διπλασίαζε ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὴ μανία της, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι μας κατάφεραν νὰ φέρουν τὸν τραυματία στὸ σίγουρο καταφύγιό τους. Ὅλοι φυσικὰ ξύπνησαν.

Ὁ Παγανέλι, ὁ Ροβέρτος, ὁ Γουΐλσων, ὁ Ὄλμπινετ, ὅλοι πήδησαν ἔξω.

Καὶ ἡ λαίδη Ἔλενα ἔδωσε τὸ διαμέρισμά της γιὰ νὰ ξαπλώσουν τὸν ναύτη.

Ὁ ταγματάρχης ἔσκισε τὸ σακκάκι τοῦ δυστυχισμένου καὶ τοῦ γύμνωσε τὸ στῆθος. Ἦταν γεμάτο αἵματα. Ὡστόσο δὲν ἄργησε ν' ἀνακαλύψη τὴν πληγή. Ἦταν μιὰ βαθειὰ μαχαιριὰ στὸ δεξὶ πλευρό.

Οἱ ἄνθρωποι ρίχτηκαν στὸ ἄλογό του ποὺ σηκώθηκε στὰ δυὸ πόδια...

Ὁ Μὰκ Νὰμπ τοῦ ἔβαλε ἕναν ἐπίδεσμο μὲ πολλὴ ἐπιδεξιότητα. Δὲν ἦταν ὅμως γιατρὸς γιὰ νὰ ξέρη ἂν τὸ ὅπλο εἶχε ἀγγίξει κανένα σπουδαῖο ὄργανο. Ἔβγαινε πάντως ἀδιάκοπα αἷμα ἀπὸ τὴν πληγή. Καὶ ἡ μεγάλη ὠχρότητα τοῦ τραυματία, ἡ ἀδυναμία του, ἡ ἐπίμονη λιποθυμία του, ἔδειχναν πὼς ἦταν σοβαρὰ λαβωμένος.

Μὲ τὰ πολλὰ ὁ ταγματάρχης κατάφερε νὰ σταματήση τὸ αἷμα.

Τὸν ξάπλωσαν ὅπως ἔπρεπε μὲ τὸ κεφάλι ψηλότερα ἀπὸ τὸ σῶμα του, καὶ ἡ λαίδη Ἔλενα τοῦ ἔδωσε νὰ πιῆ λίγο νερό.

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέταρτο, ὁ τραυματίας ποὺ δὲν σάλευε διόλου, ἔκανε μιὰ μικρὴ κίνηση.

Τὰ μάτια του ἀνοιγόκλεισαν καὶ τὰ χείλη του ἔπαιξαν.

Ἦταν φανερὸ πὼς πάσκιζε νὰ προφέρη μιὰ φράση.

—Μυλόρδε... Τὸ γράμμα... Ὁ Μπὲν Τζόῦς..., κατάφερε μόνον νὰ προφέρη.

Κι ὕστερα λιποθύμησε ξανά.

Ὁ Μὰκ Νὰμπ ξανάπε τὰ λόγια του κοιτάζοντας μὲ ἀπορία καὶ ἀγωνία τοὺς ἄλλους.

Τί ἤθελε νὰ πῆ ὁ ναύτης;

Τοῦ εἶχε ἐπιτεθῆ ὁ Μπὲν Τζόῦς, ἀλλὰ γιατί;

Μήπως γιὰ νὰ τοῦ πάρη τὸ γράμμα;

Ἔψαξαν τὶς τσέπες τοῦ Μαλρέντυ. Τὸ γράμμα πρὸς τὸν Τὸμ Ἄουστιν εἶχε ἐξαφανιστῆ!

Τὸ ὑπόλοιπο μέρος τῆς νύχτας πέρασε μὲ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία.

Ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη φοβόνταν μήπως καὶ πέθαινε ὁ τραυματίας τους.

Ἕνας μεγάλος πυρετὸς τὸν ἔφλεγε τώρα, καὶ ἦταν ἀνήσυχος καὶ παραμιλοῦσε.

Ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸν κρατήσουν ἀκίνητο. Ὅλο γύρευε νὰ τοὺς ξεφύγη, νὰ τρέξη νὰ πάρη πίσω τὸ γράμμα ποὺ τοῦ εἶχαν ἐμπιστευθῆ.

Ἡ λαίδη Ἔλενα κι ἡ Μαίρη δὲν ἔφευγαν στιγμὴ ἀπὸ κοντά του.

Αὐτὲς μονάχα μποροῦσαν μὲ τὸ γλυκὸ γυναικεῖο τους τρόπο νὰ τὸν γαληνεύουν.

Καὶ στὸ τέλος ὁ Μαλρέντυ ἔπεσε σ' ἕναν βαρύ, ἀνήσυχο ὕπνο.

Ξημέρωσε...

Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσει. Μεγάλα σύγνεφα κυλοῦσαν ἀκόμη στὸν οὐρανό, καὶ τὸ χῶμα ἦταν στρωμένο σπασμένα κλωνάρια.

Μιὰ μικρὴ περίπολος βγῆκε νὰ κάνη μιὰ σύντομη ἀναγνώριση. Ἀκολούθησαν τὰ ἴχνη τοῦ Μαλρέντυ, τόσο κα-

ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΠΟΥ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

Οἱ παροιμίες

Εἶναι ἕνα ὄμορφο διασκεδαστικὸ καὶ μορφωτικὸ παιγνίδι ποὺ μποροῦν νὰ πάρουν μέρος ὅσα παιδιὰ θέλουν. Ἕνας εἶναι ὁ ἀρχηγὸς καὶ διευθύνει τὸ παιγνίδι: Αὐτὸς παίρνει τρεῖς παροιμίες, μπερδεύει τὶς λέξεις καὶ τὶς ὑπαγορεύει ἀνακατωμένες στὰ ἄλλα παιδιὰ ποὺ μετέχουν στὸ παιγνίδι. Ἂς ποῦμε πὼς ἔχει αὐτὲς τὶς παροιμίες: «ὅποιος ἔχει γρόθο τρώει πεπόνι» καὶ «τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ πρὶν πεινάσουν μαγειρεύουν», «ἄναψε τὸ λυχνάρι σου προτοῦ νὰ σ' εὕρῃ ἡ νύχτα». Τοὺς ὑπαγορεύει λοιπόν: «λυχνάρι, εὕρῃ, γρόθο, τῶν, τά, προτοῦ πεινάσουν, ἡ, σ', ἄναψε, παιδιά, μαγειρεύουν, ὅποιος, πεπόνι, νά, φρονίμων, πρίν, ἔχει, τρώει, νύχτα, σου, τό».

Καλεῖ τότε τὰ παιδιὰ νὰ σχηματίσουν ἀπὸ τὶς λέξεις αὐτὲς τὶς τρεῖς παροιμίες. Ὅποιος τὶς σχηματίσει πρῶτος παίρνει 10 βαθμούς, ὅποιος δεύτερος 8, ὁ τρίτος 6 καὶ ὁ τέταρτος 4. Οἱ ἄλλοι δὲν παίρνουν κανένα βαθμό. Οἱ λέξεις γιὰ νὰ σχηματιστοῦν ἄλλες παροιμίες ὄχι οἱ ἴδιες ἐπαναλαμβάνονται δυὸ ἢ τρεῖς ἀκόμη φορές. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ συγκεντρώσῃ τοὺς περισσότερους βαθμοὺς εἶναι ὁ Βασιλιᾶς. Καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι ποὺ ἔρχονται ἔπειτα ὑπασπιστές του.

Ὁ Βασιλιᾶς τότε, ἀφοῦ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς ὑπασπιστές του, διατάσσει ἕναν ἕναν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ποὺ πῆραν μέρος στὸ παιγνίδι νὰ ποῦν διάφορες φράσεις-γλωσσοδέτες: ὅπως:

«Ὁ παπᾶς ὁ παχὺς ἔφαγε παχειὰ φακή, γιατί παπᾶ παχὺ νὰ φᾶς παχειὰ φακή;».

ἢ «Ἄσπρη πέτρα ξέξασπρη κι ἀπὸ τὸν ἥλιο ξεξασπρότερη, νὰ κάμῃς παιδιὰ ξέξασπρα κι ἀπὸ τὸν ἥλιο ξεξασπρολαμπρότερα»...

ἢ «Πάγκος, δίπαγκος, τρίπαγκος, ἀρπεδοπαλιοταυλόπαγκος».

ἢ νὰ λέῃ πολλὲς φορές: «Μιὰ πάπια, μὰ ποιὰ πάπια».

ἢ «Μιὰ ἐκκλησιὰ μολυβδωτή, μολυβδοκονδυλογλυπτοκοντοπελεκητή. Καὶ ποιὸς τὴν ἐμολυβδογλυπτοκοντοπελέκησε;

ἢ «τῆς ἀλεποῦς ἡ οὐρὰ ἑφτὰ φορὲς ἐξεμπουκαραμανικοθηλυκοξεκουμπώθηκε».

ἢ «Καπνὸς πενταπάκαπνος».

ἢ «Δαυλὶ μαυρομουρόδαυλο».

Ἁλυσίδα ἀπὸ τρισύλλαβες

Τὸ παιγνίδι παίζεται ἀπὸ τρεῖς:

Ὁ πρῶτος—ἡ σειρὰ κανονίζεται ἢ μὲ κοινὴ συμφωνία ἢ μὲ κλῆρο: Ὁ πρῶτος λέει μιὰ συλλαβή: ἂς ποῦμε ΤΑ, ὁ ἄλλος, ὁ δεύτερος πρέπει νὰ προσθέσῃ ἂς ποῦμε ΡΑ. Ὁ τρίτος πρέπει νὰ σχηματίσῃ μὲ μιὰ τρίτη συλλαβὴ καὶ τὶς δυὸ προηγούμενες μιὰ τρισύλλαβη λέξη: Μπορεῖ ἔτσι νὰ πῇ ΧΗ καὶ νὰ σχηματιστῇ ἡ λέξη ΤΑΡΑΧΗ ἢ ἀντὶ ΧΗ νὰ πῇ ΜΑΣ καὶ νὰ γίνῃ ΤΑΡΑΜΑΣ ἢ ΖΩ καὶ νὰ γίνῃ ἡ λέξη ΤΑΡΑΖΩ ἢ ΤΣΑ καὶ νὰ γίνῃ ΤΑΡΑΤΣΑ. Ἂς ποῦμε πὼς εἶπε τὴν συλλαβὴ ΤΣΑ, κι ἔτσι ἐσχηματίστηκε ἡ λέξη «ΤΑΡΑΤΣΑ». Τότε ὁ πρῶτος πρέπει νὰ φτιάσῃ λέξη ποὺ θὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ ΤΣΑ. Λέει τότε ΡΟΥ καὶ ὁ δεύτερος θὰ πῇ ΧΙ καὶ θὰ σχηματισθῇ ἡ λέξη ΤΣΑΡΟΥΧΙ. Ὁ τρίτος πρέπει μὲ ἀρχικὴ συλλαβὴ τὸ ΧΙ νὰ προχωρήσῃ στὸ σχηματισμὸ τρίτης λέξης ΜΩ καὶ ὁ πρῶτος θὰ πῇ ΝΑ (ἡ ὀρθογραφία δὲν εἶναι ἀπαραίτητη). Ἔτσι ἐγίνηκε ἡ λέξη χειμῶνα. Οἱ παῖκτες ἐξακολουθοῦν ὥσπου νὰ χάσῃ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς. Καὶ χάνει ἐκεῖνος ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὴ λέξη. Ἂν ὅμως αὐτὸς ποὺ πρόσθεσε τὴ δεύτερη συλλαβὴ ἄφησε νὰ σχηματισθοῦν ἔτσι δυὸ συλλαβὲς ποὺ δὲν φτιάνουν λέξη χάνει αὐτός.

Ἕνα παράδειγμα: Ἂν πῇ ὁ πρῶτος ΧΑ ὁ ἄλλος πῇ ΜΕ καὶ ὁ τρίτος δὲν βρῇ ἄλλη συλλαβὴ νὰ τὴν ταιριάσῃ τότε χάνει αὐτὸς γιατὶ μποροῦσε νὰ πῇ ΝΗ καὶ νὰ σχηματισθῇ ἡ λέξη ΧΑΜΕΝΗ.

Ἂν ὅμως ὁ πρῶτος πῇ ΧΑ ὁ δεύτερος ΘΑ, ὁ τρίτος δυσκολεύεται τότε νὰ προσθέσῃ συλλαβὴ γιὰ λέξη. Λέει τότε στὸ δεύτερο. Συμπλήρωσε σύ! Ἂν αὐτὸς δὲν μπορέσῃ νὰ συμπληρώσῃ τὴ λέξη τότε χάνει ὁ δεύτερος καὶ ὄχι ὁ τρίτος. Πρέπει δηλαδὴ ὁ δεύτερος νὰ προσθέσῃ συλλαβὴ ποὺ νὰ μπορῇ νὰ γίνῃ μιὰ λέξη τρισύλλαβη.

Δίνω παρακάτω ἕνα παράδειγμα τρισυλλάβων λέξεων σὲ ἁλυσσίδα:

ΠΑ—ΛΑ—ΜΗ—ΤΕ—ΡΑ—ΦΤΙ—ΚΑ—ΜΑ—ΡΑ—ΠΑ—ΝΙ—ΚΗ—ΤΑΙ—ΝΑ—ΡΟ—ΞΑ—ΝΗ—ΣΤΕΥ—Ω—ΡΑΙ—Α—ΦΩ—ΝΑ—ΜΑ—ΤΑ—ΜΑ—ΤΑ—ΛΑ—ΡΑ—ΔΙ—Ο—ΜΙ—ΛΩ—ΖΑ—ΝΗ.

Ἔτσι σχηματίσθηκαν ἁλυσσίδα οἱ λέξεις ΠΑΛΑΜΗ, ΜΗΤΕΡΑ, ΡΑΦΤΙΚΑ, ΚΑΜΑΡΑ, ΡΑΠΑΝΙ, ΝΙΚΗΤΑΙ, ΤΑΙΝΑΡΟ, ΡΩΞΑΝΗ, ΑΦΩΝΑ, ΝΑΜΑΤΑ, ΤΑΜΑΤΑ, ΤΑΛΑΡΑ, ΡΑΔΙΟ, ΟΜΙΛΩ, ΛΩΖΑΝΗ.

Δοκιμάσετέ το. Εἶναι ὄμορφο καὶ διασκεδαστικὸ παιγνίδι.

θαρὰ στὴ λάσπη, κοκκινισμένα ἀπὸ τὸ αἷμα ἐκεῖ ποὺ δὲν τὰ ξέπλυνε ἡ βροχή.

Δὲν βρῆκαν ἴχνος τῆς συμμορίας τοῦ Μπὲν Τζόϋς. Μόνο στὸν ὄχτο ἑνὸς χαντακιοῦ, βρῆκαν τὰ πτώματα δυὸ κακούργων. Τοὺς εἶχε σκοτώσει ὁ Μαλρέντυ. Αὐτοὶ ἦταν οἱ πυροβολισμοὶ ποὺ εἶχαν ἀκούσει.

Ὁ γενναῖος ναύτης ὑπερασπίσθηκε ἀκριβὰ τὴ ζωή του. Ἕνας ἀπὸ τοὺς σκοτωμένους κακούργους ἦταν μάλιστα ὁ σιδερὰς τοῦ Μπλὰκ Πόϊντ.

Γύρισαν στὸ ἁμάξι ἀρκετὰ ἀνήσυχοι.

—Δὲν εἶναι νὰ συλλογιστῇ κανεὶς νὰ στείλῃ κι' ἄλλο μήνυμα στὴ Μελβούρνη! εἶπε ὁ Γκλένερβαν.

—Ὡστόσο πρέπει, μυλόρδε! ἀποκρίθηκε ὁ Τζὼν Μάνγκλς. Ἐγὼ νομίζω πὼς θὰ καταφέρω νὰ περάσω ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν πέρασε ὁ Μαλρέντυ.

—Ὄχι, Τζών. Ξεχνᾷς ὅτι δὲν ἔχουμε πιὰ μήτε τὸ ἄλογο γιὰ νὰ σὲ πάῃ!

Πράγματι, τὸ ἄλογο τοῦ Μαλρέντυ, τὸ μόνο ποὺ τοὺς εἶχε μείνει, δὲν εἶχε πιὰ ξαναφανῇ. Δὲν ἦταν ἀπίθανο νὰ τὸ εἶχαν πάρει οἱ συμμορίτες.

—Ὅ,τι κακὸ νὰ συμβῇ, δὲν πρέπει πιὰ νὰ χωρίσωμε, εἶπε ὁ Γκλένερβαν. Θὰ περιμένωμε ἐδῶ ὀχτὼ καὶ δεκαπέντε μέρες στὴν ἀνάγκη ὡς νὰ κατέβουν τὰ νερὰ τοῦ Σνόουϋ καὶ νὰ ξαναπάρῃ τὸ κανονικό του ὕψος. Ἔτσι θὰ φτάσωμε στὸν ὅρμο τοῦ Τούφολντ καὶ θὰ ἐπικοινωνήσωμε μὲ τὸ «Ντάνγκαν».

—Εἶναι τὸ πιὸ λογικὸ ποὺ μᾶς μένει νὰ κάνωμε, συμφώνησε κι' ὁ Παγανέλι.

—Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ! ἔκανε ἡ λαίδη Ἕλενα. Ἔλαβαν τὰ μέτρα τους νὰ φυλᾶμε βάρδια γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ σπουδαιότερο.

Ὡστόσο θἆταν χίλιες φορὲς προτιμότερο νὰ μὴν εἶχε στείλει ὁ Γκλένερβαν τὸν Μαλρέντυ στὴν Μελβούρνη.

Πόσα κακὰ δὲν ἀκολούθησαν τὸν τραυματισμὸ τοῦ ναύτη!

Ὁ Μαλρέντυ ὅμως ἦταν εὐτυχῶς καλύτερα.

Ἔτρεξε νὰ τοὺς ἀναγγείλῃ τὸ γεγονὸς ὁ ἴδιος ὁ Ροβέρτος ποὺ τοὺς ὑποδέχτηκε ἀπὸ μακριὰ μὲ κραυγή.

—Πάει καλύτερα! Πάει καλύτερα!

—Ποιός; Ὁ Μαλρέντυ;

—Ναί, Ἔντυ μου, ἀποκρίθηκε ἡ λαίδη Ἕλενα. Πάει πολὺ καλύτερα καὶ ὑπάρχουν μεγάλες ἐλπίδες νὰ γλυτώσῃ. Ζητάει μόνο ἐπίμονα τὸν Μὰκ Νάμπ!

—Μπορεῖ νὰ μιλήσῃ; ρώτησε ὁ ταγματάρχης.

—Δὲν ξέρω ἂν μπορῇ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μιλήσῃ γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ.. Αὐτὸς ὁ ἐκνευρισμὸς δὲν τοῦ κάνει καλό.

Ὁ ταγματάρχης πῆγε νὰ δῇ τὸν Μαλρέντυ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόμειναν νὰ κουβεντιάζουν.

Σὲ λίγο γύρισε κι' ὁ ταγματάρχης. Τὸ πρόσωπό του ἦταν σκυθρωπὸ καὶ φαινόνταν πιὸ στενοχωρημένος.

Τὰ μάτια του καθὼς σταματοῦσαν στὴ λαίδη Ἕλενα καὶ στὴν κοπέλλα, ἔδειχναν μεγάλη θλίψη.

Ὁ Γκλένερβαν τὸν ρώτησε καὶ νὰ τί τοὺς εἶπε μὲ λίγα λόγια:

Ὁ Μαλρέντυ ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὴν κατασκήνωση τους, ἀκολούθησε τὸ μονοπάτι ποὺ τοῦ εἶχε πῇ ὁ Παγανέλι.

Βιαζόταν νὰ φτάσῃ καὶ μ' ὅλο τὸ σκοτάδι ζόριζε τὸ ἄλογό του.

Θὰ εἶχε προχωρήσει ὡς δυὸ μίλια ὅταν μέσα στὸ σκοτάδι ξεχώρισε μερικὲς σκιές: τοῦ φάνηκαν τέσσερες ἢ πέντε.

(Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ὁ λαχανόκηπος. Τὸν Ἀπρίλη ὁ λαχανόκηπος βρίσκεται στὶς δόξες του, γιατὶ ἐξακολουθοῦμε τὰ φυτέματα τοῦ τέλους τοῦ Μαρτίου, καὶ γιατὶ τότε παίρνομε τὰ ὑπόλοιπα λαχανικὰ ποὺ ἀγαποῦν τὴ ζέστη.

Φασόλια. Τώρα σπέρνονται τὰ φασόλια γιατὶ δὲν ἀγαποῦν διόλου τὸ κρύο. Στὰ κρύα μέρη μάλιστα, ἀπὸ τὸν Μάη. Τὸ χῶμα ποὺ θὰ τὰ σπείρωμε πρέπει νὰ εἶναι καλὰ δουλεμένο. Προτιμοῦμε νὰ ρίχνωμε τὴν κοπριὰ 3-4 μῆνες πρίν, ἔστω κι ἂν εἶχε σπαρθῆ ἡ φυτευτῆ ἄλλο φυτό.

Τὰ φασόλια σπέρνονται μέσα σὲ βραγιὲς καὶ κατὰ γραμμές. Τὰ χαμηλὰ φασόλια σὲ ἀπόσταση 20-30 πόντους καὶ τὰ ψηλὰ ποὺ θάχουν ἀνάγκη ἀπὸ στυλώματα 50-70 πόντους. Τὰ σπέρνομε μὲ τὸ σκαλιστήρι ἢ τὸ φυτευτήρι μέσα στὶς βραγιὲς ἢ καὶ σὲ αὐλάκια, σὲ μικρὰ λακκάκια. Τοποθετοῦμε 2-3 σπόρους καὶ τοὺς σκεπάζομε μὲ χῶμα ἀπὸ 2-5 πόντους, ἀναλόγως ἀπὸ τὴν κατάσταση ποὺ βρίσκεται τὸ χῶμα.

Ἂν θέλωμε νὰ φυτρώσουν γρήγορα τὰ μουσκεύομε μέσα σὲ νερὸ 12 ὧρες.

Εἶναι ὅμως δυνατὸ νὰ τ' ἀφήσωμε νὰ βλαστήσουν πρὶν μέσα σὲ ἄμμο σὲ κασόνια 5-8 μέρες πρὶν τὰ σπείρωμε. Ἀφοῦ φυτρώσουν κι ἀποχτήσουν μερικὰ φύλλα, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ θὰ τὰ σκαλίσωμε βγάζομε ὅλα τὰ ἀδύνατα κι ἀφήνομε ἕνα ἢ τὸ πολὺ δύο σὲ κάθε θέση. Τὸ δεύτερο σκάλισμα γίνεται ὕστερα ἀπὸ 20 μέρες καὶ τὸ τρίτο ὕστερα ἀπὸ 10 ὁπόταν παραχώνεται ἡ ρίζα.

Τὸ μόνο ποὺ ἔχομε νὰ κάνωμε ὕστερα εἶναι νὰ τὰ ποτίζωμε ταχτικὰ κάθε 8-12 μέρες ὡς ν' ἀνθίσουν.

Ἂν εἶναι ψηλὰ τὰ πασσαλώνομε μὲ γεροὺς πασσάλους στὸ δεύτερο σκάλισμα. Στὰ πολὺ δυνατὰ χωράφια, πετοῦν πολλὰ φύλλα καὶ κάνουν λίγο καρπό.

Γιατὶ δὲν ἔχουν φωσφόρο καὶ ἔχουν λίγο νερό. Τὰ φασόλια ἂν ὁ καιρὸς εἶναι καλός, ἀνθίζουν καὶ δένουν τὸν Νοέμβριο.

Τὰ φασόλια δὲν παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστιες. Οἱ σπουδαιότερες εἶναι αὐτές:

Ὁ ἄνθρακας τῶν φασολιῶν. Προξενεῖται ἀπὸ ἕνα μανιταράκι ποὺ φτιάνει στὰ φύλλα ἢ καὶ στὸν καρπὸ μαῦρες βοῦλες μὲ μαυροκόκκινο γύρο.

Ραντίζονται τὰ φασόλια μὲ ὀξυχλωριοῦχο χαλκὸ 1-1 1)2 ο)ο κάθε δεκαπέντε μέρες.

Αὐτὸ μόνο γιὰ τὰ φασόλια-σπόρο γιατὶ στὰ λουβιὰ ἡ γαλοζόπετρα μένει. Ἐπίσης λιγοστεύομε τὰ ποτίσματα.

Σκωρίαση τῶν φύλλων. Προξενεῖται κι αὐτὴ ἀπὸ μανιταράκι. Κίτρινες καὶ κόκκινες βουλίτσες. Ὑποχωρεῖ μὲ ραντίσματα 1 ο)ο ὀξυχλωριοῦχου χαλκοῦ.

Μαύρη μελίγκρα. Ὅταν εἶναι μεγάλη ἡ προσβολὴ δὲν κάνομε τίποτε. Σὲ μικρὴ προσβολὴ ραντίζομε μὲ νικοτίνη.

Ἀκαρίαση τῶν φύλλων. Ἕνα μικρὸ ἔντομο ἀπομυζᾶ τοὺς χυμοὺς ἀπὸ τὰ φύλλα. Ἡ βροχὴ συχνὰ τὸ καταστρέφει. Ραντίζομε συστηματικὰ 2-3 φορὲς μὲ διάλυση μαύρου σαπουνιοῦ ἢ καὶ μαζὶ μὲ καπνοζούμι ἢ νικοτίνη.

Βροῦχος τοῦ φασολιοῦ. Ἔντομο ποὺ φέρνει μεγαλύτερη καταστροφὴ στὰ κουκιὰ καὶ τὰ μπιζέλια.

Γιὰ νὰ σκοτώσουμε τὸν βροῦχο στὸ φασόλι χρησιμοποιοῦμε σουλφοῦρο. Τοποθετοῦμε τὸν σπόρο σ' ἕνα βαρέλι. Ἀφήνομε πρὸς τὸ ἄνοιγμα 20 πόντους μέρος ἄδειανό, τοποθετοῦμε ἕνα πιάτο σουλφοῦρο ὡς 100 δράμια καὶ σκεπάζομε μὲ τὰ φούντια τὸ βαρέλι καλά. Τὸ σουλφοῦρο ἐξατμίζεται καὶ πνίγει τὸ ἔντομο. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ γιατὶ τὸ φάρμακο παίρνει ἀμέσως φωτιὰ καὶ εἶναι φοβερὸ δηλητήριο.

Μελιτζάνες. Καλλιεργεῖται εὔκολα. Σπέρνεται ὅπως κι ἡ ντομάτα. Ὁ σπόρος της εἶναι σκληρὸς καὶ χωρὶς χνούδι καὶ χρειάζεται νὰ προβλαστήση.

Τὸν τοποθετοῦμε σὲ σακουλάκι, τὸν μουσκεύομε μέσα στὸ νερὸ 24 ὧρες κι ὕστερα τὸν κρεμοῦμε στὸ τζάκι ἢ σὲ ζεστὸ μέρος νὰ σκάση τὸ φύτρο.

Τὸν σπέρνομε καὶ σὲ γραμμὲς μέσα στὸ τζάκι γιὰ νὰ τὸν βοτανίζωμε καὶ νὰ τὸν σκαλίζωμε εὐκολώτερα.

Ἡ μελιτζάνα ἀντέχει περισσότερο στὸ κρύο ἀπὸ τὴ ντομάτα κι ἔτσι βγάζομε πρώιμα φυντάνια.

Καλλιεργεῖται τώρα τὸν Ἀπρίλη. Χρειάζεται χώματα ζεστὰ καὶ ἐλαφρὰ (ἀμμο-ἀργιλλώδη) βαθειὰ καὶ πλούσια σὲ κοπριές. Ὅσο τὰ φυντάνια μεγαλώνουν, σκάβομε τὸ χῶμα βαθειά, νὰ σχηματιστοῦν βραγιὲς πλατειὲς ὡς δυὸ μέτρα καὶ μακρυὲς 4-6. Τὸ χῶμα στὴν βραγιὰ τὸ λιπαίνομε μὲ χωνεμένη κοπριὰ ποὺ ἀνακατεύεται μὲ τὸ βαθὺ σκάψιμο. Τὸ στρώνομε καὶ τὸ κατασβύνομε μὲ ἄφθονο νερό.

Ἔτσι ἀφήνομε τὸ χῶμα νάρθη στὸ ρογό του. Ὅταν δοῦμε πὼς εἶναι δροσερό, παίρνομε τὰ φυντάνια ποὺ πρέπει νάχουν 4-5 φύλλα καὶ νάναι μεστωμένα. Τὰ φυτεύομε κατὰ γραμμὲς στὴν βραγιά. Κανονίζομε δὲ τὶς ἀποστάσεις ἀνάλογα μὲ τὴν ποικιλία.

Οἱ κοντὲς καὶ στρογγυλὲς θέλουν ἀπόσταση 60-90 πόντους.

Οἱ μακριὲς καὶ ψηλὲς φυτεύονται μέχρι 1 καὶ 20. Ἀνάμεσα στὶς γραμμὲς θὰ εἶναι τὰ ἴδια διαστήματα.

Εἶναι καλὸ νὰ βρίσκεται λίγο κοπρόχωμα στὴ ρίζα τοῦ φυντανιοῦ.

Τὸ φύτεμα γίνεται μὲ τὸ φυτευτήρι, ἢ καὶ μὲ τὸ σκαλιστήρι ποὺ εἶναι καλύτερα. Πατοῦμε λίγο τὸ χῶμα γύρω ἀπὸ τὸ φυτὸ καὶ ὕστερα ποτίζομε μὲ λίγο νερὸ γιὰ νάρθη σ' ἐπαφὴ τὸ χῶμα μὲ τὴν ρίζα.

Ἂν ρίξουμε νερὸ ἀμέσως σ' ὅλη τὴ βραγιά, εἶναι ἀνάγκη νὰ τρέχη σιγὰ-σιγὰ γιὰ νὰ μὴν παρασύρη τὰ φυντάνια. Ὕστερα ἀπὸ 8-10 μέρες τὰ φυντάνια ριζώνουν καὶ ξαναποτίζονται χορταστικά.

Σκαλίζομε ὕστερα ἀπὸ 3-4 μέρες.

Ἀφαιροῦμε καὶ τ' ἀγριόχορτα γιὰ ν' ἀερίζεται τὸ χῶμα γύρω ἀπὸ τὸ φυτό.

Στὸ πρῶτο σκάλισμα, δὲν σκαλίζομε ὅλη τὴ βραγιά. Αὐτὸ τὸ κάνομε στὸ δεύτερο.

Ὕστερα ἀπὸ 20-25 μέρες, τὰ φυτὰ θὰ εἶναι ἀρκετὰ μεγαλωμένα καὶ θάχη κατακαθίσει τὸ χῶμα.

Στὸ τρίτο σκάλισμα, λιπαίνομε τὴ ρίζα τοῦ κάθε φυτοῦ μὲ 6-8-8 (Μιὰ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ σὲ κάθε ρίζα) καὶ παραχώνομε τὴ ρίζα.

Ὕστερα ποτίζομε κανονικὰ κάθε 3-6 μέρες Ὅταν ἀρχίση ν' ἀνθίζη, κόβομε τὰ ποτίσματα. Δὲν δένουν ὅλα τ' ἄνθη καρπό. Σκαλίζομε μιὰ φορὰ γιὰ τὴν μπάστρα καὶ ραντίζομε μὲ ὀξυχλωριοῦχο χαλκὸ 2-3 φορὲς γιὰ τὸν περονόσπορο ποὺ ξεραίνει τὰ φύλλα. (1-1 1)2 ο)ο ἀπὸ τὸ σπορεῖο).

Ὅταν ἀρχίση νὰ δένη τὸν καρπό της, κόβομε ὅλα τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωναράκια ποὺ βρίσκονται πρὸς τὴν βάση τοῦ κορμοῦ γιὰ νὰ ψηλώση τὸ φυτό.

Μαζεύομε τὶς μελιτζάνες κάθε 3-5 μέρες.

Τὴ μελιτζάνα τὴν πειράζει πολὺ ὁ λίβας (ζεστὸς ἀέρας ἀπὸ τὴν Ἀφρική). Καλὸ εἶναι ἂν τὴν καλλιεργοῦμε συστηματικά, νὰ κάνωμε ἕνα παραπέτασμα ἀπὸ κλαριὰ γιὰ νὰ μὴν τὴν βρίσκη. Κι ὅταν πάη νὰ φυσάη ὁ λίβας, νὰ ποτίζωμε ἀμέσως χορταστικά.

Ὁ μπάρμπα Μῆτρος

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 159)

Αὐτὸ τὸ τελειωμένο τέμπλο τὸ εἴδαμε στὸν τρίτο τύπο τοῦ ναοῦ, στὴν τελευταία αἴθουσα τοῦ πρώτου πατώματος.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα πιά, σταθήκαμε ὅλοι καὶ κάναμε τὸ σταυρό μας. Εἶναι μιὰ τέλεια, μικρὴ ἐκκλησία τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Μὲ τὸν πολυέλαιό της, τὰ κανδήλια της, τὸ ξυλόγλυπτο ἐπιχρυσωμένο τέμπλο μὲ τὶς εἰκόνες του, μὲ τὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο, τὸ μικρὸ ἐπιτάφιο, τ' ἀρτοφόρια, τ' ἀναλόγια, τοὺς σταυρούς.

Μιὰ ἐκκλησούλα ἀπ' αὐτὲς ποὺ ἔχομε ἀκόμα στὶς ἐπαρχίες, ἰδιαίτερα στὰ χωριὰ τοῦ Πηλίου, τῆς Κρήτης, τῆς Ρόδου. Μικρή, κομψή, γεμάτη μυστήριο καὶ εὐσέβεια. Κι' ὁλόγυρα, τοιχογραφίες ποὺ φωτίζονται ὑποβλητικὰ ἀπ' τὰ ἀναμμένα καντηλάκια.

—Πιὸ ὑποβλητικὸ Μουσεῖο δὲν ἔχω δῆ, τόσα μέρη ποὺ ἔχω γυρίσει, εἶπε ὁ ἀγαπημένος μας ἐπισκέπτης.

—Ἀληθινὸς ναὸς τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, αὐτὸ τὸ Μουσεῖο, πρόσθεσε μὲ συγκίνηση κι' ὁ Λεωνίδας. Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ πρότεινε ὁ θεῖος αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψη. Ἡ θρησκεία εἶναι μεγάλος δεσμός. Μᾶς ἑνώνει μὲ κάθε τί ποὺ τὴν ἀφορᾶ, τὸ ριζώνει μέσ' στὴν ψυχή μας. Ἐδῶ δὲ βλέπεις ψυχρὰ ἔργα τέχνης, ἀπομεινάρια παλιᾶς ἐποχῆς. Στὸ ναὸ τοῦτο, ὅλα μᾶς συγκινοῦν, μᾶς μιλοῦν, μᾶς ἑνώνουν μὲ τὸ Θεό. Μὰ ἀλήθεια δὲν εἶδα πολλὲς εἰκόνες!

—Ἡ πινακοθήκη τῶν ἁγίων εἰκόνων βρίσκεται στὸ δεύτερο ὄροφο, τοὺς ἐξήγησα Εἶναι ἡ σειρά του. Πᾶμε νὰ ζήσωμε λίγες στιγμὲς μὲ τοὺς βυζαντινοὺς μας ἁγίους.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 158)

πιὸ ὑπέροχος πολιτισμός. Ὁ πιὸ τέλειος ποὺ μπορεῖ νὰ φτάση ὁ ἄνθρωπος. Ὁ ἀληθινὰ «πολιτισμένος» ἄνθρωπος, δὲν εἶναι ὁ ξιπασμένος καλοντυμένος τῆς πολιτείας! Εἶναι ὁ Ἕλληνας ποὺ ξέρει πὼς ἀνήκει σ' ἕναν λαὸ ἀρχοντικό, καὶ γιὰ τοῦτο δίνει σὲ ὅλα προσοχή, ἀκόμη καὶ στὰ πιὸ μικρά. «Ἡ πάστρα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά!», λέει ὁ λαός μας. Ἀπὸ τὴν πάστρα καὶ τὴν τάξη ἀρχινάει ἡ ἀρχοντιά, γιὰ νὰ φτάση ὡς τὰ χαρίσματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς, ποὺ κι αὐτὰ θέλουν καλλιέργεια. Ὅποιος ὅμως περιφρονεῖ τὰ πιὸ μικρά, αὐτὰ ποὺ ξέρει καὶ τὸ πουλὶ ἀκόμη ποὺ θέλει τὴ φωλιά του καθαρή, δείχνει πὼς δὲν ἔχει καταλάβει τί σημαίνει νὰ εἶναι Ἕλληνας. Ἔγνοια σου ὅμως, καὶ σιγὰ σιγὰ θὰ τὸ καταλάβη... Καὶ τότε θὰ δῆς πὼς ὁ ἀληθινὸς πολιτισμὸς εἶναι ἄλλο πρᾶγμα ἀπὸ τὰ καλὰ ροῦχα καὶ τὰ κούφια λόγια.

Μαρίνα Κ.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ἀπαντᾷ:

—Πῆρα κι αὐτὸ τὸ δεκαπενθήμερο πολλὲς σπαζοκεφαλιὲς ἀπὸ τοὺς φίλους μου. Τὶς ἔδωσα στὸ συντάκτη τῶν σπαζοκεφαλιῶν. Ἂς κάνουν ὅλοι ὑπομονή. Γιατὶ ἤδη ὁ συντάκτης τῆς σελίδος αὐτῆς μοῦ εἶχε δώσει τὴ συνεργασία του καὶ γιὰ τὰ φύλλα 104 καὶ 105.

—Ὅσες ἀθλητικὲς συνεργασίες πῆρα μέχρι σήμερα θὰ τὶς δημοσιέψω στὸ ἄλλο φύλλο.

—Πῆρα ἀρκετὰ «γιὰ νὰ γελᾶτε» ποὺ μοῦ ἔστειλαν οἱ φίλοι μου. Ἀπ' αὐτὰ ἔκρινα μερικὰ κατάλληλα—πολὺ λίγα δυστυχῶς—καὶ τὰ ἔδωσα γιὰ δημοσίευση στὸ τυπογραφεῖο.

—Φώτη Κομπορόζο. Σοῦ συνιστῶ νὰ γράψης ἀπ' εὐθείας στὸν «Ἑλικῶνα». Δηλαδὴ Τάκην Παπαδάκην. Π. Τσαλδάρη Περιστέρι Ἀθηνῶν.

—Ἀπὸ τὰ σκίτσα ποὺ πῆρα διάλεξα τά : ὁ «Ποσειδώνιος» τοῦ Πάνθηρα, «Μὲ τὸ κανάτι» τῆς Ντολορὲς «Ἑλληνικὸς φοῦρνος» τοῦ Β. Κατηφόρη καὶ «Ἡ Ντολορὲς καὶ ὁ Ντὰ Βίντσι» τοῦ Ἑλληνόπουλου.

—Διάβασα ὅλο τὸ γράμμα σου, Ἀντ. Κ. Παπαγιαννόπουλε. Ὅλα διορθώνονται τώρα καθὼς βλέπεις.

—Διάβατη Κ.Κ. διάβασα μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὸ ὡραῖο σου γράμμα.

—Ἄντα Βιόλα: Οἱ πεννομαχίες δημοσιεύονται δωρεάν.

—Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια, Ἀλίκη Τσιντσέλη.

—Νίκο Δοϊτσίνη: Σ' εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Δὲν εἶναι ἀκόμα τίποτα τὸ καθωρισμένο γιὰ τὸ ζήτημα τῶν σπουδῶν τῶν παιδιῶν τῶν καπνοπαραγωγῶν. Θὰ ἔλθουν ὁδηγίες, ὅταν θὰ εἶναι καιρός, στὴν κοινότητα καὶ τὶς καπνοπαραγωγικὲς ὀργανώσεις.

—Διάβασα μὲ πολλὴ ἱκανοποίηση τὸ γράμμα σου, φίλε μου Λαμπράκη (Ἁλμυρό).

—Χαίρω ἰδιαίτερα Κων. Κοσμᾶ ποὺ περνᾶς τόσο καλὰ στὴν παιδόπολη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου καὶ χαίρομαι ἰδιαίτερα ποὺ περάσατε τόσο ὄμορφα στὴν ἐκδρομή σας τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας.

—Ὑπολογίζω πάντοτε στὴ φιλία σου καὶ τὴν ἀγάπη σου, μικρέ μου φίλε Χαρ. Θεοδωρίδη.

—Καὶ γιὰ τὸ δικό σου γράμμα χάρηκα ἰδιαίτερα, καλέ μου φίλε Κων. Δροσίδη. Δὲν ἀμφιβάλλω πὼς περνᾶς θαυμάσια στὴν παιδόπολη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

—Θὰ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος νὰ μαθαίνω νέα σου, φίλε μου Ἐρωτ. Ἰντζέ.

—Μοῦ γράφεις ἀνάμεσα στ' ἄλλα, μικρέ μου φίλε Ἰωσὴφ Στεργίου: «Μὲ ἄφατη χαρὰ πῆρα πρὸ ἡμερῶν τὸν ἔλεγχο τοῦ Α' ἑξαμήνου καὶ εἶδα ὅτι εἶχα Νέα Ἑλληνικὰ 18 (δέκα ὀκτώ). Ναί! σᾶς εὐγνωμονῶ πάντοτε, διότι σεῖς, οἱ ἐκδόται τοῦ ὡραίου τούτου περιοδικοῦ, εἴσαστε ἡ αἰτία νὰ πάρω αὐτὸν τὸν ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ εἰς τὰ Νέα Ἑλληνικά. Γιατὶ τὸ περιοδικὸ αὐτό, δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἕνας θησαυρός. Εἶναι ἕνας κῆπος μυριάνθιστος, ποὺ τὰ λουλούδια του-οἱ σελίδες του-ἐξωτικά, ἁμιλλῶνται σὲ χρώματα, καὶ χάρι κι εὐωδιά.

—Δὲν ἔχεις δίκιο, Β. Μπακατσῆ, πολλὰ ἀπὸ ὅσα μοῦ στέλνεις ἔχουν δημοσιευθῆ.

—Ἀπὸ τὶς συνεργασίες ποὺ πῆρα ξεχώρισα τὶς «Ἡ νύχτα» Κων. Ν. Γεωργοσοπούλου, «Χαῖρε Κεχαριτωμένη» τοῦ Ι. Κ. Στεργίου, «Ἀναμνήσεις» Ἰω. Λ. Λιούτου, «Ἔκσταση» Ἄντας Βιόλη, «Τετέλεσται» Ναπ. Σαΐνη, «Ὁ Χορὸς τοῦ Ζαλόγγου» τῆς Ἑλένης Καζαμία.

—Πολὺ καλὴ ἡ συνεργασία σου, Γιούλη Γιαννιώτη: Ἀλλὰ ποὺ χῶρος;

—Καὶ τὸ δικό σου, Νίκο Βανδῶρο, πολὺ καλὸ ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει χῶρος.

—Δυστυχῶς δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ σὲ πληροφορήσω, Παναγιώτη Πουρναρᾶ, ἐὰν ὁ σύλλογος «Δᾶδες» Καλαμῶν ἔβγαλε τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ.

—Τὸ χαρτὶ ποὺ μοῦ στέλνεις, Δημήτρη Μέριανε, δὲν εἶναι κακὸ γιὰ νὰ φτιάνης σκίτσα. Πάντως τὰ χαρτιὰ τῶν σκίτσων εἶναι εἰδικὰ καὶ εἶναι πολὺ καλλίτερα.

—Ἀπὸ τὰ σκίτσα ποὺ πῆρα μέχρι καὶ τῆς 8 Μαρτίου ἐγκρίνω μόνο: «Ἄνθη» τοῦ Στ. Κυριακίδη.

—Ἀπὸ τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» ποὺ πῆρα ἐγκρίνω ἀπὸ ἕνα τῶν Ζαχ. Σημαντήρα, Πάνου Μαθιώτη, Παν. Παπαδοπούλου.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Στὸ Κουρεῖο

ΠΕΛΑΤΗΣ: Γιατὶ ὅταν μὲ κουρεύετε λέτε πάντα τρομακτικὲς ἱστορίες;

ΚΟΥΡΕΑΣ: Γιατὶ ἔτσι σηκώνονται οἱ τρίχες σας καὶ κόβωνται εὐκολώτερα!

ΤΟ ΑΘΑΝΑΤΟ ΠΟΥΛΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 163)

τιμωρηθοῦμε, θὰ συνέβαιναν τὰ πράγματα διαφορετικά! Καὶ σὲ λίγο :

—Ἂν ἡ συνάντηση τῶν δυό μας, σὲ τοῦτο τὸ μέρος αὐτὴ τὴ στιγμή, φαίνεται πρᾶγμα τυχαῖο, ποιὸς θὰ μοῦ ἀποδείξη πὼς εἶναι καὶ τυχαῖο; Μπορεῖ νὰ γίνηκε γιὰ νὰ τιμωρηθοῦμε!

—Καημένε Διαμαντῆ, ἀπάντησα. Μὴ βάζεις τέτοια στὸ νοῦ σου!

—Ἔλα πές μου, ποῦ ἦταν ἡ φωλιά;

—Σώπα! Εἶναι πέντε χιλιόμετρα δρόμος. Μὰ σοβαρὰ πιστεύεις, πὼς ἔπειτα ἀπὸ τριάντα χρόνια θυμᾶμαι ποῦ ἦταν ἡ φωλιά; Πρώτη φορὰ ξαναπερνῶ τὸ δρόμο!

—Δὲν θὰ ξαναδοῦμε, λές, τὴν καμπούρα ἐλιά;

—Τί σημάδια ζητᾶς ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια;

Ὁ ἀμαξᾶς σταμάτησε γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν τὰ ἄλογα. Κατεβήκαμε καὶ βηματίζαμε.

Ὁ Διαμαντῆς φαινόταν ἀπασχολημένος μὲ κάτι σημειώσεις ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του. Μὰ δὲν ἦταν! Τὸ μάτι ἔψαχνε γύρω γιὰ τὴν παλιὰ ἱστορία. Τίποτε! Τ' ἀμπέλια ἦταν ὅλα τὰ ἴδια! Τὰ κλήματα τὰ ἴδια. Οἱ ἐλιές; ἐλιές! Ἡ λαμπρὴ αὐτὴ πρασινάδα δὲν διατηροῦσε καμμιὰ ἀνάμνηση καὶ δὲν μιλοῦσε στοὺς ἀνθρώπους παρὰ μόνο γιὰ τὴν αἰώνια ἱστορία ποὺ λέγεται ἄνθηση καὶ μαρασμός, καλοκαίρι καὶ χειμώνας. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἀπέραντη πρασινάδα ὁ Διαμαντῆς προσπαθοῦσε νὰ ξαναζωνανέψη τὴν παλιὰ ἱστορία ποὺ τὸν βασάνιζε.

—Φταῖμε κ' ἐμεῖς οἱ δυό... ξανάρχισε. Γιατὶ νὰ μὴν τὸν κρατήσουμε;

—Ἔλα τώρα, Διαμαντῆ, εἶν' ἀδύνατο νὰ δίνωμε ἀκόμα λόγο γιὰ ἕνα ἀσυλλόγιστο λάθος, καημένε!

—Ναί! τὸ σκέφτηκα πολλὲς φορές! Γιατὶ δὲν κρατήσαμε τὸν Τρίκα, ὅταν πῆγε νὰ τὴν χαλάση;

—Μὰ ἦταν χεροδύναμος! Κι' ἔπειτα, ἤμαστε παιδιά! Τί ξέρουν τὰ παιδιά;

—Δὲν εἶναι αὐτὸ δικαιολογία! Ὅπως ἔγινε τὸ κακό, μποροῦσε νὰ γίνη καὶ τὸ καλό! Σκέψου ἂν στὴ θέση αὐτοῦ τοῦ φόνου, εἴχαμε μιὰν ἀγαθὴ πράξη νὰ θυμηθοῦμε! Τί διαφορετικὸ πρᾶγμα. Σὲ ρωτῶ. Πές μου: Γιατί μιὰ κακὴ πράξη κι' ὄχι μιὰ καλή;

***

Ὁ ἀμαξᾶς πήδησε στὴ θέση του. Πῆρε τὰ γκέμια καὶ ξεκίνησε πάλι. Σὲ λίγα λεπτά, πρόβαλε ἀπ' τὰ δένδρα ἕνα παρεκκλήσι. Ὄχι αὐτὸς τότε, μὰ ἐγὼ τὸ κοίταξα. Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο παρεκκλήσι; Ὤ! πῶς προβάλλουν μιὰ μιὰ οἱ μαρτυρίες! Μὲ κοίταξε κι' αὐτός! Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐλιὲς καμπούριαζε φοβερά! Αὐτὴ εἶναι... Ἡ καμπούρα ἐλιά! Φάνηκαν τὰ σημάδια! Περίμεναν ἐκεῖ χρόνια! Γιὰ νὰ κριθοῦμε!

—Ἀκοῦς; εἶπε ἔξαφνα ὁ Διαμαντῆς.

—Τί ν' ἀκούσω;

—Μὰ δὲν ἀκοῦς;

Ἦταν τὸ μοιρολόγι τῆς μάννας τὸ ἴδιο, ὅπως ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια, ὅπως σ' ἐκεῖνο τὸ σουρούπωμα, ὅταν τὸ πουλὶ τριγύριζε στὴ ρημαγμένη φωλιά! Κι' ἀκουγόταν καθαρά:

—Τρί, τρί, τρί!

Ἐσκύψαμε κι' οἱ δυὸ τὸ κεφάλι.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 157)

μέρες φώναξε τὸν ἔμπορο νὰ παρουσιαστῆ μπροστά του, καὶ τοῦ εἶπε ὅτι ἡ ὑπόθεσή του θὰ ξανακριθῆ τὴν ἄλλη μέρα καὶ τὴν τάδε ὥρα. Τὸ βραδάκι ὁ βασιλιὰς ντυμένος μὲ πολὺ ἁπλᾶ ροῦχα, βγῆκε γιὰ νὰ κάνη τὸν γῦρο του στὴν πόλη, ὅπως συνήθιζε. Καθὼς μπῆκε σ' ἕνα ἥσυχο δρομάκι ἄκουσε κρότο σὲ μιὰ αὐλή, καὶ πῆγε κοντὰ καὶ εἶδε ὅτι κάτι παιδιὰ ἔπαιζαν.

—Ἐλᾶτε παιδιὰ νὰ παίξωμε τὸ δικαστή, ἀκούστηκε μιὰ ζωηρὴ φωνή.

Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ βασιλιάς, στάθηκε στὴν αὐλόπορτα κι ἐκοίταξε ἀπὸ μιὰ χαραμάδα μέσα. Εἶδε λοιπὸν διάφορα ἀγοράκια καὶ τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα ἔκανε τὸ δικαστὴ καὶ τοὺς εἶπε:

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ δικαστής, νὰ φέρετε ἀμέσως μπροστά μου τὸν Ἀλῆ καὶ τὸν φίλο του, ποὺ τοῦ ἔκλεψε τὰ φλουριά.

Ἀμέσως συλλογίστηκε ὁ βασιλιὰς τὴν ὑπόθεση αὐτή. Ἡ φιλονικία τῶν δύο ἐμπόρων εἶχε γίνει γνωστὴ σ' ὅλη τὴν πόλη, ἀκόμη καὶ στὰ παιδιὰ καὶ ὅλοι ἦταν περίεργοι πῶς θὰ τελείωνε αὐτὴ ἡ ὑπόθεση. Τὰ ἄλλα παιδιὰ δέχτηκαν εὐχαρίστως νὰ παίξουν τὸ παιχνίδι καὶ μοιράστηκαν τοὺς ἄλλους ρόλους. Ὁ κλητῆρας ἔφερε τὸν ἔμπορο μπροστὰ στὸ δικαστή, κι ἕνα ἄλλο παιδὶ ἔκανε τὸν Ἀλῆ καὶ παρουσιάστηκε νὰ πῆ τὰ παράπονά του.

Ὁ μικρὸς δικαστὴς ρώτησε τὸν Ἀλῆ μὲ ὕφος σοβαρό.

—Τί ζητᾶς ἀπ' αὐτὸν τὸν ἔμπορο;

Ὁ ψευτο-Ἀλῆς ἔκανε μιὰ ὑπόκλιση καὶ διηγήθηκε τὴν ὑπόθεσή του. Ὁ μικρὸς δικαστὴς γύρισε καὶ ρώτησε τὸν ἔμπορο γιατὶ δὲν τοῦ δίνει πίσω τὰ λεπτά. Ὁ ἔμπορος εἶπε τὰ ἴδια, ποὺ εἶχε πῆ ὁ πραγματικὸς ἔμπορος στὸ δικαστή, κι ἐπρόσθεσε ὅτι δέχεται νὰ πάρη καὶ ὅρκο.

—Μὴ βιάζεσαι τόσο πολύ, εἶπε ὁ δικαστής. Πρὶν πάρης ὅρκο θέλω νὰ δῶ τὸ βάζο μὲ τὶς ἐληές. Τὄφερες μαζί σου;

Ὁ Ἀλῆς ἔκανε σὰ νὰ παρουσίασε ἕνα βάζο μπροστὰ στὸ δικαστή.

—Αὐτό, λοιπόν, τὸ βάζο τὸ ἀναγνωρίζεις ὅτι εἶναι δικό σου. Γιὰ νὰ δοῦμε τώρα καὶ τί ἔχει μέσα. Πολὺ σωστά. Ἔχει μέσα ἐληές.

Ἔκανε πὼς πῆρε μιὰ καὶ τὴ δοκίμασε.

—Ὡραῖες ἐληές, εἶπε. Μὰ πῶς γίνεται αὐτὲς οἱ ἐληὲς νἄχουν μείνει ἑπτὰ χρόνια μέσα στὸ βάζο; Φέρτε μου ἀμέσως ἐδῶ δυὸ ἐμπόρους ποὺ νὰ ξέρουν ἀπὸ ἐληές.

Ἀμέσως παρουσιάστηκαν δυὸ παιδιὰ κι ὁ μικρὸς δικαστής, τὰ ρώτησε:

—Κάνετε ἐσεῖς ἐμπόριο μὲ ἐληές;

—Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά μας, ἀπάντησαν τὰ παιδιά.

—Δὲ μοῦ λὲς πόσο καιρὸ βαστοῦν οἱ ἐληές, χωρὶς νὰ χαλάσουν, ὅσο καλὲς κι ἂν εἶναι;

—Ὅσο καλὲς κι ἂν εἶναι, περισσότερο ἀπὸ τρία χρόνια δὲ βαστοῦν, γιατὶ σαπίζουν.

—Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, εἶπε ὁ μικρὸς δικαστής, δοκιμάστε αὐτὲς τὶς ἐληές.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔκαναν σὰ νὰ δοκίμασαν κι ἔπειτα εἶπαν ὅτι οἱ ἐληὲς εἶναι φρέσκες καὶ σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση.

—Ἔχετε λάθος, τοὺς εἶπε ὁ δικαστής. Ὁ Ἀλῆς ἐπιμένει ὅτι αὐτὲς τὶς ἐληὲς τὶς ἔβαλε μέσα στὸ βάζο πρὸ ἑπτὰ χρόνων.

—Κύριε δικαστά, ἀπάντησαν τὰ δυὸ παιδιά, ἐμεῖς σὲ βεβαιώνουμε ὅτι αὐτὲς οἱ ἐληὲς εἶναι φετεινὲς καὶ κάθε ἔμπορος, ποὺ ξέρει ἀπὸ ἐληὲς θὰ σοῦ πῆ τὸ ἴδιο.

Ὁ κατηγορούμενος δοκίμασε νὰ δώση κάποια ἀπάντηση στοὺς δυὸ πραγματογνώμονες, ὁ μικρὸς ὅμως δικαστὴς φώναξε :

—Μὴ μιλᾶς, εἶσαι κλέφτης! Κρεμάστε τον ἀμέσως!

Ἔτσι τέλειωσαν τὰ παιδιὰ τὸ παιχνίδι τους καὶ στὸ τέλος ἔπιασαν τὸν ἔμπορο γιὰ νὰ τὸν πᾶνε τάχα νὰ τὸν κρεμάσουν. Ὁ βασιλιὰς ἄκουσε μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία καὶ τοὔκανε ἐντύπωση ἡ ἐξυπνάδα τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἔκρινε τόσο σωστὰ μιὰ ὑπόθεση ποὺ ἐπρόκειτο τὴν ἄλλη μέρα νὰ κρίνη αὐτός. Φεύγοντας εἶπε στὸ συνοδό του:

—Πρόσεξε καλὰ αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ αὔριο νὰ μοῦ φέρης αὐτὸ τὸ παιδὶ στὸ παλάτι γιατὶ ἀποφάσισα νὰ τὸ βάλω δικαστὴ σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Νὰ φέρης καὶ τὸ δικαστὴ μαζί, γιὰ νὰ μάθη ἀπ' αὐτὸ τὸ παιδὶ ποιό εἶναι τὸ καθῆκον του καὶ πῶς πρέπει νὰ κρίνη. Νὰ φροντίσης νὰ φέρη ὁ Ἀλῆς τὸ βάζο του καὶ νὰ φέρης καὶ δυὸ πραγματογνώμονες.

Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλιᾶ στὸ σπίτι τοῦ παιδιοῦ καὶ παρακάλεσε τὴ μητέρα του νὰ τοῦ τὸ δώσει γιὰ νὰ τὸ πάρη μαζί του. Ἡ μητέρα του τοὔβαλε τὰ καλά του ροῦχα καὶ σὲ λίγες ὧρες πῆγαν στὸ παλάτι. Ὁ μικρὸς φαινόταν στενοχωρημένος καὶ ὁ βασιλιὰς τοῦ εἶπε μὲ καλωσύνη:

—Ἐσὺ εἶσαι, παιδί μου, ποὺ ἔκρινες χθὲς τὴ φιλονικία τοῦ Ἀλῆ μὲ τὸν ἔμπορο, ποὺ τοῦ ἔκλεψε τὰ λεπτά! Εὐχαριστήθηκα πολὺ ἀπὸ τὴν κρίση σου.

Τὸ παιδὶ ἡσύχασε καὶ εἶπε ναί!

—Πρόσεξε, λοιπόν, τώρα παιδί μου! Σήμερα θὰ δῆς τὸν ἀληθινὸ Ἀλῆ καὶ τὸν ἔμπορο. Ἔλα κάθησε κοντά μου.

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ βασιλιὰς πῆρε τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸ κάθισε κοντά του στὸ θρόνο. Ὕστερα διέταξε νὰ μποῦν μέσα οἱ ἀντίδικοι καὶ εἶπε:

—Ὁ καθένας νὰ μιλήση μὲ τὴ σειρά του. Αὐτὸ τὸ παιδὶ θὰ σᾶς ἀκούση καὶ θὰ δικάση. Ὁ Ἀλῆς καὶ ὁ ἔμπορος ἄκουσαν τὴ διαταγή. Ὅταν ὅμως ὁ ἔμπορος ζήτησε πάλι νὰ ὁρκιστῆ, εἶπε ὁ μικρὸς δικαστὴς ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμα καιρὸς καὶ νὰ φέρουν πρῶτα τὸ βάζο μὲ τὶς ἐληές. Ὁ Ἀλῆς τὸ ἔδωσε. Ὁ βασιλιὰς πῆρε μία καὶ τὴ δοκίμασε. Ἔπειτα τὶς δοκίμασαν καὶ οἱ δυὸ ἔμποροι καὶ εἶπαν ὅτι οἱ ἐληὲς εἶναι πολὺ καλὲς καὶ φετεινές. Τὸ παιδὶ τοὺς εἶπε τότε ὅτι ὁ Ἀλῆς ἐπιμένε ὅτι τὶς ἐληὲς τὶς ἔβαλε μέσα στὸ βάζο πρὸ ἑπτὰ χρόνων καὶ οἱ ἔμποροι ἀποκρίθηκαν ἀπαράλλαχτα ὅπως τὰ παιδιὰ ὅταν ἔπαιζαν. Γυρίζει λοιπὸν ὁ μικρὸς δικαστὴς καὶ λέει στὸ βασιλιά:

—Βασιλιά μου, χθὲς κατεδίκασα τὸν ἔμπορο στ' ἀστεῖα στὴν κρεμάλα. Σήμερα ὅμως εἶναι στὰ σοβαρὰ καὶ δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτ' ἄλλο.

Ὁ βασιλιὰς βεβαιώθηκε ἐντελῶς γιὰ τὴν ἀτιμία τοῦ ἐμπόρου, ποὺ κατακιτρίνισε, ἔτρεμε καὶ προσπαθοῦσε νὰ βρῆ λόγια γιὰ νὰ δικαιολογηθῆ. Τὸν παράδωσε λοιπὸν στοὺς δημίους, ἀφοῦ πρῶτα τὸν ἀνάγκασε κι ὡμολόγησε σὲ ποιό μέρος εἶχε κρύψει τὰ φλουριά. Ὁ δίκαιος καὶ καλὸς αὐτὸς βασιλιὰς συμβούλεψε τὸ δικαστὴ νὰ μάθη ἀπὸ τὸ παιδὶ νὰ κάνη τὴ δουλειά του, σωστὰ καὶ δίκαια. Ὕστερα ἀφοῦ φίλησε τὸ παιδὶ μὲ ἀγάπη καὶ τοὔδωσε πλούσια δῶρα τὄστειλε πίσω στὴ μητέρα του.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

Π. Θ. Κ.

Ο ΨΕΥΤΑΚΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 164)

κὺρ Δαμιανὸ καὶ τέλος στὸν κὺρ Γιώργη, τὸ χτίστη.

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ κυνηγός, ἀλλὰ μὴ λέτε τίποτα! Δὲν θέλω νὰ γίνεται κουβέντα γιὰ μένα...

Σὲ λίγο ὅλο τὸ χωριὸ βούϊζε μὲ τὸ σπουδαῖο τὸ νέο!...

Τὸ ἄκουσε κι' ὁ ἀστυνόμος, ὁ κύριος Ἀρχοντῆς. Καὶ μιὰ καὶ δυὸ βουτάει τὸν «Μπάρμπα μου τὸν ψευτάκη» καὶ τὸν κλείνει στὸ κρατητήριο...

—Γιατί; διαμαρτύρεται ὁ «Μπάρμπας μου ὁ Ψευτάκης», τί ἔκανα;

—Ἐσὺ 'σαι ὁ κυνηγὸς ποὺ σκότωσε τοὺς τρεῖς λύκους;

—Ἐγώ! εἶπε ὁ «Μπάρμπας μου ὁ Ψευτάκης» χωρὶς δισταγμό...

—Ἐσὺ σκότωσες τοὺς λύκους;

—Ἄμ ποιός ἄλλος ἤθελες νὰ τοὺς σκοτώση;

—Καὶ τὸν Δημοσθένη τὸν Ἀνδριώτη τὸν δασοφύλακα, ποιός τὸν σκότωσε;

Κεραυνὸς νὰ ἔπεφτε στὸ κεφάλι του δὲν θὰ τρόμαζε τόσο τὸν «Μπάρμπα μου τὸν Ψευτάκη»! Ἄρχισε νὰ τρέμη.

—Δὲν ξέρω, εἶπε. Δὲν τὸν σκότωσα ἐγώ!...

—Ἄς τα αὐτά! φώναζε ὁ νωματάρχης. Οἱ σφαῖρες ποὺ σκότωσαν τοὺς λύκους καὶ ἡ σφαῖρα ποὺ σκότωσε τὸν δασοφύλακα, εἶναι ὁλόϊδιες, ἀπ' τὸ ἴδιο τουφέκι... Ὁμολόγησε, λοιπόν, τὸ ἔγκλημά σου...

Καὶ τὸν ἔστειλε δεμένο στὸν Εἰσαγγελέα κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του στὴ φυλακή!

Ἔμεινε ἕνα χρόνο μέσα καὶ ποιός ξέρει τί θὰ πάθαινε, ἂν ἡ ἀστυνομία δὲν ἔπιανε ἕνα πραγματικὸ κακοῦργο ποὺ ἀποδείχτηκε πὼς ἦταν αὐτὸς ποὺ σκότωσε τὸν κακόμοιρο τὸν Ἀνδριώτη καὶ τοὺς τρεῖς λύκους τοῦ δάσους!...

Ὡρκίστηκε νὰ μὴν ξαναπῆ ψέμματα ὁ «Μπάρμπας μου ὁ Ψευτάκης». Μὰ δὲν βαρυέσαι! Δὲν ἔβαλε ποτέ του μυαλό. Καὶ φαίνεται πὼς τά... κοφίνια του ἔχουν πολλά, πάρα πολλὰ ἀκόμα! Μὰ τώρα τὰ ξεφουρνίζει ἕνα-ἕνα κάθε πρωταπριλιά. Μὰ καὶ τὶς ἄλλες μέρες τοῦ χρόνου, ἂν βρεθῆ σὲ καμμιὰ παρέα, δὲ θὰ τοὺς χαλάση τὸ χατήρι καὶ θὰ τοὺς μιλήση γιὰ κάποιο μακρυνό του κατόρθωμα...

Η ΑΝΕΜΗ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

ΑΠΡΟΟΠΤΑ

1) Ποιό νησί ἀνοίγει καὶ κλείνει;
2) Ποιό νησὶ θυμίζει τριαντάφυλλα;
3) Ποιός ἀριθμός εἶναι ζῶο;

Χρ. Παζαΐτης, Καρδίτσα

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΣ

1				O			
2				O			
3				O			
4				O			
5				O			
6				O			

Ὁριζόντια: 1) Γερμανικὴ πόλις. 2) Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 3) Γίνονται ὡραία κομπόστα. 4) Σὲ 24 τέτοιες διαιρεῖται ἡ «Ἰλιὰς» τοῦ Ὁμήρου. 5) Νομὸς τῆς Πελοποννήσου. 6) Ἐπιβάλλεται στοὺς ἀτάκτους μαθητάς.

Πάνος Τάτλης

ΑΣΤΕΡΙ

Π

Ὁριζόντια: Ἀρχαῖο ἀμυντικὸ ὅπλο. **Κάθετα:** Νοημονέστατον ζῶον. **Διαγώνια:** Βρίσκεται στὸ σαλόνι τῶν πλουσίων — Ἀπαραίτητος γιὰ τὴν καθαριότητα.

Δ. Ἀλεξανδρῆς—Χ. Κορέντης

ΜΑΓΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀλλάζοντας ἀπ' τὶς παρακάτω λέξεις ἕνα γράμμα μ' ἕνα ἄλλο, θὰ σχηματίσετε ἰσάριθμες λέξεις μὲ διαφορετικὴ σημασία.

1) [illegible]ΑΡΟΣ 2) ΣΟΔΑ 3) ΧΩΜΑ 4) ΤΑΥΡΟΣ 5) ΚΑΛΟΣ.

Π. Μουτζούρης, Κακόρρευμα

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

(Τ' ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν ἔνδοξη κωμόπολη τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας):

1) Βουνὸ τῆς Μακεδονίας γνωστὸ ἀπὸ τὸν συμμοριτοπόλεμο. 2) Ἡ γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ. 3) Ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος. 4) Κι' ἄλλο βουνὸ τῆς Μακεδονίας. 5) Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 6) Πόλις τῆς Πελοποννήσου. 7) Ἀσχολεῖται μ' αὐτὸν ἡ νεολαία.

Νικ. Λ. Παρσαλίδης

ΡΟΜΒΟΣ

Ὁριζόντια καὶ κάθετα: 1) Ὁ καθένας. 2) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 3) Ἑπτανήσιος λογοτέχνης. 4) Δὲν λείπει ἀπὸ τὸ μελόδραμα. 5) Ψάρι. 6) Τροφὴ ζώων. 7) Κτητικὴ ἀντωνυμία.

Ἐλ. Χρυσικόπουλος
Λευκίμμη Κερκύρας

ΑΙΝΙΓΜΑ

Ὁ πατέρας ἀκόμα δὲν γεννήθηκε καὶ τὸ παιδὶ στὰ κεραμίδια. Τί εἶναι;

Κένταυρος Χείρων

ΗΜΙΤΕΛΕΣ

1	Ο			Ρ		Σ
2		Κ		Λ	Φ	
3	Ι		Α			Α
4		Κ		Ο	Γ	
5	Μ		Χ		Η	
6		Λ		Τ		Σ

1) Ζωντανό... ἀμανάτι. 2) Θρυλικὴ βοσκοπούλα. 3) Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 4) Γνωστὸ περιοδικό. 5) Συνηθισμένο ὄνομα. 6) Περιπλανᾶται στοὺς δρόμους.

Ἀνδρ. Παπαλαζάρου
Κωνσταντία

ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ

Ἂν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου δὲν εἶναι ἀνεψιός μου, τί εἶναι;

Ἰωάν. Γεωργιόπουλος
Μεσσήνη

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 103

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 2) Αὐτὸς μεταχειρίζεται βίαν. 3) Διασκεδάζουν. 4) Χημικὸν στοιχεῖον. 5) Ἡ ἑλληνικὴ εἶναι ἔνδοξος. 6) Πολύτιμο γουναρικό. 7) Ὁ δικός μας ἔχει ἄφθονο γαλάζιο. 8) Κατάγεται ἀπὸ ἕνα νησὶ τῶν Κυκλάδων. 9) Δὲν λείπει ἀπ' τοὺς κακοποιούς. 10) Εὐνοϊκές.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Σαρώνει. 2) Αὐτὴν ἀκολούθησεν ὁ Ἡρακλῆς. 3) Γυαλίζει τὰ μετάλλινα σκεύη. 4) Λέγονται καὶ ἔτσι τὰ χρήματα. 5) Ἕνα ἑλληνικὸν πέλαγος. 6) Εἶναι φημισμένη γιὰ τὰ ποῦρα της. 7) Λέγεται ἔται μεταφορικῶς καὶ τὸ σπίτι. 8) Ἕνας μεγάλος Γάλλος ἐπιστήμων στὸν ὁποῖον πολλὰ ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης. 9) Μυθικὸς βασιληᾶς τῆς Κρήτης. 10) Εἶδος φθηνοῦ ὑφάσματος. 11) Χαϊδευτικὸ γυναικεῖον ὄνομα. 12) Προστίθεται στὸ φόρεμα γιὰ νὰ φαρδύνῃ.

ΛΥΣΕΙΣ 102ου ΤΕΥΧΟΥΣ

ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

1) ΡΟΔΟΣ 2) ΠΡΩΡΑ 3) ΙΕΡΑΞ 4) ΧΛΩΡΑ 5) ΣΩΤΗΡ 6) ΠΛΗΡΩ 7) ΚΥΡΟΣ 8) ΚΡΑΣΙ 9) ΡΗΝΟΣ.

ΠΥΡΑΜΙΔΑ

Ε
Α Ρ Α
Δ Ρ Α Μ Α
Μ Υ Σ Τ Ι Κ Η
Ο Α Ν Τ Ω Ν Ι Ο Σ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

Μέλι (πᾶΜΕ ΛΙνα κλπ.).

ΤΟΝΟΓΡΙΦΟΣ

Χριστὸς—Χρῆστος.

ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ἄργος—Ἄρτος.

ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

1) Τ-ροφὴ 2) Ἀ-πρόσιτος 3) Ρ-ώμη 4) Α-ὐλὸς 5) Ν-ότα 6) Δ-εριγνὺ 7) Ὁ-ρατὰ 8) Σ-ουὲζ=ΤΑΡΑΝΔΟΣ.

ΤΡΙΑΙΝΑ

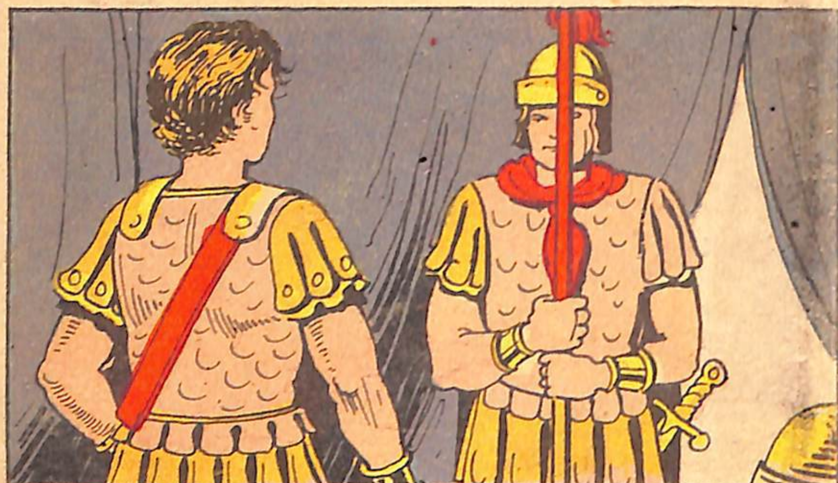
Α Ε Σ
Ω Μ Ο
Τ Α Π Η Σ
Ρ
Ο
Σ

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 102.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΑΒΡΑΑΜ — ΚΑΜΠΟΣ 2) ΣΕ—ΝΟ 3) ΜΑΡΤΙΟΣ 4) ΕΡΜΑ—Ο ΑΗΡ 5) ΑΝΤΙΟ 6) ΑΓΛΑΙΑ — ΣΠΟΡΟΣ 8) ΝΕΣΤΟΣ—ΛΟΥΤΡΑ 9) ΣΩΛΗΝ 10) ΤΡΑΜ — ΤΣΑ·Ι· 11) ΠΑΤΙΝΙΑ 12) ΟΕ—ΑΙ 13) ΣΚΥΡΟΣ—ΣΤΑΜΝΑ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΑΣΤΕΙΑ — ΝΟΤΙΟΣ 2) ΒΕ(ΛΟ)—ΕΚ 3) ΜΑΛΙΣΤΑ 4) ΑΡΜΑ — ΜΠΑΡ 5) ΑΙΝΟΣ 6) ΜΑΡΙΝΑ — ΣΩΣΤΟΣ 8) ΚΑΙΣΙΣ — ΛΗΜΝΟΣ 9) ΟΠΛΟΝ 10) ΜΙΣΟ—ΤΑΝΑ 11) ΑΒΡΟΤΗΣ 12) ΟΝ—ΑΝ 13) ΣΟΥΡΗΣ—ΑΔΙΚΙΑ.

’ΕΝ ΤΟΎΤΩ͂ ΝΊΚΑ

31. ‘Ο Αὐτοκράτορας ἀναπήδησε ἀπὸ τὴν κλίνη γιὰ νὰ δεχθῆ τὸν πιστό του φίλο. ’Από κείνη τὴ μέρα ποὺ τὸν εἶχε ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴ φυλακή, ὁ Χριστιανὸς Μάρκελλος ἔγινε ἡ σκιὰ τοῦ Κωνσταντίνου. Πῆγε μαζί του στὴ Γαλατία κι’ ὅπως ὑποσχέθηκε στὴν μεγάλη του εὐεργέτρια, τὴν ‘Ελένη τὴ Βιθυνή, ἔρριξε τὸ σπόρο τῆς πίστεως στοὺς πρωτόγονους κι’ ἀγαθοὺς Γαλάτες, ποὺ δέχτηκαν πρόθυμα ταῦ Χριστοῦ τὴν ὡραία θρησκεία. ‘Ο Κωνσταντῖνος τὰ μάντευε ὅλα, μὰ ἔκανε πὼς δὲν καταλάβαινε τοὺς σκοποὺς τοῦ πιστοῦ του φίλου.

—Καλῶς ὥρισες, Μάρκελλε, εἶπε μὲ στοργή. Τί νέα μοῦ φέρνεις ἀπὸ τὴ Ρώμη ; Τί κάνει ὁ Μαζέντιος ;

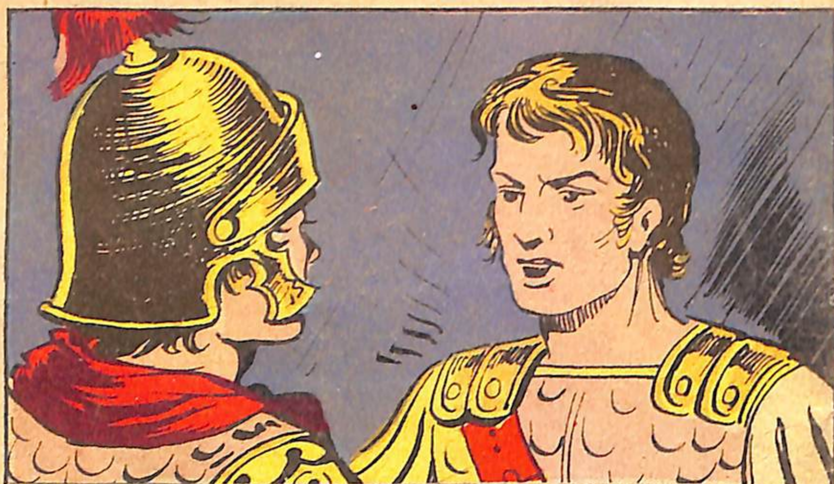
32.—‘Ο Μαζέντιος, Αὔγουστε, εἶπε, δὲ νιάζεται παρὰ γιὰ τὰ γλέντια καὶ τὰ θεάματα.

—Δὲν τὸν τάραξε ἡ εἴδηση πὼς περάσαμε τὶς ῎Αλπεις ; Πὼς θὰ βρεθοῦμε ἀντίκρυ στὴ Ρώμη σὲ λίγες μέρες ; Δὲν ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν ἄμυνά της λοιπόν ;

—Τὸν ξεγελοῦν οἱ οἰωνοσκόποι κι’ οἱ μάντεις, τρισέβαστε.

—Καὶ ὁ λαός ;

—‘Ο λαός, βασιλιά μου, ζῇ μιὰ ζωὴ ἐφιαλτική. Οἱ πραιτωριανοὶ ὀργιάζουν. Κανένας δὲν ξέρει ποιὰ ὥρα καὶ ποιὰ στιγμὴ θὰ χτυπήσουν τὴν πόρτα του μὲ τὸ δήμιο, νὰ τοῦ φέρουν τὴ θανατικὴ καταδίκη.

33.—Μὰ γιατί ὅλα αὐτὰ ; ρώτησε, παραξενεμένος ὁ Κωσταντῖνος.

—Γιὰ νὰ δημεύσουν τὰ κτήματά του, νὰ βγάλουν τὸ χρῆμα ποὺ τοὺς χρειάζεται γιὰ τὰ γλέντια τους.

—Φρόντισε, Μάρκελλε, νὰ τ’ ἀκούση αὐτὸ ὁ στρατός μου. Καὶ τώρα, τί ἔχεις νὰ μ’ ἀπαντήσης γιὰ κείνη τὴν ἔρευνα ποὔχεις ἀναθέσει στὸν ὁμόμιστό σου, τὸ Μουσωνιανό ;

‘Ο Μάρκελλος στάθηκε μιὰ στιγμὴ διστακτικός. ‘Ο Κωνσταντῖνος χαμογέλασε καὶ τὸν χτύπησε φιλικὰ στὸν ὦμο.

—῎Ελα, Μάρκελλε, τί διστάζεις ; Φοβᾶσαι μὴν κάμω κι’ ἐγὼ διωγμὸ κατὰ τῶν Χριστιανῶν σου ;

34.—Μὲ συμπαθᾶς, Αὔγουστε, μὰ δὲν ξέρω τί σοῦ χρειάζεται νὰ τὸ μάθης, πόσοι ἀπ’ τοὺς πιστούς σου λεγεωνάριους προσκυνοῦν τὸ Σταυρό... Διώκτης τους ὄχι, δὲ γίνεται ὁ γιὸς τῆς ἀρχόντισσας ‘Ελένης !

—Λέγε λοιπόν, πόσους χριστιανοὺς ἀριθμεῖ ὁ στρατός μου ; εἶπε ἀνυπόμονα ὁ Κωνσταντῖνος.

‘Ο Μάρκελλος ἔβγαλε ἀπ’ τὸ στῆθος του ἕναν πάπυρο.

Τὸν συμβουλεύτηκε λίγο καὶ ὕστερα εἶπε:

—Τριάντα χιλιάδες περίπου !

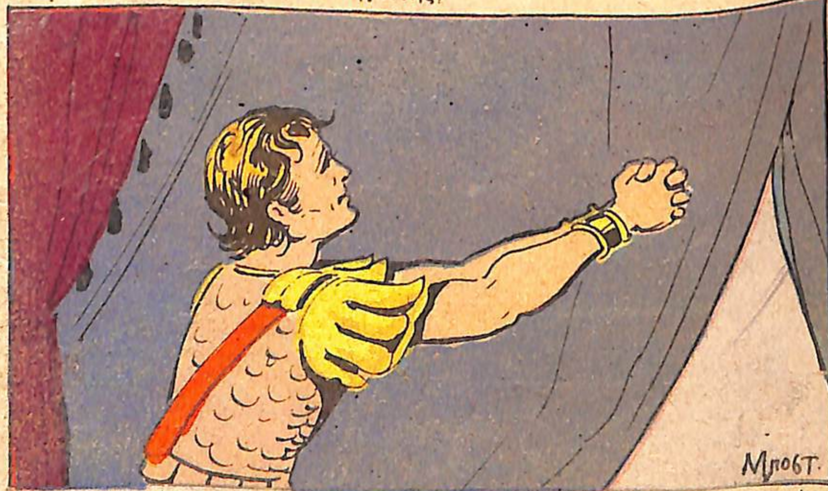
—’Απίστευτο ! φώναξε ὁ Κωνσταντῖνος, γεμάτος χαρά. Σ’ εὐχαριστῶ, Μάρκελλε. Τώρα μπορεῖς νὰ πηγαίνης.

35. ῞Οταν ἔμεινε μόνος, ὁ Κωνσταντῖνος μουρμούρισε :

«Τριάντα χιλιάδες ! Νά κάτι ποὺ μπορεῖ νὰ μὲ βγάλη ἀπὸ τὸ δίλημμα»

Κι’ ἀλήθεια ἡ θέση του ἦταν δύσκολη. ‘Ετοιμαζόταν νὰ χτυπήση τὴ Ρώμη, τὴν πόλη τὴν ‘Ιερή, τὴν πόλη τοῦ Καπιτώλιου, τὴν Αἰώνια Πόλη. ’Αντίκρυ στὸν θρύλο καὶ στὴν παράδοση τῆς παλιᾶς θρησκείας, μόνο μιὰ νέα μεγάλη πίστη, μποροῦσε νὰ πάρη θέση. Δὲν εἶναι εὔκολο νὰ χτυπήσουν Ρωμαῖοι τὴ Ρώμη... Μὰ ἂν οἱ Ρωμαῖοι αὐτοὶ δὲν πιστεύουν πιὰ στοὺς ἀρχαίους θεούς ; Πέρασε ἡ ἐποχὴ τῶν παραμυθιῶν γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ῎Αθελά του ὁ Αὔγουστος θυμᾶται τὰ λόγια τῆς μητέρας του:

36. «Μὲ λίγους ψαράδες ὁ Χριστός, νίκησε τὰ ἔθνη καὶ τάβαλε μὲ τὴ Ρώμη τὴν παντοδύναμη, ποὺ στὸ τέλος θὰ νικηθῆ ἀπὸ τὸ Σταυρό Του. ’Εκεῖνος νικᾶ δίχως ὅπλα, μὲ σύμβολο τὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς θυσίας. Κάτω ἀπ’ τὸ φῶς του, χλωμιάζει ὁ ῎Ολυμπος, τὸ Ρωμαϊκὸ πάνθεο χάνεται, σβύνει».

’Αλήθεια, σβύνει, σκέφτηκε ὁ Κωνσταντῖνος. Τριάντα χιλιάδες ἀπ’ τὸ στρατό μου ἔχουν βωμὸ τὴν ψυχή τους στὸ νέο Θεό... Δὲ μπορεῖ, θὰ τὸν ἔχουν συστρατιώτη καὶ σύμμαχο, ὅταν ξεχυθοῦν νὰ χτυπήσουν τὴ Ρώμη τοῦ Πόντιου Πιλάτου !

Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη, ὁ Κωνσταντῖνος γονάτισε μέσα στὴ σκηνή του:

(Συνεχίζεται)